

Jaarverslag

2018

Voorwoord

De ontwikkelingen in de branches van logistiek en transport volgen elkaar in hoog tempo op. Ook TVM is volop in beweging. Het zal u niet ontgaan zijn. De herijking van onze strategie, die we in 2017 hebben gepresenteerd, is de aanjager geweest van een intensief veranderprogramma dat TVM toekomstbestendig moet maken.

TVM is een coöperatie. Onze klanten zijn onze leden. Het collectieve belang staat voorop. Dat geldt ook voor de transitie die TVM doormaakt. Daar moeten de klanten concreet van profiteren, op de korte én lange termijn.

TVM schuift steeds meer op van wielenzekerelaar naar verzekeraar van logistiek en transport, over weg en water, met aanvullend de rol van dienstverlener en adviseur.

Een mooi voorbeeld uit de praktijk is bijvoorbeeld TVM assistance, onze eigen alarmcentrale die nu ruim een jaar bestaat. Vanaf het moment van de eerste schademelding neemt TVM assistance de regie om onze klanten te ontzorgen en – net zo belangrijk – weer snel hun weg te laten vervolgen. De hoge klantwaardering (8,7) bewijst dat we hiermee in een behoefte voorzien.

TVM assistance snel weer op groen

Veel veranderingen bij TVM gebeurden aanvankelijk onder de oppervlakte, in die zin dat het nog niet altijd direct merkbaar was voor onze klanten. Veel had te maken met ICT-realisatie en het bouwen aan een nieuw platform. Maar afgelopen jaar zijn we nadrukkelijk gaan leveren. Onze nieuwe logistieke dienstenpolis, is daar wat mij betreft een mooi voorbeeld van. Passend bij TVM 2.0.

Het gehele proces van veranderingen en verbeteringen, waarbij we overigens onze leden ook nadrukkelijk betrekken, zetten we komend jaar onverminderd voort. We stellen daarbij de klantbeleving centraal, met de focus op digitaal. Denk bijvoorbeeld aan een eenvoudige en snelle afhandeling van

schades via een modern dashboard, dat de gebruikers meteen een goed inzicht geeft in hun schade-administratie.

Kort samengevat, we werken hard aan een nog sterker TVM. Met onze leden, voor onze leden.

Namens de Raad van Bestuur
van de Coöperatie TVM U.A.

Arjan Bos

**Bestemming
bereikt**

Snel weer op weg

*"We zijn goed op stoom
gekomen"*

pagina 8

*"TVM staat er financieel
goed en gezond voor"*

pagina 22

*"Trots op mijlpaal en
familiecultuur"*

pagina 26

*"Met onze kennis en
ervaring kunnen we
nóg meer betekenen
voor onze leden"*

pagina 36

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Bestuursverslag 2018

1.1	Ons strategieverhaal	8
1.2	Onze prestaties	18
1.3	Uw coöperatie	26
1.4	Onze governance	36

2. Jaarrekening 2018

2.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2018	62
2.2	Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2018	64
2.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht	66
2.4	Toelichting behorende tot de geconsolideerde Jaarrekening 2018	68
2.5	Balans per 31 december 2018 (na statutaire winstbestemming)	92
2.6	Winst- en verliesrekening over 2018	93

3. Overige gegevens

3.1	Controleverklaring KPMG Accountants N.V.	100
3.2	Statutaire bepaling inzake bestemming resultaat	110
3.3	Structuur TVM groep	111

1

Bestuursverslag 2018

1.1 Ons strategieverhaal

“We zijn goed op stoom gekomen”

TVM heeft een bewogen jaar achter de rug. De gemaakte strategische keuzes kregen in 2018 concreet vorm, onder andere door de nieuwe inrichting van de organisatie. “Het voelt als TVM 2.0 en inmiddels zijn we goed op stoom gekomen”, zegt CEO Arjan Bos.

“De nieuwe strategie begon enkele jaren geleden met een stip op de horizon”, zo vertelt hij. “Hoe ziet de wereld er straks uit? Wat zijn de ontwikkelingen in de branche van verzekeraars en in de doelgroepen logistiek en transport? Welke rol willen we in de toekomst gaan spelen? En vooral: hoe gaan we dat bereiken? Die vragen hebben we onszelf gesteld. En de antwoorden zijn terug te vinden in de strategie die we in 2017 hebben gepresenteerd. Voor TVM betekent dat: nog meer focus op logistiek en transport in de volle breedte. We gaan ons focussen op goederenstromen, nationaal en internationaal. Behalve de klassieke rol van verzekeraar willen we ons ook gaan profileren als adviseur en dienstverlener. Dit alles om de leden van onze Coöperatie in de toekomst van dienst te kunnen zijn. Consultancybureau IG&H heeft de focus op basis van de strategie van TVM als voorbeeld voor de verzekeringsbranche genoemd.”

De transitie van TVM kreeg afgelopen jaar via een stappenplan al nadrukkelijk gestalte.

“Allereerst is de strategie meer uitgekristalliseerd en concreter gemaakt, waarbij het belangrijk is dat alle TVM'ers precies weten wat onze strategische prioriteiten zijn en aan welke prioriteiten zij via de jaarplannen van hun afdelingen bijdragen.

Het tweede aspect betreft de informatievoorziening. Aan alle veranderingen hangt een technische component. Denk bijvoorbeeld aan de upgrade van MijnTVM. De planning van het programma Connect is gehaald, de kwaliteit is ruim voldoende en de functionaliteiten nemen steeds verder toe.

Belangrijk is verder dat we de organisatie dusdanig hebben ingericht dat we onze ambities, bijvoorbeeld op het vlak van betaalde dienstverlening, daadwerkelijk gestalte kunnen gaan geven. Die verandering is gerealiseerd met de nieuwe organisatiestructuur per 1 juli.

En ten slotte, het vierde aspect in het stappenplan is wat mij betreft de menselijke component. We hebben continu de mensen meegenomen in de verandering. Bij TVM hebben we heel betrokken medewerkers, maar er wordt wel iets anders van ze verwacht. De gedragscomponent is ontzettend

belangrijk, ook voor leidinggevendenden. Ook die hebben we getraind hoe ze met veranderingen in gedrag nog meer resultaat kunnen boeken, waarbij nadrukkelijk het belang van onze klanten steeds voorop is gesteld. Want het risico bestaat dat als je zo'n groot veranderprogramma aan het uitvoeren bent, je als organisatie heel intern gericht raakt. Maar daar is bij ons geen sprake van. Wij zijn op aarde voor onze klanten; daartoe is de coöperatie TVM opgericht en dat zullen we niet vergeten!

Ik zeg weleens: ‘Het nieuwe ondernemen is het kunnen omgaan met veranderingen en onzekerheid’. De tijden zijn hectisch, veranderingen volgen elkaar steeds sneller op. Anders gezegd: ‘Onzekerheid is niet iets tijdelijks.’ Daar moeten we aan wennen, ook als organisatie. Als TVM waren we niet gewend aan veranderingen met grote impact. We zitten nu middenin het meerjarenprogramma dat in 2020 voltooid moet worden. Die planning halen we ook. En ondertussen groeien we gewoon door, ook nog eens met dikke cijfers. Ondanks het feit dat we afscheid hebben genomen van automotive vanwege onze focus op logistiek en transport. Het afstoten van automotive brengt een behoorlijk omzet-verlies met zich mee, maar desondanks groeien we toch met zo'n 10% als groep.”

Dat brengt ons vanzelf bij de resultaten. Hoe kijkt u daar tegenaan?

“Daar kan ik duidelijk over zijn: die waren nog niet bevredigend. Enerzijds doordat onze combined ratio bijna de 100% nadert als gevolg van de forse schadelast. Per definitie moet je als verzekeraar verdienen op je core business. Die combined ratio moet dus gewoon structureel en substantieel onder de 100% blijven. Anderzijds hebben we verlies geleden op onze beleggingsportefeuille door de beursontwikkelingen. Meestal beleven we veel plezier aan onze beleggingen en geeft het een mooie plus. Helaas heeft de portefeuille in 2018 een negatieve bijdrage geleverd, net als overigens bij alle andere verzekeraars. Vanzelfsprekend hebben we wel onze beheersmaatregelen genomen om dit verlies te beperken.”

A portrait of Arjan Bos, CEO, smiling. He is wearing a dark blue suit jacket over a light blue button-down shirt. The background is dark green with light blue geometric shapes.

***“Het nieuwe ondernemen
is het kunnen omgaan met
veranderingen en onzekerheid.”***

ARJAN BOS, CEO

Wat gaat TVM eraan doen om vooral de combined ratio weer naar de 98% te krijgen?

“We hebben afgelopen jaar reeds kritisch naar onze eigen kosten gekeken. In 2019 brengen we die verder omlaag. Daar moeten we scherp op blijven acteren. Schade bepaalt het grootste deel van de combined ratio, zo’n 80%. Dus we gaan in 2019 nog meer focus leggen op schadelastbeheersing. Tegelijkertijd hebben we richting onze klanten de premies moeten verhogen, met name omdat het WA-gedeelte sterk verlieslatend is. Ook dat product moet een positieve bijdrage gaan leveren. Gelukkig zijn de reacties vanuit de markt overwegend meegevallen. Men onderkent vanuit de praktijk de noodzaak.

Voor 2019 streven we naar een verlaging van de combined ratio. Daar zijn dus alle acties op gericht. En de omzetgroei zet zich naar verwachting onverminderd voort.”

Nog even terug naar 2018. Wat zijn de ontwikkelingen geweest in België en Duitsland en bij scheepvaart?

“TVM Belgium is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een stabiele en volwassen partij in de Belgische markt met een uitstekend imago. Ieder jaar worden we weer positief beoordeeld door klanten die de overstap maken naar TVM. Ook Duitsland ontwikkelt zich voortvarend, waarbij afgelopen jaar met name de organisatie goed is neergezet, deskundige mensen zijn aangetrokken en gekozen is voor een zorgvuldige opbouw van de portefeuille. Vanuit deze stabiele basis en vanuit een nieuw kantoor in Hamburg, proberen we beheerst door te groeien. Zowel in België als Duitsland werken we met makelaars die in toenemende mate de kwaliteit en specialistische kennis van TVM zien en graag met ons samenwerken.

In de binnenvaartsector is men steeds meer gewend geraakt aan het TVM-label. We worden herkend en gewaardeerd als de gespecialiseerde verzekeraar in binnenvaart.

We hebben op een goede manier geïnvesteerd in onze relaties in het directe en indirecte kanaal en dat brengt groei met zich mee. Omdat men in de markt ziet dat we kwaliteit leveren.”

Wat merken onze klanten van alle veranderingen binnen TVM en van de nieuwe rol als verzekeraar?

“Steeds meer. In 2017 is er generiek en ondersteunend gebouwd aan ons IT-platform. Veel gebeurde onder water, in die zin dat het nog niet zichtbaar was voor klanten en medewerkers. Maar we rollen nu steeds sneller door. In 2018 is de verandering echt zichtbaar geworden, is de voortgang meer op snelheid gekomen en is de kwaliteit verder verbeterd. We zijn begonnen met leveren. Zo hebben we een nieuwe logistieke dienstenpolis ontwikkeld: LDP 2.0. Bij de ontwikkeling hiervan zijn ook klanten betrokken en is vanzelfsprekend ook de kennis en kunde van onze medewerkers optimaal benut.

Wat verwacht u voor het vervolg van 2019?

“Dit is voor TVM het jaar waarin we verder willen doorontwikkelen. En we verwachten een verdere groei. Onze leden zullen steeds meer de beweging gaan zien die voortvloeit uit onze strategie, oftewel TVM 2.0. Ze zullen daar ook de voordelen van gaan plukken. Het jaar 2019 is wat mij betreft vooral een nieuwe stap richting een toekomstbestendig bedrijf dat zich snel kan aanpassen in de markt waarin we actief zijn.”

“Onze nieuwe strategie heeft ook consequenties voor de positionering van het merk TVM. De missie en visie van TVM gaan we op een onderscheidende manier uitdragen.”

FRANK WOESTENBURG

manager corporate en interne communicatie

Onze strategische prioriteiten

Missie

TVM is de gespecialiseerde verzekeraar voor logistiek en transport over weg en water, met coöperatieve grondslag. TVM is leidend in haar thuismarkt en wordt herkend en gewaardeerd als innovatieve partner. Door samen te werken met stakeholders behoren onze klanten tot de veiligste vervoerders van Europa.

Visie

TVM blijft een coöperatieve transport- en logistieke verzekeraar die heel dicht op haar klanten zit. Met het oog op sociaal-economische en technische ontwikkelingen wil TVM technologische oplossingen en operational excellence combineren met persoonlijk contact. Vanuit deze betrokkenheid streeft TVM ernaar een autoriteit te zijn op het gebied van risicomanagement, preventie en

transportveiligheid. TVM wil zich ontwikkelen tot 'full service-transportverzekeraar', waar de aanvullende diensten 'kennismakelaar' en 'dataspecialist' onderdeel van uitmaken. Hiermee wil TVM zich onderscheiden van haar concurrenten.

Kernwaarden

De kernwaarden zijn de grondbeginselen van onze coöperatie. Deze kernwaarden komen terug in ons doen en laten. Kortom, hoe we met onze verzekerden, onze leden én onze medewerkers willen omgaan. TVM heeft de volgende vier kernwaarden opgesteld:

- Betrokken
- Betrouwbaar
- Deskundig
- Ondernemend

MISSIE

TVM richt zich op logistiek en transport over weg en water
Als innovatieve partner ontzorgen we onze klanten op hun weg naar continuïteit en veiligheid in Europa

KLANT-BELOFTE

Eenvoudig en snel

Altijd dichtbij

Eén stap vóór

Oplossing bieden

AMBITIE

#1 adviseur, dienstverlener en verzekeraar op het gebied van risico's in logistiek en transport

STRATEGISCHE PRIORITEITEN 2018 - 2020

- Uitbreiden en verdiepen van directe klantrelaties in de thuismarkt
- Leveren van een optimale klantervaring en het klantbelang centraal stellen
- Innovatie met nieuwe en verbeterde digitale bedieningsconcepten en producten/diensten
- Focus op risicomanagement, preventie en veiligheid door slim gebruik van technologie en data
- Ontwikkelen van een platform voor samenwerking binnen de community rondom logistiek en transport

Operational Excellence

Executiekraft

Medewerkers in hun kracht

Data en Analytics

Diepgaande sector kennis

Financieel gezond en solvabel

Onze coöperatie

“In deze dynamische tijden wordt veel van onze medewerkers gevraagd, waardoor vitaliteit steeds belangrijker wordt. TVM investeert in haar medewerkers en heeft om die reden een vitaliteitsprogramma ontwikkeld met verschillende workshops en sportclinics. Erg belangrijk, want onze medewerkers maken het verschil.”

MONIQUE STOOP

manager HR

Onze medewerkers

Nieuwe organisatiestructuur

In 2018 heeft TVM een plattere organisatiestructuur ingericht die snelle besluitvorming faciliteert en overdrachts- en afstemmingsmomenten reduceert met onder andere end-to-end teams gericht op (klant)processen met bijbehorende beslissingsbevoegdheid.

De transitie is impactvol geweest voor medewerkers, onder andere door de implementatie van nieuwe afdelingen en processen. In de nieuwe organisatie is het aantal managementposities verminderd. Als gevolg van de herijking van de strategie zijn enkele oude functies komen te vervallen en nieuwe functies ontstaan.

Managementontwikkeling

Met het management is een ontwikkeltraject gestart om ervoor te zorgen dat er ook op een andere manier gewerkt gaat worden. Hiervoor gebruiken we het gedragskompas dat door de Raad van Bestuur is ontwikkeld: **KRACHT**. Dit staat voor: **K**lantgedreven, **R**esultaatgericht, **A**ltijd een stap voor, **C**ollegiaal, **H**igh performing, **T**rots op TVM. Het ontwikkeltraject zal ook in 2019 nog volop lopen.

Jong TVM

Een andere ontwikkeling in 2018 is de oprichting van een vereniging voor de jongere medewerkers van TVM: Jong TVM. Dit is een initiatief om een aantal jonge TVM medewerkers van elkaar te laten leren, kennis met elkaar te laten delen en te laten bijdragen aan elkaars persoonlijke ontwikkelingen, met als uiteindelijk doel TVM hiermee te versterken. Iedere medewerker tot en met 35 jaar kan zich aansluiten bij Jong TVM. Er hebben zich tot nu toe circa 40 medewerkers aangemeld.

Personeelsontwikkeling en kengetallen

Personeelsbestand

Het personeelsbestand van TVM bestaat ultimo 2018 uit 478 medewerkers (440,27 Fte).

Verdeling man-vrouw

Kijkend naar het totale personeelsbestand van TVM dan is de verdeling man-vrouw als volgt.

	Management		Totaal TVM	
	Aantallen	Procentueel	Aantallen	Procentueel
Man	27	79%	282	59%
Vrouw	7	21%	196	41%
Totaal	34	100%	478	100%

TVM streeft ernaar dat minimaal 25% van de managementposities door een vrouw wordt ingevuld.

Verdeling naar leeftijdscategorieën

De verdeling naar leeftijdscategorieën laat het volgende beeld zien:

	Totaal TVM
< 25 jaar	5
25 tot 35 jaar	57
35 tot 45 jaar	150
45 tot 55 jaar	171
55 tot 65 jaar	91
> = 65 jaar	4
Totaal	478

Verdeling aantal dienstjaren

De verdeling van het personeelsbestand naar aantal dienstjaren:

	Totaal TVM
< 5 jaar	172
5 tot 10 jaar	54
10 tot 15 jaar	90
15 tot 25 jaar	108
25 tot 35 jaar	40
> = 35 jaar	14
Totaal	478

Verzuim

Het ziekteverzuim, exclusief zwangerschap, is met 5,11% gestegen ten opzichte van vorig jaar (4,68%) en daarmee ook hoger dan het normgetal van 3,5% waar TVM naar streeft. Het verzuimcijfer wordt vooral beïnvloed door langdurig verzuim, voornamelijk door niet-werk gerelateerde oorzaken. Samen met een nieuwe Arbodienst steekt TVM veel tijd en energie in het begeleiden van medewerkers. Om de gezondheid van medewerkers positief te beïnvloeden, is TVM gestart met de uitrol van een vitaliteitsprogramma voor medewerkers waarin sporten, kennisworkshops (o.a. rondom werkstress) en ontspanning centraal staan. In 2019 zal dit verder worden uitgevoerd.

Gegevens en nevenfuncties Raad van Bestuur

Naam mr. Arjan Bos
 Functie Voorzitter Bestuur Coöperatie TVM U.A./CEO
 Geboren 04-12-1968
 Benoemd per 2001
 Nationaliteit Nederlandse
 Nevenfuncties Voorzitter dagelijks bestuur TT Circuit Assen
 Lid van het algemeen bestuur Ubbo Emmius Fonds (RUG)

Naam Dirk Jan Klein Essink RA
 Functie Algemeen secretaris Bestuur Coöperatie TVM U.A./CFRO
 Geboren 11-10-1961
 Benoemd per 2006
 Nationaliteit Nederlandse
 Nevenfuncties Lid Raad van Commissarissen en voorzitter Audit- en Risicocommissie van Rendo Holding N.V., Lid Raad van Commissarissen en voorzitter Audit- en Risicocommissie van Ontwikkelingsmaatschappij Oost Nederland N.V.

Naam Rieks Stroeve
 Functie Technisch secretaris Bestuur Coöperatie TVM U.A./COO
 Geboren 15-12-1962
 Benoemd per 2001
 Nationaliteit Nederlandse
 Nevenfuncties –

Naam ir. Wilma Toering-Keen
 Functie Lid Bestuur Coöperatie TVM U.A./CCO
 Geboren 08-07-1966
 Benoemd per 2017
 Nationaliteit Nederlandse
 Nevenfuncties Lid Raad van Toezicht en voorzitter Audit Commissie ROC Twente,
 Voorzitter Raad van Commissarissen Wadinko N.V.

1.2 Onze prestaties

Kerncijfers (in duizenden euro's)

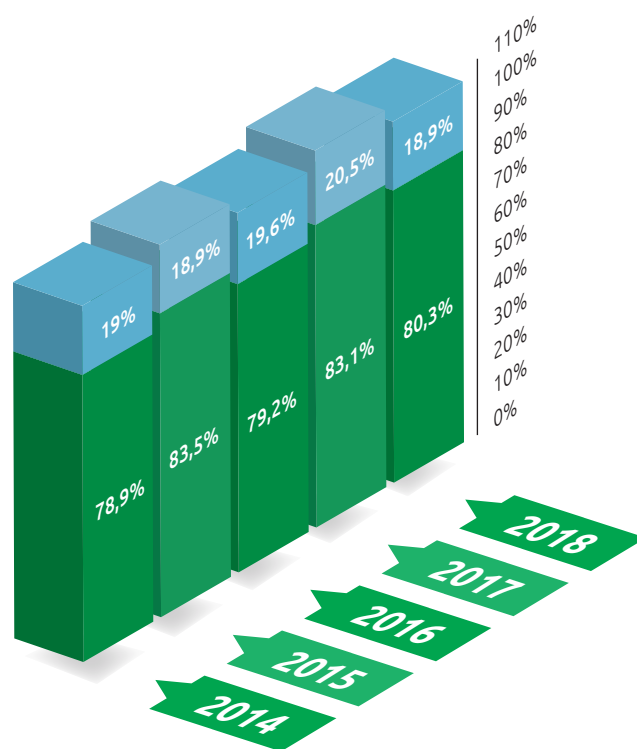
	2018	2017	2016	2015	2014
Premieomzet	301.274	280.353	262.159	245.775	240.788
Verdiende premie e/r (incl. EB)	264.800	247.815	227.559	206.855	198.979
Schade e/r (incl. EB)	212.539	205.865	180.118	172.814	157.025
Bedrijfskosten	51.106	51.134	45.581	40.084	39.582
Resultaat na belastingen	-20.998	9.297	20.007	8.508	19.440
Beleggingen	657.128	702.723	685.412	673.213	661.593
Eigen vermogen	375.666	396.734	329.323	309.505	301.067
Technische voorzieningen e/r	276.751	286.988	363.142	363.164	353.192
Solvabiliteitssurplus	226.822	225.145	226.904	270.687	263.317
Aantal medewerkers (gem. fte)	445	429	404	377	372
Schaderatio	80,3%	83,1%	79,2%	83,5%	78,9%
Kostenratio	18,9%	20,5%	19,6%	18,9%	19,0%
Combined ratio	99,2%	103,6%	98,8%	102,4%	97,9%

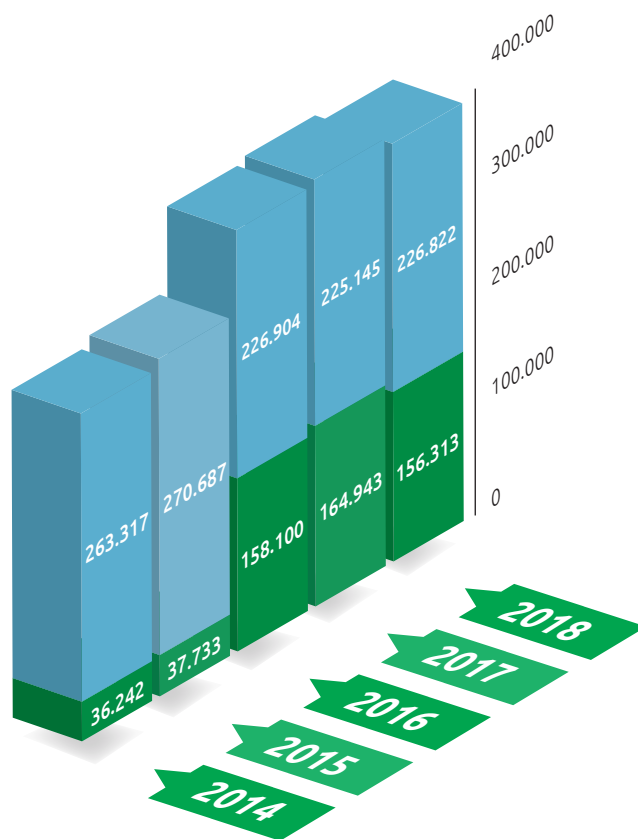
Zoals vermeld in de toelichting op de jaarrekening zijn de vergelijkende cijfers als gevolg van de stelselwijziging aangepast. Aanpassing van de cijfers over de jaren 2014-2016 heeft niet plaatsgevonden.

Combined ratio

De combined ratio over 2018 is 99,2%, deze bestaat uit een schaderatio van 80,3% en een kostenratio van 18,9%. De schaderatio geeft de schade e/r weer ten opzichte van de verdiende premie e/r rekening houdend met eigen behoud en kortingen. De kostenratio geeft de bedrijfskosten weer ten opzichte van de geboekte premie inclusief eigen behoud.

■ Schaderatio ■ Kostenratio

Solvabiliteit

Het vermogen van een verzekeraar om te voldoen aan toekomstig verwachte verplichtingen wordt uitgedrukt in solvabiliteit. De toezichthouder, De Nederlandsche Bank, stelt eisen aan de minimum omvang van de solvabiliteit. TVM voldoet hier ruimschoots aan.

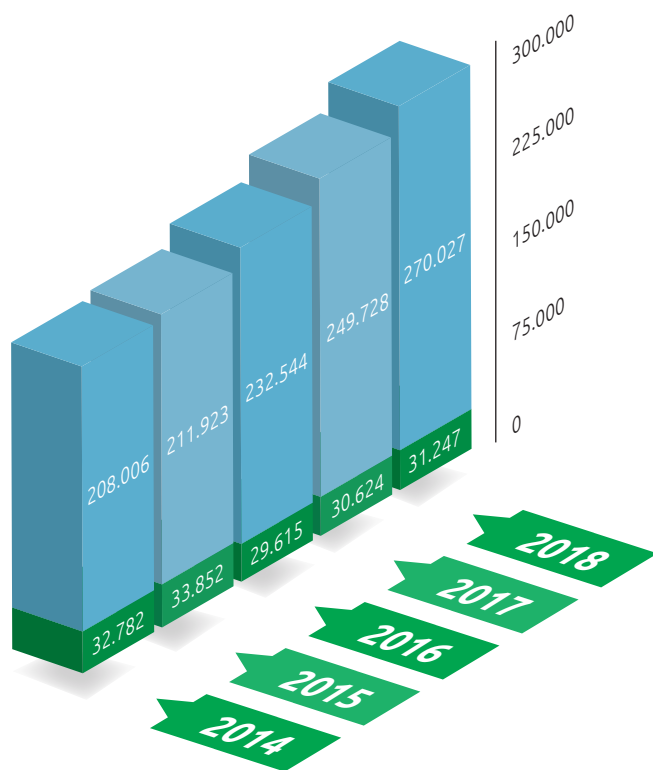
Het nieuwe, risicogebaseerde toezichtraamwerk voor verzekeraars dat per 1 januari 2016 in werking is getreden (Solvency II) stelt hogere eisen aan de solvabiliteit. De vereisten over de jaren 2014 en 2015 zijn gebaseerd op het vorige toezichtsregiem. Het verschil uit zich in het solvabiliteitssurplus.

Op basis van risicoanalyse hanteert TVM intern een SCR-norm van tenminste 200%. Ultimo 2018 bedraagt de SCR 245% (ultimo 2017: 236%).

■ Vereiste solvabiliteit ■ Solvabiliteitssurplus

Premieomzet (in duizenden euro's)

	2018	2017	2016	2015	2014
Motorrijtuigen	205.026	188.304	169.398	151.651	148.972
Transport	17.153	16.064	15.865	14.649	12.539
Scheepvaart	15.796	14.958	16.504	17.181	17.005
Overige branches	32.052	30.402	30.777	28.442	29.490
Subtotaal eigen portefeuille	270.027	249.728	232.544	211.923	208.006
Assurantiebemiddeling	31.247	30.624	29.615	33.852	32.782
Totaal	<u>301.274</u>	<u>280.352</u>	<u>262.159</u>	<u>240.788</u>	<u>236.197</u>

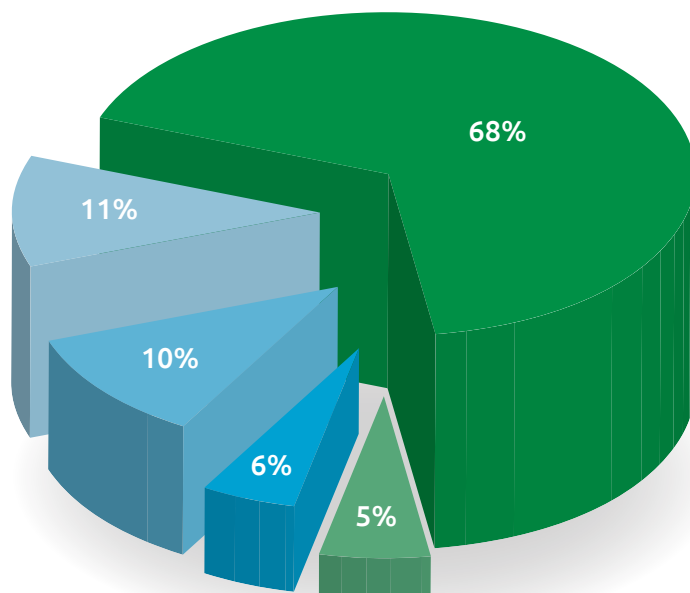
Totale geboekte premieomzet inclusief assurantiebemiddeling

De totale premieomzet van TVM verzekeringen (geboekte premie), inclusief assurantiebemiddeling nam toe van € 280,3 miljoen naar € 301,3 miljoen, een stijging van € 21,0 miljoen ofwel 7,5%. Deze premieomzet is als onderstaand verdeeld over de (hoofd)branches van TVM.

- Assurantiebemiddeling
- Geboekte premie (eigen portefeuille)

Premieomzet naar branche

- Motorrijtuigen
- Overige branches
- Assurantiebemiddeling
- Transport
- Scheepvaart

Opbrengst beleggingen (in duizenden euro's)

De directe opbrengst beleggingen bestaat uit ontvangen dividenden, rente en huurpenningen. De directe opbrengsten staan onder druk door de lage marktrente. De indirecte opbrengst beleggingen betreft het resultaat, zowel gerealiseerd als ongerealiseerd, op waarde-mutaties van de beleggingen. De indirecte opbrengst is onderhevig aan beurskoersen en kent een hogere volatiliteit.

	2018	2017	2016	2015	2014
Directe opbrengst beleggingen	12.133	15.042	15.029	13.193	14.872
Indirecte opbrengst beleggingen	-32.814	11.464	14.322	4.911	9.357
	<u>-20.681</u>	<u>26.506</u>	<u>29.351</u>	<u>18.104</u>	<u>24.229</u>
Totaal rendement beleggingen	-3,2%	3,9%	4,4%	2,8%	3,9%

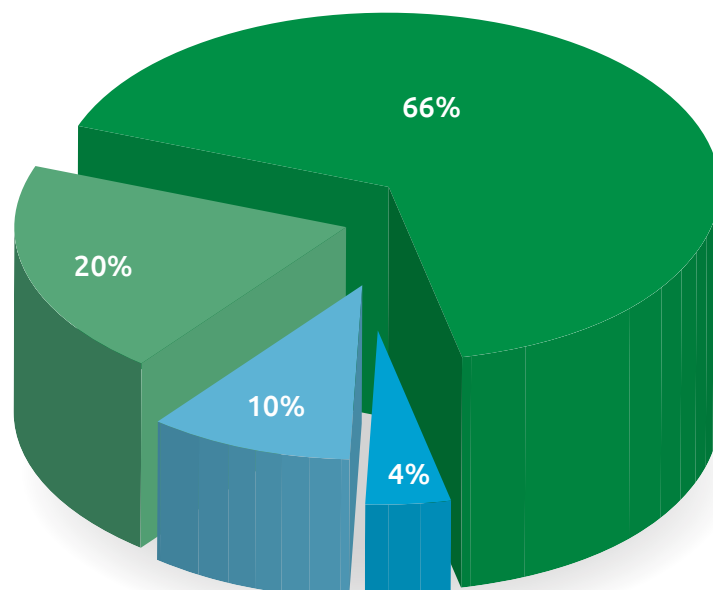
Beleggingen naar risicoprofiel (in duizenden euro's)

	2018	2017	2016	2015	2014
Obligaties	433.149	441.186	417.664	279.194	163.220
Aandelen	135.727	168.228	181.447	149.078	168.095
Leningen, deposito's en liquide middelen	23.748	30.506	36.691	211.559	244.679
Terreinen en gebouwen	64.504	62.803	49.610	33.382	75.600
Deelnemingen	-	-	-	-	9.999
Totaal beleggingen	<u>657.128</u>	<u>702.723</u>	<u>685.412</u>	<u>673.213</u>	<u>661.593</u>

Verhouding van beleggingen naar risicoprofiel

- Obligaties
- Aandelen
- Terreinen en gebouwen
- Leningen, deposito's en liquide middelen

Dit diagram geeft de onderlinge verhouding weer van de beleggingen naar risicoprofiel ultimo 2018.

“TVM staat er financieel goed en gezond voor”

De cijfers laten zien dat 2018 voor TVM financieel een lastig jaar was. “Maar,” benadrukt CFRO Dirk Jan Klein Essink, “ten opzichte van de markt staat het weerstandsvermogen van TVM er onveranderd goed voor. We doen met een solvabiliteitsratio van 245% mee met de besten.”

Het is een wetmatigheid in schadeverzekeringsland. Ten tijde van hoogconjunctuur ligt bij TVM de frequentie van het aantal schades nu eenmaal hoger dan in laagconjunctuur. En dus zorgt de economische voorspoed bij TVM per definitie voor een hogere schaderatio.

Financieel was 2018 een lastig jaar voor TVM. De combined ratio kwam uit op 99,2%. Weliswaar onder de 100%, maar boven de streefwaarde van 98%. De schaderatio bedroeg 80,3%, zoals eerder toegelicht relatief hoog. De kostenratio bedroeg 18,9%.

Verzekeringen zijn de core-business van TVM. Is het dan zorgwekkend dat we een combined ratio scoren van net onder de 100%?

“Het is een zorg. Maar tegelijkertijd is het wel verklaarbaar. Allereerst wordt er als gevolg van de economische hoogconjunctuur meer schade gereden. En ook de gemiddelde schadebedragen worden hoger. Daarnaast zijn de WA-schades fors hoger dan de WA-premies. Dat is ook de reden dat het rendement op de WA-product omhoog moet. DNB heeft daar bij alle verzekeraars ook op aangedrongen. Deze tendens speelt niet alleen bij vrachtwagens, maar ook bij personenauto's. Je ziet het dus terug in de hele markt. Veel andere schadeverzekeraars hebben eerder al de WA-premies verhoogd. Wij zijn een van de laatste partijen die daartoe afgelopen jaar ook moesten overgaan. Het was onontkoombaar.”

Hoe waren de reacties vanuit de markt?

“Die vielen over het algemeen mee. Er is begrip in ieder geval. We hebben gemerkt dat de meeste klanten zelf ook wel

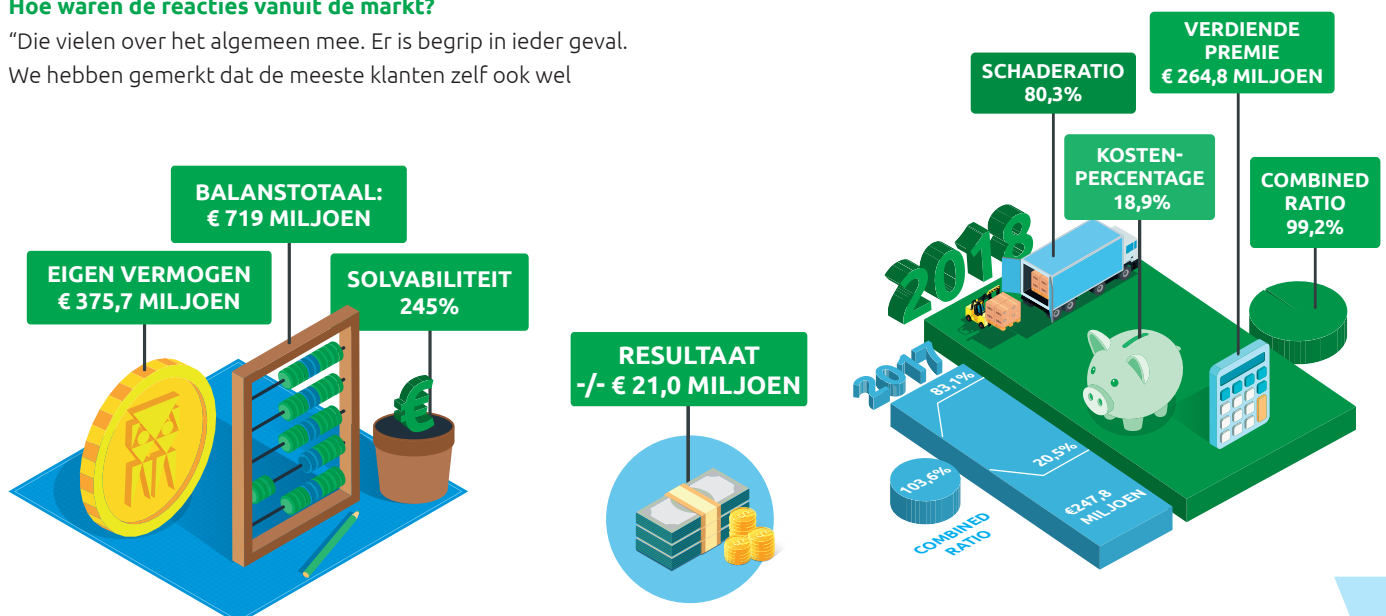
inzien dat er door de drukte op de wegen meer schade wordt gereden. We doen echter alles om de schadelastbeheersing nog verder te optimaliseren en onze klanten zo goed mogelijk te ontzorgen.”

Daarnaast viel het rendement op de beleggingen tegen. Was dat enigszins voorzien?

“Jazeker. De rente was eind 2017 al iets aan het oplopen. Die langlopende rente is verder gestegen en dat raakt onze obligatieportefeuille. Obligaties vormen 66% van onze totale beleggingsportefeuille. We hebben vanzelfsprekend wel maatregelen genomen om de risico's te verminderen, onder andere door obligaties met een lange looptijd te verkopen en daarvoor obligaties met een kortere looptijd terug te kopen. Daarnaast zijn de aandelen in het laatste kwartaal van 2018 wereldwijd fors gedaald.”

Hoe is het gesteld met de solvabiliteit van TVM?

“Deze staat op een mooi niveau. We spelen wat dat betreft in de Champions League. Eind 2018 zaten we op een solvabiliteit van 245%, terwijl deze vorig jaar nog 236% bedroeg. Juist dankzij onze sterke solvabiliteit hebben wij de beursdaling van afgelopen jaar goed kunnen opvangen. Daar heb je immers buffers voor. Als deze buffers van onvoldoende hoogte zijn, zou je gedwongen kunnen worden afscheid te nemen van een deel van de aandelenportefeuille die je eigenlijk zou willen houden. Bij ons was daar gelukkig geen sprake van.”

A portrait of Dirk Jan Klein Essink, CFO, smiling. He is wearing a dark blue suit jacket over a white button-down shirt. The background is a dark green gradient. The image is framed by a large, dark green triangle on the right side and a light blue triangle at the bottom.

***“De solvabiliteit van
TVM staat op een mooi
niveau.”***

DIRK JAN KLEIN ESSINK, CFRO

Wij hanteren met betrekking tot de solvabiliteit een ondergrens van 200%, omdat wij een coöperatie zijn en geen toegang tot de kapitaalmarkt hebben. Daar zitten we dus zeer ruim boven. Overigens wordt de solvabiliteitsratio ook beïnvloed door wet- en regelgeving, die alleen maar strenger wordt. Door deze tendens zal de solvabiliteitsratio over de gehele linie in de verzekeringsbranche naar verwachting verder dalen. Als je kijkt naar de financiële positie van TVM kunnen we gerust concluderen dat wij er financieel goed en gezond voor staan en in alle opzichten klaar zijn voor de toekomst.”

Hoe ziet TVM de ontwikkeling van schadelast?

“Het belang van schadelastbeheersing staat onveranderd hoog op de agenda. We voelen het bij TVM echt als onze plicht richting onze leden om niet alleen samen met de klant een zo laag mogelijke schade te realiseren, maar ook om zo min mogelijk kosten te maken. Daar is ons beleid ook op ingericht,” vertelt Klein Essink. “Onze interne schadebehandelingskosten maken deel uit van de schaderatio. Met TVM connect streven we naar verdere procesoptimalisatie, vooral door digitalisering. Dat komt de effectiviteit en snelheid van het hele proces ten goede. En inderdaad, daar plukt onze klant straks de vruchten van. Op het gebied van schade gaat schadepreventie in 2019 ontzettend belangrijk worden. We willen onze preventie naar een nóg hoger niveau tillen, met name door het te combineren met het gebruik van data. Hoe minder schade onze klanten rijden, des te lager hun premies kunnen worden.

Zo gaat TVM in 2019 werken met risk managers die klanten of potentiële klanten bezoeken. “Deze risk managers gaan in eerste instantie geen polissen verkopen, maar de risico’s van de gehele onderneming in kaart brengen. Ze kijken naar alle mogelijke bedrijfsrisico’s. Je kunt daarbij denken aan de risico’s van lading en vrachtwagens, maar ook van warehouses, warehouse-activiteiten, ICT-systemen, ziekteverzuim en aansprakelijkheid. Op deze manier kunnen we voor klanten inzichtelijk maken waar voor hem of haar winst te behalen valt. Deze nieuwe dienst sluit naadloos aan bij de nieuwe strategie van TVM. We zijn de verzekeraar van logistiek en transport, maar pakken ook onze rol als adviseur en dienstverlener. We willen onze leden helpen met goede, structurele oplossingen voor problemen waar ze tegenaan kunnen lopen. TVM is niet voor niets een coöperatie, dat willen we in de praktijk blijven uitdragen.”

TVM heeft inmiddels enkele data-analisten in dienst.

“Data zijn goud waard. Uit onze pilot is gebleken dat er een algoritmisch verband bestaat tussen rijgedrag en schade. Wij denken dat het voor klanten zeer interessant is om hun totale wagenpark via data inzichtelijk te maken. Vervolgens kan de stap naar preventie eenvoudig gemaakt worden. Er zitten nog wat haken en ogen aan, maar die moeten we gewoon samen met onze klanten oplossen. Bij een coöperatie draait het om

solidariteit, dat je elkaar helpt. Maar solidariteit werkt altijd twee kanten op. Een ondernemer die zijn bedrijfsvoering goed op orde heeft, wil een betere prijs dan iemand die zijn zaken minder voor elkaar heeft. En dat begrijpen wij.”

TVM assistance, onze eigen alarmcentrale, is een goed voorbeeld van het ontzorgen van onze klanten.

“Absoluut. Een schadeverzekeraar moet zich tegenover de klant bewijzen als er schade is. Dan moet je er staan. Door met TVM assistance gelijk als eerste in de keten te opereren, kun je laten zien wat je waard bent. Het hele schadeproces, van de eerste melding tot de laatste afhandeling, verloopt met TVM assistance efficiënter en sneller dan voorheen. De klantwaardering is ook ontzettend hoog. Dat zegt wel iets. We werken er hard aan om onze klanten steeds sneller, beter en efficiënter te helpen. Het is belangrijk dat we streven naar gegevensuitwisseling zonder papier. Alles moet digitaal, dat hoort bij deze tijd. Onze nieuwe digitale schademelders sluit daar goed bij aan. We hebben er vertrouwen in dat al onze initiatieven aan zowel de schade- als de kostenkant ertoe leiden dat we met onze combined ratio in 2019 uitkomen onder de 100%.”

Hoe kijkt de Raad van Commissarissen tegen de ontwikkelingen aan?

Klein Essink noemt het een meerwaarde dat in de Raad van Commissarissen twee afgevaardigden namens de leden zitting hebben, in de personen van Tjebbe Nabuurs en Peter Appel. “Zij brengen de benodigde transport en logistieke kennis in. Daarnaast bestaat de Raad van Commissarissen nog uit drie leden met een financiële of verzekeringstechnische achtergrond. De balans is op deze manier perfect.”

"TVM is een leerbedrijf. Na mijn stage heb ik de kans gekregen om mijn carrière te starten bij Accounting en Reporting. Door de diverse werkzaamheden en het contact met andere afdelingen ben ik een spin-in-het-web binnen het team."

SANNE DE JONGE

financieel medewerker

1.3 Uw coöperatie

“Trots op mijlpaal en familiecultuur”

Het had weinig gescheeld of men was bij Van der Slot Transport afgelopen najaar vergeten het 100-jarig jubileum, toch een unieke mijlpaal, te vieren. “Mijn vader Krijn beheert de archieven. Hij verkeerde lange tijd in de veronderstelling dat we in 1919 zijn ontstaan. Gelukkig kwam hij er bijtijds achter dat we nog een jaartje ouder waren”, vertelt Alex van der Slot, directeur van het familiebedrijf.

Bij de voorbereiding op het grote jubileumfeest voor medewerkers en relaties drong ook bij hem steeds meer het besef door dat het wel een heel bijzondere verjaardag betrof. “Een ondernemer houdt van ondernemen, maar daarmee is niet gezegd dat die liefde voor het vak automatisch doorgaat naar de volgende generaties en dat die op hun beurt ook steeds met succes de uitdagingen aangaan. Dat is ons wel gelukt”, aldus Alex van der Slot, na oprichter Quirinus en vader Krijn alweer de derde generatie die leiding geeft aan de internationale vervoerder van met name sierteeltproducten.

Inmiddels is het weer business as usual bij Van der Slot Transport. Het bedrijf groeit, floreert en innoveert. Maar ondanks alle interne en externe ontwikkelingen blijft de familiecultuur behouden, meent Van der Slot. “Ik probeer die te bewaken. Ik ken tegenwoordig niet alle namen meer van alle medewerkers, maar ik probeer wel regelmatig overal te komen en voor iedereen een luisterend oor te hebben. Ik wil de familiewaarden en sfeer handhaven en zeker geen kille ondernemer zijn. Volgens mij geeft warmte altijd meer vooruitgang dan koele zakelijkheid.”

Bij Van der Slot werken inmiddels 155 medewerkers, onder wie relatief veel 65-plussers. Dat laatste is een bewuste keuze, zegt Van der Slot. “We vervoeren veel bloemen en planten, dat is

redelijk licht werk. En we zorgen goed voor onze mensen. Ze krijgen ook een mooi stukje gereedschap mee. En dan maakt leeftijd dus niets uit. Het is leuk te zien hoe enthousiast deze mensen zijn. In mijn beleving kun je 100 worden bij ons.”

Alex van der Slot is trots op het lage ziekteverzuim binnen zijn bedrijf. “Als het gereedschap waarmee je werkt goed is en dat geldt ook voor de andere arbeidsomstandigheden, dan is het leuk om te werken.”

“Een voorbeeld? We werken met aluminium vastzetstangen. De meeste bedrijven kiezen voor stalen stangen, omdat die goedkoper zijn en langer meegaan. Bedrijfseconomisch is dat misschien slimmer, maar ik maak een andere afweging. Een aluminiumstang is twee kilo lichter. Als je een rekensom maakt van alle laad- en losactiviteiten, dan gaat er per werknemer op jaarbasis tonnen minder gewicht door zijn of haar handen. Nou, dat merk je wel! Een ander voorbeeld is dat we ook opstaptrekkers hebben om het laden en lossen te vereenvoudigen en te versnellen. Sinds onze mensen zelf niet meer hoeven te trekken aan die veilingkarren, zien we bijna geen schouder- of knieklachten meer.”

Verder zijn de vrachtwagens uitgerust met de laatste technische snufjes ten behoeve van de verkeersveiligheid, waaronder de verschillende camera's, binnen en buiten.

“In mijn beleving kun je 100 worden bij ons.”

ALEX VAN DER SLOT, DIRECTEUR VAN VAN DER SLOT TRANSPORT

“Veiligheid staat altijd op één. Alle maatregelen tezamen zorgen letterlijk voor een gezond bedrijf. In alle opzichten.”

Hij heeft één van de best denkbare referenties. Namelijk de paus. Al sinds 1986 verzorgt Van der Slot het transport van de bloemen naar het Vaticaan als de paus met Pasen het traditionele ‘Urbi et Orbi’ uitspreekt. Van der Slot: “In de markt zie je het aantal kwekers afnemen. Het wordt bovendien allemaal zakelijker. Maar als potentiële klanten mij vragen: ‘Waarom zou ik jou mijn bloemen toevertrouwen?’ Dan kan ik antwoorden: ‘Dat doet de paus ook.’ Dan heb je wel meteen een gesprek. Het zegt toch iets.”

Zelf kwam hij als 18-jarige voor het eerst op het Vaticaan en mocht hij zelfs op audiëntie bij de paus. Op de foto in het jubileumboek van het bedrijf valt te zien dat hij een simpele spijkerbroek aan had. Lachend: “Ja, logisch toch, wij waren daar gewoon aan het werk...”

Afgezien van het vervoer van de bloemen voor de paus, staat Van der Slot binnen de sector vooral ook bekend om de innovatiedrang. Zo introduceerde Alex van der Slot enkele jaren geleden al een eigen geavanceerd track-and-trace-systeem. Hiermee kan men iedere kar identificeren en is altijd inzichtelijk welke producten op welke kar staan. “Zo kunnen wij de klant vertellen waar de producten zijn en hoe laat ze geleverd worden. Bijkomend voordeel is dat de traditionele slotplaten niet meer nodig zijn. Wij hopen dat de veilingen snel met onze vernieuwingen meedoen. Ik heb berekend dat de veilingen tot wel 3,5 miljoen euro aan kosten zouden kunnen besparen als ze zouden stoppen met het huidige systeem van de slotplaten.”

Voor de toekomst heeft Alex van der Slot hoge verwachtingen van platooning. Net als TVM verzekeringen was Van der Slot Transport begin oktober één van de deelnemende partijen aan de Experience Week Connected Transport. “Het moet een techniek worden die straks op alle vrachtauto’s zit, zodat je platoons kunt vormen, ook met andere partijen.” Hij schetst zijn toekomstbeeld: “In mijn beleving krijgen we straks te maken met gecertificeerde Triple A-chauffeurs, die bij platoons vooraan mogen rijden aangezien ze goede eigenschappen hebben om dat op een verantwoorde en veilige manier te doen. Vervolgens melden deze chauffeurs op digitale platforms welke routes ze gaan rijden, zodat andere partijen zich kunnen melden om aan te haken tegen een vaste prijs per kilometer. Diegenen die aanhaken, kunnen vervolgens onderweg het stuur loslaten en werken of iets anders doen. Als mijn Triple A-chauffeur erin slaagt een treintje van vijf wagens te vormen, mag hij zelf ook wel iets bijverdienen van mij. Het is een nieuw verdienmodel voor chauffeurs en ondernemingen. Win-win dus.”

Platooning kan volgens Van der Slot bijdragen aan een oplossing voor veel knelpunten in transport en logistiek. Immers, het is niet alleen duurzamer, maar ook efficiënter, waardoor het chauffeurstekort en het gebrek aan beveiligde parkeerplaatsen aangepakt kunnen worden. “We moeten het alleen nog even met z’n allen organiseren. Zeker, het is een kwestie van een lange adem. Maar let op, de ontwikkelingen gaan sneller dan iedereen denkt!”

Verbinding met de samenleving

De oprichting van TVM

Zoals veel coöperaties in Nederland zijn ontstaan, door het bundelen van individuen met een gezamenlijk belang, zo is TVM verzekeringen ook ontstaan. Een aantal transportondernemers besloot in 1962 tot de oprichting van een eigen verzekeraar. Dat was in die tijd hard nodig, omdat de andere verzekeringsmaatschappijen de transportsector links lieten liggen. Deze leden legden ieder een deel van het waarborgkapitaal in, om op die manier samen de risico's te kunnen dragen. Hier ontleent TVM haar bestaansrecht aan. Hoe we zijn ontstaan, ziet u terug in het logo van TVM. In het logo staan twee mensfiguren die elkaars lasten dragen en samen sterk staan.

Vandaag de dag is de coöperatieve structuur nog steeds een eigentijdse ondernemingsvorm. Anders dan bij andere ondernemingsvormen gaat het bij een coöperatie niet om het realiseren van zo veel mogelijk winst. Het coöperatieve bedrijf moet economische continuïteit hebben en dus winstgevend zijn. Winst maken is daarmee voor de coöperatie TVM een middel, geen doel. Primair gaat het om het collectieve belang van de leden. De leden-verzekerden van TVM kunnen via hun deelname aan de Ledenraad een actieve en betrokken rol spelen in het bepalen van het beleid van de TVM groep. Daarnaast zijn twee van de vijf commissarissen afkomstig uit de ledenkring.

Dialogo met stakeholders

TVM vindt het belangrijk voortdurend in contact te staan met onze stakeholders waaronder leden, klanten, medewerkers, media, politici, toezichthouders en andere verzekeraars. Die contacten worden onderhouden via de Ledenraad, klantenpanels, overlegstructuren met toezichthouders, klanten- en medewerkersonderzoeken en deelname aan sectorinitiatieven.

De dialoog met deze stakeholders biedt ons continu inzicht en kennis in ontwikkelingen, visies en overwegingen. Daarmee kan TVM haar prestaties verbeteren en de ambities vanuit de coöperatie helpen realiseren.

De Ledenraad van TVM

De Ledenraad vormt een afspiegeling van het ledenbestand en is een klankbord voor de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen als het gaat om het ontwikkelen en toetsen van het beleid, benoemt een deel de leden van de Raad van Commissarissen, stelt de jaarrekening vast en verleent decharge voor het gevoerde beleid van de Raad van Bestuur en het toezicht van de Raad van Commissarissen. Verder benoemt de Ledenraad de externe accountant en verleent zij goedkeuring aan wijzigingen in de Statuten en wijzigingen in de profielschets van de Raad van Commissarissen. Tot slot verleent zij goedkeuring aan het kapitaalbeleid.

Naast de jaarvergadering overlegt de Ledenraad de laatste jaren één keer per jaar op informele wijze met de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen.

De belangen van ieder lid zijn in de Ledenraad vertegenwoordigd, zowel kleine vervoerders, grote internationale transportondernemers en ondernemers in

de binnenvaart. Door de samenwerking en overlegstructuur tussen de Raad van Bestuur de Raad van Commissarissen en de Ledenraad is een grote betrokkenheid van en met de leden van TVM gegarandeerd.

Het lidmaatschap

Het lidmaatschap van de Coöperatie TVM U.A. is gratis en staat open voor alle in Nederland gevestigde zakelijke verzekeringsnemers van TVM verzekeringen N.V. die direct of indirect (uitgezonderd volmachten) één of meerdere verzekeringsproducten van TVM verzekeringen N.V. afnemen. Lidmaatschap kan alleen worden aangevraagd als dit in de verzekeringsovereenkomst staat vermeld.

Het lidmaatschap heeft voor de leden de volgende voordelen:

- ✓ leden hebben via de Ledenraad en de Raad van Commissarissen inspraak in en invloed op het beleid van de Coöperatie TVM U.A.;
- ✓ leden ontvangen drie tot vier keer per jaar het ledenmagazine TVM Actueel of TVM Scheepvaart. Hierin staan actuele ontwikkelingen in de branche én bij branchegenoten centraal;
- ✓ leden kunnen deelnemen aan het TVM veiligheidsplan met daarin een aantal interessante diensten zoals een plan van aanpak waarbij chauffeurs leren om schade zoveel mogelijk te voorkomen;
- ✓ leden ontvangen uitnodigingen voor diverse ledenbijeenkomsten, zoals de jaarvergadering maar ook ledendagen en seminars. Daarmee krijgen zij toegang tot interessante netwerken waar men vakgenoten treft en waar gelegenheid is voor het opdoen en delen van kennis en inspiratie;
- ✓ leden kunnen donaties aanvragen voor stichtingen en verenigingen bij TVM.

Voorop staat het belang van de leden-verzekerden in de branche. Daarom vindt TVM de dialoog met haar leden erg belangrijk. Die dialoog komt op verschillende manieren tot stand, bijvoorbeeld door de intensieve contacten met de Ledenraad maar ook via het klantenpanel TVM next generation.

Klantenpanel TVM next generation

Het klantenpanel TVM next generation is een ondernemersnetwerk van leden tot 45 jaar, die elkaar enkele malen per jaar ontmoeten. Verschillende thema's en vraagstukken in logistiek en transport worden in dit panel met elkaar gedeeld. De kennis en ervaring van deze leden gebruikt TVM weer in haar dienstverlening en productassortiment. Maar ook andersom; de kennis binnen TVM over verschillende thema's wordt met de leden gedeeld en is waardevol voor interessante dialogen en kennisvergroting.

Onze Ledenraad

Henk Bakker	Nedcargo Transport en Distributie B.V.
Louis Bardoel	The Logistical Approach B.V.
Maarten Bernaards	Bernaards Transport B.V.
Peter Besseling	P.C. Besseling en Zn. BV
Giljo Bosman	G. Bosman Transport B.V.
Jan Brakenhoff	Brakenhoff B.V.
Henk Brink	Brink XL B.V.
Alex van den Brink	Tr.bedr. St. van den Brink en Zn. B.V.
Gijs van den Broek	Van Heugten Transport B.V.
Arjo Bronkhorst	H. Bronkhorst Transportbedrijf B.V.
Jan-Willem Burgler	Burgler Transport B.V.
Marinus van Burgsteden	Koller Transport B.V.
Frans Cremers	Cremers Coolcare B.V.
Herman Eitens	Eitens Haren B.V.
Feije Feenstra	Feenstra's Transporten B.V.
Arno Gesink	Transportbedrijf Gesink B.V.
Tjitze Hoekstra	Transportbedrijf H. Hoekstra B.V.
Wim van Keulen	Van Keulen Transport B.V.
Gert-Jan Kreeft	Kreeft Opleidingen B.V.
Marcel Kuijpers	Kuijpers Cargo Service B.V.
Ronald Lubbers	Lubbers Transport Group
Simon van der Mark	Van der Mark Int. Transport B.V.
René Moeijes	Internationaal Transportbedrijf Moeijes B.V.
Erik Nagel	Transportbedrijf R. Nagel B.V.
Freddy Nijhof	Nijhof-Wassink Groep
Kees van Noordt	Nijman/Zeeetank Holding BV
Adwin Ploeger	Ploeger Logistics Holding B.V.
Dirk Post	Post-Kogeko Transportgroep B.V.
Peter de Rooy	De Rooy Transport B.V.
John Salari	W.G. Salari Transport B.V.
Jurgen van Schijndel	Van Schijndel Transport B.V.
Arie Schouten	Gebr. Schouten Polsbroek BV
Alex van der Slot	Van der Slot Transport B.V.
Nico Stam	Mvs Zeldenrust
Marco van Thull	Cambio Scheepvaart BV
Rudie Tieleman	Tieleman Transport B.V.
Leonard Venhuizen	Van Hoek Verhuizingen B.V.
Marcha Verstegen	Verstegen-Adam Transportgroep B.V.
Gerry Vinck	Franken Transport B.V.
Sijtze Visser	Brant Visser Heerenveen B.V.
Peter van Vliet	Stubbe B.V.
Arnold Waninge	Transpa Emmen B.V.
Michel Wentink	Noordendorp Transport B.V.
Gert Wezenberg	Wezenberg Transport B.V.
Tonny Winkelhorst	Baks Logistiek Holding B.V.
Piet Zeldenrust	V.O.F. Deo Gratias

* Per 31 december 2018 heeft de Ledenraad vier vacatures

“De wereld om ons heen is aan het veranderen en TVM beweegt hierin mee. Bij de complexe dossiers zoeken de OR en de Raad van Bestuur elkaar op. Door het dienen van het collectieve belang en door het vinden van de juiste balans kan samen veel voor de organisatie en de medewerkers worden bereikt.”

RODERIK RIETSEMA

voorzitter OR

MVO-beleid

De coöperatieve structuur van TVM vormt de basis voor de activiteiten die TVM als verzekeraar ontplooit. Samen met haar leden bepaalt TVM haar langetermijnstrategie. Duurzaam ondernemen is daar onlosmakelijk mee verbonden. Dat is ook de reden dat TVM een eigentijds plan omtrent Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) heeft ontwikkeld. Daarbij wordt gekeken naar financiële doelstellingen (profit) waarbij TVM geen winstoogmerk heeft, maar wel solvabel moet zijn. Daarnaast houdt TVM rekening met de menselijke aspecten binnen en buiten het bedrijf (people). Deze drie zaken wil TVM in balans houden met een meer structurele, meerjarige aanpak. TVM heeft de inhoud van haar MVO-beleid vorm gegeven aan de hand van een model. Dit model bestaat uit vier MVO-kwadranten waarbinnen wordt beschreven hoe TVM aan het economisch en maatschappelijk verkeer deelneemt (zie figuur 1).

Rol	Verzekeraar	Belegger	TVM kernwaarden
MVO-dimensie	<i>Verantwoord verzekeren</i>	<i>Verantwoord beleggen</i>	
Rol	Organisatie	Rol in de samenleving	Betrokken
MVO-dimensie	<i>Verantwoorde bedrijfsvoering</i>	<i>Maatschappelijk betrokken</i>	

Figuur 1: MVO-kwadranten van een verzekeraar

Verantwoord verzekeren

Verantwoord verzekeren raakt vooral MVO-gerelateerde aspecten als integriteit en ethiek, zorgplicht en transparantie, solidariteit, preventie en de vastlegging daarvan in gedragscodes. Het verankeren van integriteit en ethiek in de kernprocessen heeft door de Gedragscode Verzekeraars een extra accent gekregen. Zorgplicht en transparantie zijn kernbegrippen in de Wet financieel toezicht (Wft). Verzekeraars, en dus ook TVM, kunnen evenwel verder gaan dan de Wft voorschrijft. Het organiseren van solidariteit en het bevorderen van preventie behoren volgens TVM tot de kerntaken van verzekeraars.

Ontwikkelingen op het vlak van verantwoord verzekeren betreffen ook het steeds transparanter en duidelijker communiceren richting klanten over verzekeringsproducten. In dat kader is het Keurmerk Klantgericht Verzekeren (KKV) relevant, een keurmerk dat vanaf 2011 aan TVM verzekeringen is toegekend. Het KKV staat voor de kwaliteit van dienstverlening en klantgerichtheid van een verzekeraar. Zo heeft een verzekerde de zekerheid dat TVM haar beloften nakomt en dat TVM voor een hoogwaardige kwaliteit van dienstverlening staat. De waardering van onze klanten blijkt ook uit het klanttevredenheidsonderzoek met cijfers variërend van 7,3 tot 8,0 afhankelijk van het distributiekanaal.

Verantwoord beleggen

Verantwoord beleggen gaat over het integreren van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de belegger in de beleggingsstrategie. Die strategie kan betrekking hebben op aandelen, vastrentende waarden, vastgoed en projecten. TVM houdt bij het beleggen van het vermogen rekening met de geldende gedragscodes en belegt niet in ondernemingen die maatschappelijk onverantwoord handelen. Zo heeft TVM

er voor gekozen om bepaalde categorieën beleggingen, bijvoorbeeld de wapenindustrie, uit te sluiten.

TVM maakt onderscheid tussen discretionaire beleggingen en beleggingen in beleggingsfondsen. Voor de eerste variant kan TVM direct invloed uitoefenen op de samenstelling van de portefeuille. Voor de tweede variant kan TVM indirect invloed uitoefenen door op basis van de prospectus vast te stellen in hoeverre een fonds voldoet aan de door TVM gestelde eisen aan duurzaamheid.

TVM conformeert zich aan de Code Duurzaam Beleggen, waarin onder andere is afgesproken dat de leden van het Verbond van Verzekeraars de Principles of Responsible Investment (PRI) en de tien principes van de United Nations Global Compact naleven. De PRI zijn net als de Principles of Sustainable Insurance opgesteld in opdracht van het United Nations Environment Programme Finance Initiative (UNEP FI). Toepassing PRI houdt voor TVM het volgende in:

- TVM integreert sociale, milieu- en governance-kwesties in beleggingsanalyse en -besluitvorming;
- TVM is een actieve eigenaar en integreert sociale, milieu- en governance-aspecten in haar beleid en in de uitvoering;
- TVM geeft een passende toelichting over sociale, milieu- en governance-kwesties bij entiteiten waarin wordt belegd;
- TVM promoot acceptatie en implementatie van de PRI in de financiële industrie;
- TVM werkt samen met haar vermogensbeheerders om haar effectiviteit te verbeteren bij de implementatie van PRI;
- TVM rapporteert over haar activiteiten en voortgang bij de implementatie van PRI.

Voor beleggingen waarover TVM niet zelf het beheer voert, spant TVM zich in om te bewerkstelligen dat de externe vermogensbeheerders en portefeuillemanagers verantwoord beleggen. Al deze partijen hebben de PRI ondertekend en verklaren daarmee volgens deze principes te werken. Jaarlijks maakt TVM een analyse van de beleggingsportefeuille, waarin onderzocht wordt of ondernemingen die voorkomen op een zwarte lijst, opgesteld door Sustainalytics, binnen de beleggingsportefeuille voorkomen. Op basis van de uitkomsten wordt besloten of beleggingen in deze ondernemingen voldoen aan de uitgangspunten van TVM.

Verantwoorde bedrijfsvoering

Verantwoorde bedrijfsvoering omvat twee categorieën MVO-activiteiten: bedrijfsinterne milieuzorg en goed werkgeverschap.

Bedrijfsinterne milieuzorg

Dit omvat allerlei milieugerelateerde activiteiten, zoals duurzaam inkopen en gebruiken. TVM houdt bij haar inkoopbeslissingen, naast de kosten en kwaliteit, rekening met de milieu- en sociale aspecten van de aan te schaffen producten en diensten. Te denken valt aan inkoop van technische installaties, papier, cartridges, drukwerk, catering, etcetera. Enkele voorbeelden zijn zonnepanelen en ledverlichting die worden ingezet. De belangrijkste duurzaamheidsuitdaging zit in de vermindering van het papier- en energiegebruik. In de strategie van TVM zijn doelstellingen opgenomen met betrekking tot de digitalisering van informatiestromen. Ook de wijze waarop leveranciers omgaan met duurzaamheid wordt steeds belangrijker in onze besluitvorming.

Goed werkgeverschap

Goed werkgeverschap houdt in dat TVM als werkgever de randvoorwaarden schept voor een positieve beleving van de verschillende aandachtsgebieden zoals werkzaamheden, arbeidsomstandigheden, secundaire arbeidsvoorwaarden en ontwikkelingsmogelijkheden.

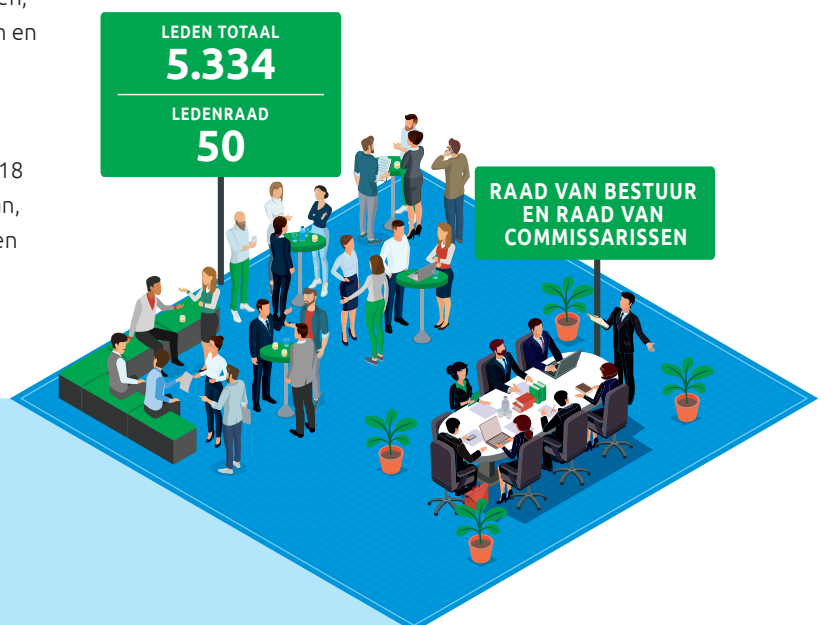
In 2018 zijn in dit kader diverse activiteiten gestart. De opleidingsprogramma's die in 2017 zijn gestart, zijn in 2018 verder doorontwikkeld. Het TVM leerportaal is live gegaan, waarbij medewerkers bijvoorbeeld boeken, opleidingen en

workshops digitaal kunnen aanvragen en plannen. Er is ruimte voor zowel verplichte als vrijwillige opleidingswensen. Ook is een jongerenvereniging gestart, genaamd Jong TVM, waarin alle medewerkers tot en met 35 jaar welkom zijn om deel te nemen. Er worden onder andere workshops, kennissessies en bedrijfsbezoeken georganiseerd, met als doel van elkaar te leren, kennis te delen, bij te dragen aan elkaars persoonlijke ontwikkeling, met als uiteindelijke doel, TVM hiermee te versterken.

Per kwartaal wordt een enquête, de 'verandermonitor' gehouden, waarin medewerkers kunnen aangeven hoe ze de situatie binnen TVM ervaren op het gebied van onder andere informeren en communiceren, werkdruk en doelstellingen van TVM. Verder wordt eens in de twee jaar een medewerkerstevredenheidsonderzoek gehouden, waarin de algemene tevredenheid onder de medewerkers wordt getoetst. Deze wordt opnieuw gehouden in 2019.

Op het gebied van duurzame inzetbaarheid is TVM gestart met een vitaliteitsprogramma. In oktober is de kick-off geweest met Jochem Uytdehaage en Renate Groenewold. In november konden medewerkers deelnemen aan het Periodiek Medisch Onderzoek (PMO) en in december zijn stoelmassages aangeboden. Beiden zijn tevens in het jaarprogramma voor 2019 opgenomen naast diverse workshops en sporttrainingen. Zo faciliteert TVM haar medewerkers de mogelijkheid gezond en fit te blijven.

De Arbocommissie ziet toe op de naleving van de risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E), welke jaarlijks door een externe partij wordt geëvalueerd. Daarnaast is TVM overgestapt naar een nieuwe Arbodienst, die actief contact onderhoudt met de medewerker en tijdig interventies inzet met als doel een spoedig herstel en re-integratie.

“Met de verbouwing van bedrijfsrestaurant tot werkcafé is het luncheonbod gezonder geworden en is er een warme en gezellige sfeer ontstaan. We zien dagelijks nu meer collega’s die hier komen werken en overleggen.”

GRIETJE GRIT

medewerker bedrijfsrestaurant

Rol in de samenleving

TVM wil als maatschappelijk betrokken organisatie een bijdrage leveren aan positieve maatschappelijke ontwikkelingen. TVM ondersteunt hiertoe enkele landelijke en lokale initiatieven met een financiële bijdrage of door inzet van medewerkers. In de rol van maatschappelijk betrokken organisatie heeft TVM op 6 december 2012, de dag dat TVM 50 jaar bestond, een stichting opgericht: de TVM foundation.

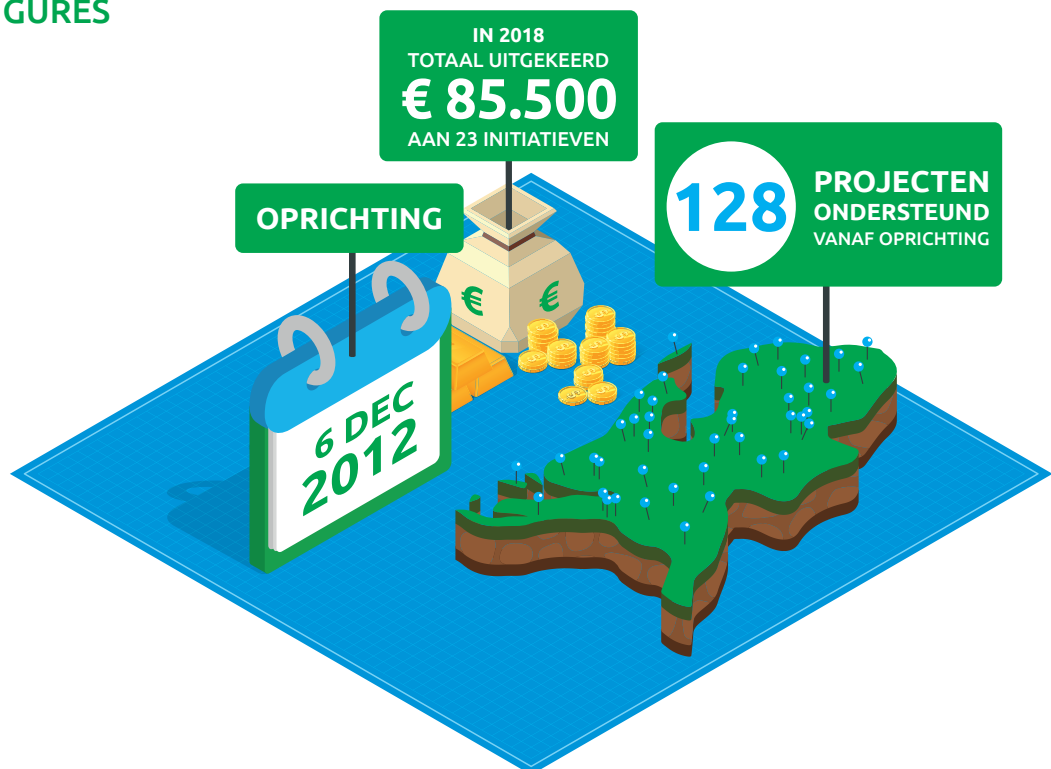
TVM foundation

Vanaf 2013 wordt door TVM jaarlijks een deel van de winst gereserveerd en gedoneerd aan de TVM foundation. Hiermee wil TVM bijdragen aan een duurzame verbetering

van de maatschappelijke, sociaal-economische omgeving in Nederland. Kortom, de leefbaarheid in de buurt, in een dorp of stad verbeteren. Zowel leden als medewerkers van leden en medewerkers van TVM kunnen een projectaanvraag doen voor een bijdrage aan een binnen de doelstellingen vallend project. Juist omdat TVM als coöperatie er voor en door haar leden is, hebben diezelfde leden een actieve rol bij het verdelen van de bijdragen naar diverse maatschappelijke initiatieven. Het Bestuur, onder voorzitterschap van voormalig staatssecretaris Joop Atsma, komt twee keer per jaar bij elkaar om aanvragen te bespreken. In 2018 konden maar liefst 23 initiatieven rekenen op financiële ondersteuning van in totaal € 85.500. Kijk voor meer informatie op www.tvmfoundation.nl.

TVM FOUNDATION

FACTS & FIGURES

1.4 Onze governance

“Met onze kennis en ervaring kunnen we nóg meer betekenen voor onze leden”

Martin Duvivier is voorzitter van de Raad van Commissarissen van Coöperatie TVM U.A. Hij constateert dat de strategische keuzes die in 2017 zijn gemaakt afgelopen jaar ‘van het papier af zijn gekomen’. “En dat is mooi. Ze beginnen nu daadwerkelijk voor iedereen merkbaar te worden. Uiteindelijk wil je dat de klanten zeggen: Hier zijn we mee geholpen.”

De transportsector is volop in beweging. Maar datzelfde kan gezegd worden van TVM, betoogt Martin Duvivier. Zeker de laatste jaren. Als de markt verandert, moet TVM daarin mee, vindt ook hij. De Raad van Commissarissen heeft als sparringpartner een voorname rol gespeeld in het veranderingsproces, dat weliswaar al enkele jaren geleden in gang werd gezet, maar nog lang niet voltooid is. “Echter, we zijn door de knik heen.”

“Het was voor TVM belangrijk met een herijkte strategie te komen, een toekomstbestendige strategie. Dus geen drie- of vijfjarenplan, maar een plan met een langere horizon. Daar is de Raad van Bestuur intensief mee bezig geweest en hebben we samen met hen uitgebreid over gesproken. De strategie die er nu ligt, is naar mijn idee meer gepolijst en uitgedaagd op allerlei manieren. Afgelopen jaar zijn we begonnen met leveren.”

De gehele organisatie is op een dusdanige manier ingericht, dat de uitgewerkte strategie ook gerealiseerd kan worden. Innovatie is hierbij één van de pijlers. “Er is een afdeling Business Development, die als opdracht heeft meegekregen nieuwe producten te ontwikkelen. Er is een TVM engine, die als aanjager fungeert van innovatie. En er is een TVM innovation board, die zorgt dat de besluitvorming is geborgd en er ook knopen worden doorgehakt over prioritering. Dat is een structuur die twee jaar geleden binnen TVM nog niet bestond. Waar 2017 nog het jaar was van de strategische keuzes, zouden we 2018 beter kunnen typeren als de start van de implementatie van deze keuzes.”

Duvivier onderscheidt drie verschillende fases. “De jaren 2018 en 2019 stonden en staan in het teken van het verder op orde brengen van de digitale basis. In 2020 en 2021 gaan we accelereren van verzekeraar naar adviseur en dienstverlener.

En in 2022 en 2023 willen we een spilfunctie vervullen in het ecosysteem van logistiek en transport. Dus de verandering is in gang gezet, maar tegelijkertijd liggen er nog wat jaren van flinke verandering voor ons.”

“Sterker nog, verandering eindigt nooit”, erkent Duvivier. Hij maakt het bruggetje met de Singularity University. Een afvaardiging van TVM, inclusief de Raad van Commissarissen, nam in juni deel aan de sessies van het instituut waarbij vooral afgetast werd hoe de technologische ontwikkelingen van vandaag en morgen, vooral op het gebied van mobiliteit, TVM toekomstbestendig kunnen maken, c.q. waar TVM op zou moeten inspelen.

“Het was mooi en bijzonder tegelijk om gezamenlijk te leren en te oriënteren in wat voor wereld we leven en hoe snel deze verandert. Bij de sessies draaide het nadrukkelijk om exponentiële veranderingen, die soms ons denkvermogen te boven gaan.

De les is dat we anders moeten leren omgaan met veranderingen. Er is meer nodig dan simpelweg de trend doortrekken.”

“Voor TVM was de Singularity University geen op zichzelf staande bijeenkomst. Het markeert namelijk de mate waarin je als organisatie een nieuwe oriëntatie zoekt op de toekomst en je eigen rol daarin. Hoe moeten we ons als organisatie inrichten om ook in de nieuwe werkelijkheid trendsetter te kunnen zijn. Het ultieme doel van TVM is en dat kwam tijdens deze sessies mooi naar voren, dat onze leden nul euro schade hebben en dat wij onze dienstverlening uitsluitend kunnen richten op het voorkomen van schade en het inperken van risico's.”

A portrait of Martin Duvivier, a middle-aged man with glasses, wearing a dark blue suit jacket over a light blue patterned shirt. He is looking directly at the camera with a neutral expression. The background is dark green with geometric white and light green shapes. A green banner is at the bottom left, and a light blue shape is at the bottom left corner.

“Adel verplicht.”

**MARTIN DUVIVIER,
VOORZITTER RAAD VAN COMMISSARISSEN**

De rol van big data wordt dus steeds belangrijker?

“Zeker. Met behulp van data kan preventie vanuit TVM naar ‘het volgende niveau’ worden getild. Juist vanwege onze prominente positie in de logistieke en transportsector, anders gezegd vanwege het volume, de kennis en de ervaring die we hebben, is TVM de partij die het beste gepositioneerd is om die bagage in de vorm van tools en adviezen terug te geven aan de branche. Het mooie is dat je met behulp van data niet alleen in generieke termen iets kunt doen voor de gehele branche, maar dat je ook in staat bent om relevante informatie te geven over een wagenpark van een specifieke onderneming of terugkoppeling te geven richting een individuele chauffeur. Uiteraard rekening houdend met de privacy-wetgeving. TVM is een verzekeraar met coöperatieve grondslag. Dus is het belangrijk om te laten zien dat je voor je klanten staat. Onder andere op deze manier. Een ander voorbeeld zijn onze nieuwe riskmanagers, die dit jaar langs bedrijven gaan om risico’s in kaart te brengen. Daar valt veel winst te behalen, zowel voor de klanten als voor ons.”

Als het gaat over nieuwe ontwikkelingen in transport, gaat het vaak over platooning, data, drones en blockchain. Heeft u het gevoel dat TVM er op die vlakken bovenop zit?

“Binnen de transportmarkt is dat zeker het geval. Tegelijkertijd ligt er nog heel veel potentieel. Anders gezegd: het kan altijd beter. Binnen onze categorie geldt bovendien: ‘Adel verplicht’. We hebben zo’n dominante positie in de transportwereld, dat we nog effectiever in staat zouden moeten zijn om veranderingen door te voeren en te innoveren in het belang van onze klanten. Een van onze strategische klantbeloften is een stap voor te zijn. Die willen we ook de komende jaren blijven zetten. Digitalisering is daarbij belangrijk. Dat zal vooral leiden tot een veel betere beschikbaarheid van ondersteuning. Online, direct. Dat sluit aan bij onze andere klantbeloften: ‘Oplossing bieden, altijd dichtbij, eenvoudig en snel’.”

“Resumerend stel ik vast dat we in 2018 een grote stap hebben gezet om de digitale basis meer op orde te krijgen. En we gaan de komende periode nog veel meer versnellen naar de rol van adviseur en dienstverlener. Daar kijk ik persoonlijk echt naar uit. We betekenen al veel voor onze leden, maar ik denk dat we nóg meer kunnen betekenen met alle kennis en ervaring die we in huis hebben. TVM ligt in ieder geval goed op koers.”

A portrait of Hendrik de Jonge, a middle-aged man with short, light-colored hair, smiling broadly. He is wearing a dark blue checkered blazer over a light blue button-down shirt. The background is a blurred indoor setting, possibly a museum or office, with a large wooden wheel visible in the lower-left corner. The image is framed by a large green triangle on the left and a white triangle on the top right.

“TVM wil het komende jaar de marktpositie van de binnenvaart en pleziervaart vergroten. Hiervoor gaan we de pleziervaart digitaal bedienen. Naast de gesprekspartner voor het transport over de weg wil TVM ook dé gesprekspartner zijn voor het transport over het water.”

HENDRIK DE JONGE

manager scheepvaart

Bericht van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen heeft kennisgenomen van het accountantsverslag, heeft de jaarrekening goedgekeurd en heeft, in haar advies aan de Ledenraad van TVM, voorgesteld de jaarrekening 2018 van Coöperatie TVM U.A. vast te stellen en het Bestuur en de Raad van Bestuur te dechargeren voor het gevoerde beleid.

Ontwikkelingen 2018

Het jaar 2018 laat zich karakteriseren als het jaar waarin is gestart met het uitvoeren van de strategische keuzes die in 2017 zijn gemaakt. In 2018 heeft TVM het meerjarenplan van een update voorzien, het TVM meerjarenplan 2018-2023, in navolging op de lange termijn strategie voor 2025.

Als onderdeel van de strategische keuzes is uitvoering gegeven aan het besluit om afscheid te nemen van automotive, niet truckmerk-gerelateerde Volmachten en particulieren. Tevens heeft de Raad van Commissarissen de integraliteit van alle veranderingen, door middel van de TVM roadmap, intensief gevolgd en besproken met de Raad van Bestuur.

Belangrijke onderdelen waren het invoeren van de nieuwe doelorganisatie en de bouw van het nieuwe software-platform. In de nieuwe doelorganisatie zijn business development en het ontwikkelen van diensten prominent gepositioneerd. Ook heeft er tussen de Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur overleg plaatsgevonden over het nationale en internationale distributiebeleid voor de komende jaren.

Raad van Bestuur

De CIO heeft besloten per 1 augustus 2018 terug te treden als bestuurder van TVM. De Raad van Commissarissen is vervolgens een selectieproces gestart voor de invulling van de vacature. Hierbij is tevens het profiel gewijzigd van CIO naar CTO waarbij de T staat voor Transformation. Hiermee wordt beoogd dat de kandidaat zowel IT- als ook operationele competenties heeft. De verwachting is dat de invulling van de vacature in de eerste helft van 2019 zal worden gerealiseerd.

De voorzitter van de Raad van Commissarissen heeft voorafgaand aan elke vergadering een overleg met de CEO ter voorbereiding op de bijeenkomst.

De Raad van Commissarissen heeft buiten de reguliere vergaderingen in kleiner verband regelmatig gesprekken met de individuele leden.

TVM kompas

Naast de bovengenoemde ontwikkelingen in 2018 heeft ook het veranderprogramma TVM kompas een fundamentele verandering ondergaan. In dit programma worden op het gebied van digitalisering belangrijke stappen gezet voor een

verdere procesoptimalisatie en professionalisering gericht op een efficiëntere bedrijfsvoering. Het nieuwe software-platform TVM connect gaat hier een belangrijke bijdrage aan leveren. Daarnaast heeft de organisatie veel aandacht besteed aan de medewerker en de leidinggevenden door middel van onder andere het programma Mens & Gedrag. De Raad van Commissarissen is over al deze elementen in elke vergadering van de Audit- en Risicocommissie uitgebreid geïnformeerd.

Solvabiliteit

De solvabiliteit onder Solvency II van TVM is van hoog niveau en voldoet daarmee ruimschoots aan de interne eisen en aan de eisen van de toezichthouder, De Nederlandsche Bank. De Raad van Commissarissen wordt via periodieke rapportages geïnformeerd.

Preventie

De Raad van Commissarissen heeft in 2018 diverse keren met de Raad van Bestuur gesproken over realisering van de strategische keuze om op termijn tot een beheerste schadelast te komen. Deze schadelastbeheersing zal moeten leiden tot een reductie van de huidige schade en het daardoor beheersbaar houden van de premie voor onze leden. Preventie zal hierbij een belangrijke rol gaan spelen. Ook data zullen hierbij, onder andere op het vlak van benchmarking, van belang zijn.

Onderwerpen 2018

Onderwerpen die in 2018 zijn besproken door de Raad van Commissarissen zijn, naast de hiervoor genoemde, onder andere: strategie, doelorganisatie TVM groep, jaarplan en (meerjaren-) begroting 2019-2021, solvabiliteit (Solvency II), wijziging in het reserveringsbeleid en de daaraan gerelateerde stelselwijziging, rendementsanalyse, WA-premieverhoging, jaar- en kwartaalcijfers, jaarverslag 2017, accountantsverslag en managementletter, voorstel voor benoeming van de externe accountant door de Ledenraad, voorstel aan de Ledenraad inzake goedkeuring jaarrekening en jaarverslag 2017, interne audit planning 2019, Code Corporate Governance bij TVM, Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), integriteit en compliance TVM groep, beoordelingscriteria en zelfevaluatie Raad van Bestuur, remuneratierapport, beloningsbeleid, arbeidsvoorwaarden Raad van Bestuur, innovatie, geschenken en uitnodigingen Raad van Bestuur, reglementen Raad van Commissarissen, Raad van Bestuur en Bestuur, projecten-en projectmanagement (programma TVM kompas), TVM Belgium, TVM Duitsland, ontwikkelingen in de

transportsector (economisch, chauffeurskrapte, platooning), truckkartel, ORSA (risk appetite statement, kapitaalbeleid, beleggingsbeleid, herverzekeringsbeleid) en transportveiligheid.

Raad van Commissarissen en Commissies

De Raad van Commissarissen heeft in 2018 vier keer vergaderd. Daarnaast kent de Raad van Commissarissen twee commissies met haar eigen aandachtsgebied: de Audit- en Risicocommissie (deze heeft in 2018 zes keer vergaderd), de Remuneratie-, Selectie- en Benoemingscommissie (deze heeft in 2018 vier keer vergaderd). Buiten de reguliere vergaderingen hebben er ook enkele conference calls plaatsgevonden. De leden van de Raad van Commissarissen zijn vrijwel altijd aanwezig geweest tijdens de diverse vergaderingen.

Samenstelling Raad van Commissarissen

Alle leden van de Raad van Commissarissen worden benoemd door de Algemene Vergadering (is de Ledenraad) op voordracht van de Raad van Commissarissen. De Algemene Vergadering, de Ondernemingsraad en de Raad van Bestuur kunnen aan de Raad van Commissarissen personen aanbevelen om als lid van de Raad van Commissarissen te worden voorgedragen. De Raad van Commissarissen bestaat op dit moment uit drie leden van buiten de ledenkring en twee leden vanuit de ledenkring van de Coöperatie TVM U.A. Het merendeel van de commissarissen is derhalve als onafhankelijk te beschouwen volgens de nieuwe Corporate Governance Code.

De leden van de Raad van Commissarissen worden als regel benoemd voor een periode van vier jaar. De statuten bieden de mogelijkheid van herbenoeming(en). Tijdens de ledenraadvergadering van 8 maart 2018 zijn Martin Duvivier, Freek Wansink en Carin Gorter herbenoemd. Peter Appel

is vanuit de ledenkring benoemd tot lid van de Raad van Commissarissen. Hij vervangt Harry Schenk, die na een periode van 12 jaar is teruggetreden.

In dit verslag staat op pagina 47 de zittingstermijn vermeld, evenals de personalia en relevante hoofd- en nevenactiviteiten van de commissarissen. De diversiteit van de Raad van Commissarissen heeft haar aandacht en bij volgende wisselingen wordt gestreefd naar tenminste 30% vrouwelijke leden.

Educatie

In het kader van de Permanente Educatie is een meerdaags programma aan de Singularity University gevolgd. Tijdens dit programma is onder andere aandacht besteed aan de impact van exponentiële ontwikkelingen, nanotechnologie, blockchain, cybersecurity, de toekomst van mobiliteit, robotica en exponentieel leiderschap. Aan het programma werd, naast de Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur, deelgenomen door leidinggevend en key functionarissen. Daarnaast is dit jaar wederom op individuele basis specifieke aandacht besteed aan deskundigheidsbevordering. Hierbij valt te denken aan het volgen van kennissessies over datamanagement, Solvency II en scrumtrainingen.

Zelfevaluatie

In het najaar van 2018 heeft met ondersteuning van BoardResearch een zelfevaluatie plaatsgevonden van de Raad van Commissarissen (inclusief de evaluatie van de individuele commissarissen). Zowel de leden van de Raad van Commissarissen als van de Raad van Bestuur hebben input voor deze zelfevaluatie geleverd. Uit de zelfevaluatie kwamen aandachtspunten naar voren voor zowel de samenwerking binnen de Raad van Commissarissen als ook tussen Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur. Bij deze laatste is het bespreken van de klantverbeteringen binnen het veranderprogramma een van de meest relevante onderwerpen.

Commissies

Audit- en Risicocommissie

Onderwerpen die aan bod zijn gekomen, zijn de ontwikkeling van de financiële markten en de risicobudgetten, het schadereserveringsbeleid en de daaraan gerelateerde stelselwijziging, schade-, kosten- en combined ratio, ICT en in het bijzonder het programma TVM kompas, Solvency and Financial Condition Report (SFCR), Regular Supervisory Report (RSR), DNB-staten, jaarverslag en jaarrekening, accountantsverslag, managementletter, controleplan en fee externe accountant, AVG, cybersecurity, operational risk management, financial risk management, actuariaat, compliance, business analytics en data science.

De Audit- en Risicocommissie ziet onder meer toe op de betrouwbaarheid van de verslaggeving in de jaarrekening van TVM, de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, alsmede de naleving van relevante wet- en regelgeving en interne gedragscodes en het belastingbeleid.

Om de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen te beoordelen, maakt de Audit- en Risicocommissie gebruik van rapportages van de afdeling Enterprise Risk Management, de interne accountant, de externe accountant en rapportages van externe toezichthouders. Daarnaast ziet zij toe op naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van de interne en externe accountant.

De manager Internal Audit is bij alle vergaderingen van de Audit- en Risicocommissie aanwezig. De afdeling Internal Audit heeft in 2018 het risico gewogen auditjaarplan 2019 en het meerjaren-auditplan besproken. Op verzoek van de Audit- en Risicocommissie zijn daarin een aantal audits anders in de tijd gepositioneerd. Daarna is het auditjaarplan aan de Raad van Commissarissen ter goedkeuring aangeboden. Op kwartaalbasis worden de bevindingen van de afdeling Internal Audit besproken, alsmede de voortgang op uitstaande

bevindingen en het auditjaarplan. Hierbij wordt aandacht besteed aan zowel hard- alsook soft controls.

Om de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving in de jaarrekening te beoordelen, steunt de Audit- en Risicocommissie in belangrijke mate op de werkzaamheden en bevindingen van de externe accountant. In 2018 is aandacht besteed aan de toereikendheid van de technische voorzieningen. De externe accountant heeft in zijn oordeelsvorming gebruik gemaakt van de opgestelde rapportages door de interne en externe specialisten.

De Audit- en Risicocommissie is tot de conclusie gekomen dat de technische voorzieningen toereikend zijn. Naast een toets door de actuaar in de tweede lijn heeft er een externe waardebeoordeling en een toets door de externe accountant plaatsgevonden. Deze hebben de Audit- en Risicocommissie voldoende zekerheden gegeven over de juistheid van de waarde van de technische voorzieningen.

De externe accountant is bij alle vergaderingen van de Audit- en Risicocommissie aanwezig, waarin onder andere het jaarverslag, het audit serviceplan, de managementletter en het accountantsverslag worden besproken.

De voorzitter van de Audit- en Risicocommissie heeft voorafgaand aan elke vergadering een overleg met de CFRO, de manager Internal Audit, de manager Enterprise Risk Management en de externe accountant ter voorbereiding op de vergadering. Daarnaast vindt jaarlijks een executive sessie met de externe accountant plaats.

De Audit- en Risicocommissie ziet toe op de onafhankelijkheid, de bezoldiging, eventuele niet-controlewerkzaamheden en de kwaliteit van de werkzaamheden van de externe accountant, alsook op de naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van de externe accountant. De Audit- en Risicocommissie zal na de afronding van de werkzaamheden van de externe accountant in 2018 conform het reglement de externe accountant evalueren. In 2018 heeft de Audit- en Risicocommissie in haar overleg met de Raad van Bestuur onder andere aandacht besteed aan rendementsanalyses. De druk op het technisch resultaat is in 2018 toegenomen, enerzijds door economische activiteit waardoor het schadepatroon toeneemt maar ook de opwaartse druk op letselschade, en anderzijds door de kostenontwikkeling verbonden aan het programma TVM kompas. Per product, verkoopkanaal en markt zijn analyses en bijbehorende verbeterplannen besproken. Specifieke aandacht is besteed aan het rendement van het WA-product.

“De coöperatie is van alle tijden. Klanten waarderen de toegevoegde waarde die TVM biedt. De grootste uitdaging waar we voor staan, is de logistieke sector verzekeraar houden.”

CEES VAN VIANEN

accountmanager transport

“TVM is volop in beweging. De klant blijft bij ons centraal staan. Dit past bij onze rol als coöperatie. We streven ernaar om met een optimale klantervaring het verschil te maken.”

GERBEN BREUKHOVEN

senior medewerker

klantenservice/ customer experience

De begroting 2019 alsmede de meerjarenbegroting 2019-2021 zijn goedgekeurd door de Raad van Commissarissen, waarbij onder andere de ontwikkelingen binnen TVM kompas en die met betrekking tot de combined ratio zijn besproken. In de Audit- en Risicocommissie is aandacht geschonken aan de voortgang en de inbedding in de organisatie, alsmede het opnemen van interne en externe controles. De commissie heeft aandacht geschonken aan de klokkenluidersrapportage en de Meldplicht Datalekken.

Solvency II is het risico gebaseerde toezichtsraamwerk voor verzekeraars dat per 1 januari 2016 in werking is getreden. De werking van de tweede lijn is een belangrijk onderdeel binnen Solvency II. De professionalisering van de riskmanagementfunctie in de tweede lijn is middels het afronden van het tweejarplan in 2018 gerealiseerd. De Audit- en Risicocommissie is daar elke vergadering over geïnformeerd.

In 2018 heeft de Audit- en Risicocommissie zich in dit kader in het bijzonder gericht op de ontwikkelingen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie, waaronder cybersecurity en datamanagement.

De risicobereidheid alsmede het risicomanagement, het kapitaalbeleid, het beleggingsbeleid en het herverzekeringsbeleid worden ten minste jaarlijks in het ORSA-proces behandeld. Hierbij is nu het ORSA-proces aan de Planning & Controlcyclus gekoppeld, waardoor gedurende het jaar deze processen goed aansluiten, alsook de geïntegreerde rapportage daaromtrent. De Audit- en Risicocommissie heeft vastgesteld dat het riskdashboard, dat TVM gebruikt voor haar sturing en monitoring op de risico's, verdergaand is ontwikkeld. In het kader van de beoordeling van het kapitaalbeleid zijn in 2018 de stresstesten, de reverse stresstesten verder uitgediept en gekwantificeerd. Deze zijn uitvoerig besproken in de Audit- en Risicocommissie. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de solvabiliteit van TVM solide is.

Bij het risicoprofiel is aandacht besteed aan de strategische risico's. De Raad van Bestuur heeft zich door externen laten challengen en dit heeft geleid tot de volgende belangrijkste strategische risico's: de implementatie van de nieuwe applicaties tezamen met de going-concern activiteiten, niet voldoende tijdig innoveren, een disruptive komt op de markt en cybersecurity. In de Audit- en Risicocommissie zijn de mitigerende beheersmaatregelen besproken.

In de Audit- en Risicocommissie is uitgebreid stil gestaan bij de diverse soorten risico's; naast de strategische, zijn ook de belangrijkste financiële en operationele risico's besproken.

Remuneratie-, selectie- en benoemingscommissie

De samenwerking met de CIO is per 1 augustus 2018 in onderling overleg geëindigd. De Raad van Commissarissen heeft vervolgens, met begeleiding van een executive search bureau, een selectieproces gestart voor de invulling van de vacature. De verwachting is dat de invulling van de vacature in de eerste helft van 2019 zal worden gerealiseerd.

Tijdens de vergaderingen van de Remuneratie-, Selectie- en Benoemingscommissie zijn onder andere de volgende onderwerpen besproken: beoordeling Raad van Bestuur, arbeidsvoorwaarden Raad van Bestuur, beoordelingscriteria Raad van Bestuur, remuneratierapport, beloningsbeleid, profielschetsen Raad van Commissarissen en reglement Remuneratie-, Selectie- en Benoemingscommissie.

Overige activiteiten Raad van Commissarissen

Regelmatig vindt overleg plaats tussen de voorzitter van de Raad van Commissarissen en de voorzitter van de Raad van Bestuur. Een aantal vergaderingen van de Ondernemingsraad is bijgewoond door een lid van de Raad van Commissarissen. De voorzitter van de Audit- en Risicocommissie heeft regelmatig overleg met de CFRO en de CEO. De voorzitter van de Audit- en Risicocommissie spreekt eenmaal per jaar individueel met de vier key functionarissen. Daarnaast participeren de key functionarissen op thematische basis in de Audit- en Risicocommissie.

De leden van de Raad van Commissarissen zijn zeer betrokken bij TVM en geven daar blijk van door regelmatig aanwezig te zijn bij activiteiten van TVM, zoals de themabijeenkomsten en andere informele bijeenkomsten met de Ledenraad en de Dag van Veilig Transport | Ridders van de Weg.

Dankwoord

De Raad van Commissarissen spreekt haar dank uit aan de Raad van Bestuur en de medewerkers van TVM voor de geleverde inspanningen en het bereikte resultaat in het jaar 2018, alsmede voor de activiteiten gericht op het continu verbeteren van het klantbelang en de continuering en groei van TVM.

Hoogeveen, 27 maart 2019

Namens de Raad van Commissarissen

Martin Duvivier
voorzitter

Advies van de Raad van Commissarissen aan de Ledenraad van de coöperatie

Wij hebben op grond van artikel 28 lid 2 van de statuten, kennis genomen van de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2018, de geconsolideerde en enkelvoudige winst- en verliesrekening over het boekjaar 2018, het kasstroomoverzicht en de daarbij behorende toelichting die door de Raad van Bestuur is opgemaakt en door KPMG Accountants N.V., zoals vanaf pagina 100 is aangegeven, gecontroleerd en goedgekeurd. Wij stellen u voor deze vast te stellen en de Raad van Bestuur te dechargeren voor het door haar gevoerde beleid.

Hoogeveen, 27 maart 2019

Namens de Raad van Commissarissen

Martin Duvivier, voorzitter
 drs. Tjebbe Nabuurs, vicevoorzitter/secretaris
 drs. Carin Gorter RA
 Peter Appel
 Freek Wansink

	Raad van Commissarissen	Audit- en Risicocommissie	Remuneratie-, Selectie- en Benoemingscommissie
Martin Duvivier	Voorzitter	✓	✓
drs. Tjebbe Nabuurs	✓		✓
Peter Appel	✓		
drs. Carin Gorter	✓	Voorzitter	
Freek Wansink	✓	✓	Voorzitter
Aantal vergaderingen 2018	4	6	4

Samenstelling Raad van Commissarissen en haar commissies

Gegevens en nevenfuncties Raad van Commissarissen

Naam **Martin Duvivier** (voorzitter)
 Geboren 25-01-1958
 Benoemd per 2014 (2^e termijn)
 Nationaliteit Nederlandse
 (Neven)functies Eigenaar van Gramercy (strategisch marketingadvies)
 Voorzitter Raad van Commissarissen Loyalis N.V.

Naam **drs. Tjebbe Nabuurs** (vicevoorzitter/secretaris)
 Geboren 17-01-1971
 Benoemd per 2016 (1^e termijn)
 Nationaliteit Nederlandse
 (Neven)functies Directeur en mede-aandeelhouder Nabuurs B.V.

Naam **Peter Appel**
 Geboren 12-07-1963
 Benoemd per 2018 (1^e termijn)
 Nationaliteit Nederlandse
 (Neven)functies Directeur grootaandeelhouder/
 CEO Peter Appel Holding B.V., Lid Stuurgroep
 Greenport NHN

Naam **Freek Wansink**
 Geboren 15-06-1954
 Benoemd per 2014 (2^e termijn)
 Nationaliteit Nederlandse
 (Neven)functies Voorzitter Raad van Commissarissen DAS Holding N.V.,
 Lid Raad van Commissarissen en Auditcommissie
 CED Holding B.V.

Naam **drs. Carin Gorter RA**
 Geboren 21-02-1963
 Benoemd per 2014 (2^e termijn)
 Nationaliteit Nederlandse
 (Neven)functies Carin Gorter Advies en Toezicht, Lid Raad van Commissarissen
 Basic Fit N.V., Voorzitter Auditcommissie Basic Fit N.V., Extern
 Lid Audit Committee Ministerie van Justitie en Veiligheid, Lid
 Monitoring Commissie Accountancy, Lid Raad van Commissarissen
 en Auditcommissie TKH Group, Lid Raad van Commissarissen DAS
 Holding N.V.

Risico- en kapitaalmanagement

Algemeen

De Raad van Bestuur ziet het beheersen van risico's als een kritische succesfactor voor het bieden van zekerheid gericht op de lange termijn aan zowel verzekerden, medewerkers als aan andere belanghebbenden van TVM. De Raad van Bestuur aanvaardt de volledige verantwoordelijkheid voor de opzet, bestaan en werking van het TVM risicobeheersings- en interne controlesysteem.

Verdedigingslijnies

Het Risk Managementsysteem is beschreven in het Beleidsplan Risk Management en Internal Control. Hierin is vastgelegd dat het risicobeheersings- en interne controlesysteem is opgezet volgens vijf verdedigingslijnies. TVM heeft haar governance systeem dusdanig ingericht dat het adequaat is in relatie tot de aard, omvang en complexiteit van TVM. Er wordt voldaan aan de scheiding van de verschillende key functies en de scheiding tussen eerste, tweede en derde lijn. De vijf verdedigingslijnies worden hieronder toegelicht.

De eerste verdedigingslinie

De eerste verdedigingslinie wordt gevormd door de Raad van Bestuur, het management en de medewerkers. Zij hebben veelvuldig contact met verzekeren van TVM en hun tegenpartijen en zijn de eerst aangewezenen om risico's te signaleren en te beheersen. De leidinggevenden en medewerkers van TVM maken periodiek een inventarisatie van operationele risico's in de processen en van de financiële en strategische risico's. Zij geven in de risico-inventarisatie aan welke risico's zij onderkennen en hoe deze worden geanalyseerd, beheerst, gemonitord en hoe indien nodig wordt bijgestuurd (plan-do-check-act). De risico-inventarisatie leidt tot beheersmaatregelen en managementacties.

Jaarlijks dienen alle managers (proces- dan wel beleidseigenaren) schriftelijk te verklaren dat het Risk Management framework en de minimumeisen aan controls zoals opgesteld in alle beleidsstukken voldoende zijn geadopteerd en geïmplementeerd. Deze verklaring moet vergezeld gaan van de uitkomsten van de control testing. Alle afwijkingen moeten worden toegelicht, eventueel voorzien van aanvullende acties. In 2018 is voor het eerst een In Control Statement afgegeven.

De tweede verdedigingslinie

De tweede verdedigingslinie wordt gevormd door Compliance, Risk Management en de Actuariële Functie en deze vormen tezamen Enterprise Risk Management. Deze functies zijn onafhankelijk gepositioneerd en ondersteunen de organisatie bij het effectief uitvoeren van het risico-management. Dit gebeurt aan de hand van een Risk Management en Internal Control framework. De uitgangspunten en opzet van dit framework zijn vastgelegd in het Beleidsplan Risk Management en Internal Control. Enterprise Risk Management rapporteert elk kwartaal aan de Raad van Bestuur en de Audit- en Risicocommissie over haar werkzaamheden. De Risk Managementstrategie van TVM bestaat uit het identificeren, beheersen en monitoren van risico's op alle niveaus (strategisch, tactisch en operationeel) en op alle Risk Managementgebieden (de categorieën strategisch, operationeel en financieel) vanuit een integrale aanpak. Deze aanpak is gebaseerd op de COSO-methodiek. Er wordt gebruik gemaakt van diverse methodieken zoals Strategische Risk Assessments (SRA), Risk en Control Self Assessments (RCSA), Change Risk Assessments, Systematische Integriteit Risico Analyse (SIRA) en de Own Risk and Solvency Assessment (ORSA). Vanuit deze integrale aanpak is het Risk Management en Internal Control-framework opgezet. Het ziet erop toe dat TVM integraal haar risico's beheerst, aantoonbaar in control is over haar bedrijfsvoering, dat risico's weloverwogen worden genomen en dat zij in staat is hierover volledig, tijdig en juist te rapporteren. De inventarisatie verbindt de risico's van TVM aan de strategie, zodanig dat deze indien nodig bijgesteld kan worden. De doelstelling

van Enterprise Risk Management is om een optimale balans te realiseren tussen groei, resultaat en gerelateerde risico's en daarbij op effectieve en efficiënte wijze middelen in te zetten om de ondernemingsdoelstellingen te realiseren.

De derde verdedigingslinie

De Internal Audit Functie is de derde verdedigingslinie. Het primaire doel van de Internal Audit Functie is het geven van aanvullende zekerheid aan de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen van TVM over de mate waarin de risico's, die de doelstellingen van TVM bedreigen, worden beheerst en het geven van advies (vanuit haar natuurlijke adviesfunctie) ter verbetering van de processen binnen TVM. De Internal Audit Functie helpt TVM haar doelstellingen te realiseren door met een systematische en gedisciplineerde aanpak gevraagd en ongevraagd audits uit te voeren en te rapporteren over mogelijke verbeterpunten. De Internal Audit Functie is onafhankelijk gepositioneerd en rapporteert hiërarchisch aan de CEO. Daarnaast heeft de Internal Audit Functie een functionele rapportagelij (en escalatiemogelijkheid) aan de Audit- en Risicocommissie.

De Internal Audit Functie werkt op basis van een door de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen (na een positief advies van de Audit- en Risicocommissie) goedgekeurd auditjaarplan. De Internal Audit Functie legt elk kwartaal verantwoording af aan de Raad van Bestuur en de Audit- en Risicocommissie over haar werkzaamheden. Tevens vindt periodieke afstemming plaats met diverse externe stakeholders, waaronder de externe accountant en De Nederlandsche Bank.

De vierde verdedigingslinie

De vierde linie wordt gevormd door de externe accountant. De werkzaamheden van de accountant zijn primair gericht op het beoordelen en toetsen van de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersingsmaatregelen van de belangrijkste bedrijfsprocessen, om te komen tot een oordeel over de betrouwbaarheid van de jaarrekening. Een doelstelling van de interne beheersing is dat onder andere gewaarborgd dient te zijn dat de financiële administratie, die de basis is voor de financiële verslaglegging en besluitvorming, voldoende betrouwbaar en actueel is voor het nemen van verantwoorde managementbeslissingen.

De vijfde verdedigingslinie

De vijfde linie wordt gevormd door de Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen heeft de taak om toezicht te houden op het beleid van de Raad van Bestuur en op de algemene gang van zaken bij TVM. De Raad van Commissarissen kent een Audit- en Risicocommissie, een Remuneratie-, Selectie- en Benoemingscommissie.

“TVM werkt samen met de branche-organisatie TLN en advocatenkantoor Hausfeld aan een collectieve claim tegen truckfabrikanten. Door de handen ineen te slaan is de kans op succes groter en kunnen we van betekenis zijn voor onze klanten en leden. Met z’n allen bereiken we meer.”

SIMONE PLUIM

manager rechtshulp

Enterprise Risk Management Functie

TVM heeft haar overkoepelende Enterprise Risk Management Functie vormgegeven door middel van de tweedelijnsfuncties Compliance, Risk Management, Actuariële Functie, een Financial en een Operational Sub Committee en een Risk Committee.

De Compliance Functie is gericht op integriteit en de daarmee samenhangende reputatie van TVM (inclusief de medewerkers van TVM). Dit ter waarborging van de integriteit van de Raad van Bestuur, de managers en overige medewerkers van de organisatie. Tevens is de Compliance Functie gericht op het bevorderen van en (doen) toezien op de naleving (naar letter en geest) van relevante wetten, regels en normen.

De Risk Management Functie is gericht op het signaleren en meten van risico's en het oordelen over deze risico's ten behoeve van de Raad van Bestuur en het management. Zij signaleert afwijkingen van het gewenste risicoprofiel. Voor de beheersing van de risico's binnen dit profiel monitort zij de opvolging van de beheersmaatregelen. Daarnaast faciliteert de Risk Management Functie de eigenaren van de risico's bij risico-inventarisaties en in het beheersen van de risico's. De Risk Management Functie wordt uitgevoerd door de Operational Risk Manager en de Financial Risk Manager.

De Actuariële Functie heeft als doelstelling heeft om te oordelen en te rapporteren over de toereikendheid van de technische voorzieningen, te adviseren over de adequaatheid van de herverzekeringen en te adviseren over de gedragslijn voor het aangaan van verzekeringstechnische verplichtingen. Dit omvat een beoordeling van de toegepaste methodologie, instrumenten die worden gebruikt, volledigheid en juistheid van de gegevens die worden gebruikt en herverzekeringsregelingen. Voorts draagt de Actuariële Functie bij aan de prijsstelling methodologie, Own Risk & Solvency Assessment (ORSA) en aan het standaard model.

Voor alle tweedelijnsfuncties geldt dat de organisatorische inbedding van deze functies zodanig is dat zij objectief en onafhankelijk haar taken kan uitvoeren. Dit betekent in ieder geval dat zij zonder invloed van andere functies haar bevindingen rechtstreeks kan rapporteren aan de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen. Daarmee beschikken de tweedelijns functies over de nodige bevoegdheid, middelen en operationele zelfstandigheid om hun taken te verrichten. De coördinatie en functionele aansturing van de tweede lijn wordt verzorgd door de Manager Enterprise Risk Management vanuit Enterprise Risk Management beleid.

Doelstelling van Enterprise Risk Management is om door middel van integrale samenwerking van de tweede lijn het risicobeheersing- en interne controlesysteem van TVM te borgen zodat alle risico's in beeld zijn, verbanden worden gesignaleerd, risico's worden geminimaliseerd, kansen ten volle kunnen worden benut en alle door het management gestelde doelen zo goed mogelijk nagestreefd kunnen worden.

TVM kent een Risk Committee dat het geheel aan risico's binnen de verzekeraar overziet en de consistentie van het risicobeheer bewaakt. Daarnaast bestaan een Operational Sub Committee, waar operationele risico's worden geïnventariseerd en besproken en een Financial Sub Committee waar financiële risico's worden geïnventariseerd en besproken. De uitkomsten uit deze subcommittees worden gerapporteerd aan het Risk Committee. In het Risk Committee worden tevens de strategische risico's geïnventariseerd en besproken. De uitkomsten uit het Risk Committee worden gerapporteerd aan de Raad van Bestuur en aan de Audit- en Risicocommissie. De committees kennen een evenwichtige bezetting van eerste, tweede en derde lijn.

Het Risk Committee is verantwoordelijk voor de coördinatie van het ORSA-proces en de ORSA-rapportage en voor risico-inventarisaties. Om te oordelen over het actuele risicoprofiel wordt gebruik gemaakt van de risk appetite. Key Risks zijn opgenomen in het Risk Dashboard gevuld met KRI's (Key Risk Indicators). De diverse KRI's voor elk van de risicogebieden worden op maand- of kwartaalbasis gemeten en geven gezamenlijk een beeld van het risicoprofiel van TVM. Met dit dashboard worden continu de Key Risks gevolgd. Het doel is mede in staat te zijn tussentijds de solvabiliteits eis 'Solvency Capital Requirement' (SCR) in te schatten. Ook kunnen afwijkingen worden gesignaleerd in het risicoprofiel, wat een (ORSA)-trigger is voor het gedetailleerd berekenen van de SCR. Per risico en per KRI is een verantwoordelijke aangewezen. Indien een KRI de tolerantiegrens overschrijdt, geeft de verantwoordelijke aan welke acties worden belegd om het risicoprofiel weer op het gewenste niveau te krijgen. Afwijkingen van het gewenste profiel worden door de Risk Committee aan de Raad van Bestuur gerapporteerd, die vervolgens de Raad van Commissarissen informeert.

De uitvoering van de Risk Management Functie is onderworpen aan een onafhankelijke toetsing door de Internal Audit Functie. Deze toetsing heeft mede tot doel de werking van de key functies vast te stellen en een onaanvaardbare vermenging van uitvoerende en toezichthoudende taken van de functies te voorkomen.

Risk appetite

Om te oordelen over het actuele risicoprofiel wordt gebruik gemaakt van de risk appetite. TVM heeft als onderdeel van het Beleidsplan Risk Management en Internal Control haar risk appetite geformuleerd. De risk appetite is het niveau van risico dat TVM bereid is te nemen om haar doelstellingen te verwezenlijken.

De risk appetite is vastgelegd als een grenswaarde en wordt vastgelegd in het 'Risk Appetite Statement'. Het Risk Appetite Statement is opgebouwd rondom het Risk Appetite Framework. Het framework is gebaseerd op de missie, visie, kernwaarden en TVM Risk Universe.

Het Risk Appetite Statement wordt in concept opgesteld door het Risk Committee, ter ondersteuning van de Raad van Bestuur. Het Risk Committee adviseert hiermee de Raad van Bestuur over mogelijke risicomaatstaven en relevante risicolimieten. Het Risk Appetite Statement is het mandaat waarbinnen de Raad van Bestuur de vrijheid heeft beleidskeuzes te maken om invulling te geven aan de strategie. De Raad van Commissarissen keurt vooraf het Risk Appetite Statement goed en beoordeelt achteraf of de door de Raad van Bestuur aangegane risico's passen binnen de risk appetite.

Het Risk Committee signaleert voorgenomen beleidskeuzes die buiten de risk appetite vallen en rapporteert deze aan de Raad van Bestuur, waarbij een escalatielijns is ingericht naar de Raad van Commissarissen. Een belangrijke maatstaf voor de risk appetite is het budget dat beschikbaar wordt gesteld aan de belangrijkste risico's. TVM maakt hiervoor onderscheid naar het verzekeringstechnisch risico en het marktrisico. Deze budgetten worden jaarlijks vastgesteld en geven het bedrag weer dat TVM bereid is maximaal eens in de 200 jaar te verliezen. Hierbij is aansluiting gezocht bij het standaardmodel van Solvency II. De omvang van deze risicobudgetten is een uitgangspunt voor het bepalen van het herverzekeringsbeleid en het beleggingsbeleid. Het resterende kapitaal dient voor het afdekken van overige risico's en voor de continuïteit van TVM op lange termijn, passend bij de coöperatieve gedachte. De risicobudgetten zijn vastgelegd in het kapitaalbeleid en zijn zodanig vastgesteld dat de streefwaarde van de solvabiliteit niet in gevaar komt.

De risk appetite is geen statisch gegeven. Zoals jaarlijks de strategie bijgesteld kan worden, verandert ook de risicobereidheid. Ten minste jaarlijks wordt de risk appetite beoordeeld en zo nodig opnieuw vastgesteld.

Risicobeheersing

Een belangrijk instrument voor risicobeheersing is de ORSA, de eigenbeoordeling van risico en solvabiliteit. De jaarlijkse ORSA

is een belangrijk onderdeel dat veel elementen uit het Risk Management en Internal Control framework samenbrengt. De ORSA verwijst zowel naar een proces als naar de rapportage. Bij het uitvoeren van een ORSA, de eigen beoordeling van risico en solvabiliteit, neemt de Raad van Bestuur de verantwoordelijkheid om risico, kapitaal en rendement gezamenlijk te beschouwen in de context van de eigen bedrijfsstrategie voor de bedrijfsplanperiode.

Het ORSA-proces resulteert in een reeks analyses, stellingen en verslagen die tezamen een cyclus vormen. De uitkomsten zijn van invloed op het vertrekpunt: de eigen risicoperceptie van TVM wordt gelinked aan de business strategie, die hierop zo nodig kan worden bijgesteld.

TVM doorloopt het ORSA-proces in negen stappen:

1. opstellen of bevestigen missie en visie;
2. opstellen of bevestigen Risk Appetite Statement;
3. beoordelen standaardmodel voor de solvabiliteits eis SCR;
4. opstellen of bevestigen strategie en doelstellingen;
5. uitvoeren risico-inventarisatie;
6. opstellen scenario's, (reverse) stresstesten en managementacties;
7. vaststellen kapitaalbehoefte en financiering;
8. herbeoordelen strategie en monitoring van de kapitaals- en voorzieningenvereisten.
9. opstellen van de hoofd ORSA-rapportage.

In dit onderdeel van het verslag worden de ORSA-onderdelen 5,6,7 en 8 toegelicht.

5. Uitvoeren risico-inventarisatie

TVM voert periodiek risico-inventarisaties uit aan de hand van de Risk Managementcyclus. De inventarisaties stellen de Raad van Bestuur en het management in staat te beslissen welke (aanvullende) beheersmaatregelen genomen moeten worden. In 2018 heeft TVM een challenge georganiseerd van haar strategie en de strategische risico's door drie externe deskundigen op het gebied van Transport, Financiën en Innovatie met als doel een verdere aanscherping van strategie en strategische risico's. In aanvulling daarop vinden voortdurend risico-inventarisaties plaats op operationeel en financieel gebied.

De inventarisatie geeft per risico een kans en een impact, op een vooraf vastgestelde schaal en waar nodig worden aanvullende beheersmaatregelen ingesteld. Naast de risico's van de primaire en ondersteunende processen, worden de financiële en ICT-risico's geanalyseerd en wordt beoordeeld of de getroffen maatregelen toereikend zijn. Voor de ICT-omgeving worden de risico's jaarlijks beoordeeld.

In samenspraak met gespecialiseerde partijen wordt beoordeeld of alle risico's in beeld zijn en of de genomen maatregelen toereikend zijn. Geïdentificeerde risico's worden waar mogelijk continu gemonitord met specialistische tools.

6. Opstellen scenario's, (reverse) stresstesten en managementacties

Onderdeel van de ORSA is het opstellen van scenario's en (reverse) stresstesten. Scenarioanalyse is een techniek voor het inschatten van de impact van een combinatie van factoren en risico's op het realiseren van de strategie, waarbij stresstesten een extreme vorm van scenarioanalyse zijn. Stresstesten moeten zwaar genoeg zijn om de grenzen van de Minimal Capital Requirement (SCR/MCR) te overschrijden. De scenario's moeten dynamisch en toekomstgericht zijn en het gelijktijdig optreden van gebeurtenissen en risico's in zich hebben. De plausibiliteit van bestaande en toekomstige risicomitigatie wordt in elk scenario beoordeeld. Het basisscenario is de uitkomst van het middellangetermijn planningsproces, de TVM-budgetcyclus, die een periode van 3 jaar beslaat. In dit proces wordt de meerjarenbegroting opgesteld. Alternatieve scenario's worden samengesteld uit een aantal key risks uit de diverse risico-inventarisaties. Elk scenario gaat uit van het basisscenario, waar zich echter meerdere risico's manifesteren. Het Risk Committee stelt de scenario's op, als voorstel aan de Raad van Bestuur die deze goedkeurt. De Financial Risk Manager bepaalt de impact op de balans en resultatenrekening per scenario, waar mogelijk kwantitatief met behulp van simulatietechnieken.

Reverse stresstesten worden gebruikt om te onderzoeken wat er moet gebeuren om het voortbestaan van TVM te bedreigen. Reverse stresstesten bestaan uit het analyseren van een scenario of combinatie van scenario's waarin zich risico's

manifesteren die het voortbestaan van TVM bedreigen, als ook het inschatten van de waarschijnlijkheid van de realisatie van zulke scenario's. TVM combineert in haar scenario's de genoemde key risks en andere ontwikkelingen zoals een Brexit, klimaatrisico of een beurscrash.

7. Kapitaalbeleid

Als onderdeel van de ORSA wordt het kapitaalbeleid geactualiseerd. Dit beleidsdocument geeft aan hoe TVM omgaat met haar kapitaal, welke visie TVM heeft op kapitaal, hoe het kapitaalbeleid wordt gemonitord en hoe TVM wil voldoen aan de eisen die aan de hoogte van het kapitaal worden gesteld. TVM heeft daarnaast een interne kapitaalbeleid geformuleerd. Voor de entiteit TVM verzekeringen N.V. streeft TVM een solvabiliteitsratio (SCR) na van 175%, berekend volgens het standaardmodel van Solvency II.

Op groepsniveau wordt gestreefd naar ten minste 200%. Het Risk Committee beoordeelt of het kapitaalbeleid voldoende actueel is, gezien de uitkomsten van het ORSA-proces, waarna de Raad van Bestuur dit bevestigt. De Raad van Commissarissen en de Ledenraad verlenen goedkeuring aan het kapitaalbeleid. De huidige solvabiliteit op Solvency II-grondslagen vormt geen aanleiding tot maatregelen in het kader van het kapitaalbeleid.

Afhankelijk van de ontwikkeling van de solvabiliteit, heeft TVM maatregelen geformuleerd. Voor scenario's waarin de aanwezige solvabiliteit onvoldoende dreigt te worden, geeft het kapitaalbeleid aan welke mogelijkheden TVM heeft om de solvabiliteit te herstellen. Er kan onderscheid worden gemaakt naar (a) mogelijkheden die het aanwezige kapitaal versterken en naar (b) mogelijkheden die de solvabiliteitseis verlagen door het verminderen van risico's.

a. Kapitaalversterking

De middelen om kapitaal te genereren zijn beperkt. Kapitaalversterking is voor TVM groep mogelijk op directe en indirecte wijze. Als directe wijze ziet TVM de uitgifte van nieuwe participaties, van schuldbrieven en van aandelen. Als indirecte wijze ziet TVM kostenverlaging, schadebeperking en het doorvoeren van een premie-aanpassing. Indirecte kapitaalversterking heeft maar beperkt effect en werkt vertraagd. Van de directe methoden ligt het uitgeven van schuldbrieven het meest voor de hand. Dit is effectief, behoeft geen aanpassing van de statuten van de coöperatie en doet de zeggenschap van de leden in de verzekeringsactiviteiten minder verwateren dan het uitgeven van nieuwe aandelen in de verzekeraar.

b. Risico's verminderen

De solvabiliteitsratio kan ook verbeterd worden door risico's te verminderen. De solvabiliteitseis neemt hierdoor af, waardoor de solvabiliteitsratio verbetert. Onderscheid wordt gemaakt naar het verminderen van marktrisico en verzekeringstechnischrisico. Deze risico's vertegenwoordigen samen het overgrote deel van de solvabiliteitseis. Om het marktrisico te verminderen, kunnen de beleggingen in vastgoed, in vastrentende waarden en in aandelen worden herbelegd in beleggingen met een lager risico zoals euro-staatsobligaties. Het valutarisico kan hiermee eveneens fors worden verlaagd en kan met valutatermijncontracten verder worden teruggebracht. Het verzekeringstechnisch risico kan verminderd worden door herverzekering uit te breiden of door het afstoten van bepaalde verzekeringsactiviteiten.

Het meest voor de hand liggend is het reduceren van marktrisico's. Hierbij blijft TVM zelf in control van haar kernactiviteit verzekeren. Deze maatregel is sneller en effectiever dan het afstoten van verzekeringstechnisch risico door herverzekering uit te breiden of portefeuilles af te stoten.

TVM heeft een aantal grenzen gedefinieerd voor de solvabiliteitsratio, waarbij bij overschrijding ('trigger event') acties worden ingezet om de solvabiliteitsratio te herstellen. Indien de solvabiliteitsratio zich boven de streefwaarde bevindt, zijn geen maatregelen nodig. Indien de solvabiliteitsratio onder de streefwaarde zakt, is indirecte kapitaalversterking vereist. Daalt de solvabiliteitsratio onder een volgende grens, dan is aanvullend vastgelegd dat het beleggingsprofiel wordt aangepast. Neemt de solvabiliteitsratio desondanks verder

af, dan wordt de herverzekering dermate uitgebreid dat de solvabiliteitsratio zich naar de streefwaarde begeeft. Directe kapitaalversterking is vereist indien de solvabiliteitsratio onder de wettelijke norm komt.

8. Herbeoordelen strategie en monitoring van de kapitaals- en voorzieningvereisten

Na het doorlopen van de voorgaande ORSA-stappen, herbeoordeelt het Risk Committee de strategie. Deze beoordeling wordt vastgelegd en aan de Raad van Bestuur voorgelegd. De Raad van Bestuur besluit tot het eventueel aanpassen van de strategie, die dient te worden goedgekeurd door de Raad van Commissarissen.

TVM dient continu te voldoen aan de kapitaalsvereisten alsmede de eisen voor de technische voorziening en dient dit te monitoren. De afdeling Risk Management rapporteert daartoe in de kwartaalrapportage over het risicoprofiel. Aan de hand van KRI's wordt bepaald of op dat moment wordt voldaan aan de kapitaalseisen en de aansluiting bij het risicoprofiel. Tevens wordt aangegeven of de Risk Management voorziet dat het risicoprofiel op korte termijn zal wijzigen. Daarnaast worden de twee belangrijkste bronnen van risico (markt- en verzekeringstechnisch), nauwlettend gevolgd in afzonderlijke rapportages.

Tenslotte wegen de Raad van Bestuur en het management bij besluiten in hun bedrijfsvoering af, of met een besluit een materieel risico wordt aangegaan. Als dit het geval is, beslist het Risk Committee of het ORSA-proces doorlopen dient te worden. Hiervoor heeft TVM het ad hoc-ORSA-proces ingericht. De afweging of met een besluit een materieel risico wordt aangegaan, wordt beoordeeld door Risk Management.

Significante en materiële risico's

TVM berekent de hoogte van haar risico's met behulp van het standaardmodel van Solvency II. TVM wil met een zeer hoge mate van zekerheid solvabel zijn en in de toekomst solvabel blijven, zodat intern wordt gestreefd naar een solvabiliteitsniveau van ten minste 200% van de SCR, gebaseerd op het standaardmodel. De risicocategorieën marktrisico en verzekeringstechnisch risico vormen samen met 95% de grootste componenten van de kapitaalseis SCR.

De wijze waarop deze risico's zijn meegenomen in de solvabiliteitsbehoefte is toegelicht in de risicoparagraaf op pagina 81.

“Bij TVM zetten we de kracht van onze coöperatie ook in via dienstverlening. Naast het bestaande Preventie- en Risicobeheer en Verzuimmanagement bouwen we aan nieuwe diensten. Voorbeelden zijn juridische advisering en rechtsbijstand. Het doel is dat deze straks ook los van een verzekering kunnen worden afgenomen.”

BARRY OUDEJANS

manager diensten

A portrait of Annemarie Smid, a woman with short, spiky brown hair and glasses, smiling. She is wearing a grey blazer over a dark top. The background is a blurred office setting with computer monitors. The image is framed by green and blue geometric shapes.

“TVM zet dit jaar in op een nog effectievere schadebehandeling in een nauwere samenwerking met de Frontoffice. Daarbij zal digitalisering van processen een grotere rol gaan spelen. Hierdoor kunnen we onze klanten sneller en beter van dienst zijn.”

ANNEMARIE SMID
schadebehandelaar binnenland

Corporate Governance

Corporate Governance gaat over besturen, beheersen, verantwoordelijkheid, zeggenschap en over verantwoording en toezicht. Integriteit en transparantie spelen hierbij een belangrijke rol. TVM heeft haar organisatie zodanig ingericht dat hieraan optimaal invulling wordt gegeven.

Coöperatie TVM U.A. staat aan het hoofd van de TVM groep, waarvan Nederlandse zakelijke verzekeren van TVM verzekeringen N.V. lid kunnen zijn. Via de Ledenraad hebben de leden inspraak in het beleid van TVM. De Ledenraad vormt een evenwichtige afspiegeling van het ledenbestand en vormt een klankbord voor de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen bij het ontwikkelen van de strategie en het beleid van TVM. De Ledenraad ziet toe op effectief bestuur en toezicht en verleent decharge voor het beleid van de Raad van Bestuur en het toezicht van de Raad van Commissarissen. Tevens verleent de Ledenraad goedkeuring aan de jaarrekening, benoemt een deel van de leden van de Raad van Bestuur en benoemt zij de externe accountant. Tot slot verleent de Ledenraad goedkeuring aan wijzigingen in de Statuten, wijzigingen in de profielschets van de Raad van Commissarissen en aan het kapitaalbeleid.

De Raad van Commissarissen ziet er op toe dat de uitvoering van het bestuursbeleid strookt met de strategie en vastgestelde en goedgekeurde beleidsplannen en beleidsuitgangspunten. De Raad van Commissarissen maakt afspraken met de Raad van Bestuur over de ijkpunten die door de Raad van Commissarissen worden gehanteerd. De Raad van Commissarissen toetst of de Raad van Bestuur bij haar beleidsvorming en de uitvoering van haar bestuurstaken oog houdt voor het belang van TVM in relatie tot haar (maatschappelijke) functie en een zorgvuldige en evenwichtige afweging heeft gemaakt van de belangen van allen die bij TVM betrokken zijn. Bij haar toezicht besteedt de Raad van Commissarissen bijzondere aandacht aan het risicobeheer van de verzekeraar en verleent zij goedkeuring aan de risk appetite, het kapitaal-, het beleggings-, het herverzekerings- en het beloningsbeleid. De Raad van Commissarissen ziet er door middel van daarvoor vastgesteld beloningsbeleid op toe dat is voldaan aan de eisen die gelden met betrekking tot beheerst beloningsbeleid. Er zijn twee commissies verbonden aan de Raad van Commissarissen: de Audit- en Risicocommissie en de Remuneratie-, Selectie- en Benoemingscommissie. De Raad van Bestuur draagt eindverantwoordelijkheid voor de strategie van TVM en haar bedrijfsactiviteiten.

TVM onderschrijft met haar strategie de nieuwe Corporate Governance Code, zoals van toepassing vanaf 2017. TVM wil duurzaam handelen en richt zich daarom bij het uitoefenen van de taken op de cultuur en langetermijnwaardcreatie.

TVM doet dit door onderliggend aan haar strategie kansen en risico's in kaart te brengen en met behulp van risicomanagement haar risico's te beheersen en kansen te benutten. Dit alles binnen de door TVM gestelde kaders van risicobereidheid. TVM neemt hierin de belangen van alle stakeholders mee. De Raad van Commissarissen heeft een prominente rol in de totstandkoming van de langetermijnwaardcreatie, visie en strategie van TVM. De verantwoording van de uitgangspunten van de Corporate Governance Code zijn op de website gepubliceerd. De Corporate Governance Code bevat zowel principes als concrete bepalingen die de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen tegenover elkaar en tegenover de aandeelhoudersvergadering, in het geval van TVM de Ledenraad, de toezichthouders en de maatschappij in acht moeten nemen. De principes kunnen worden opgevat als moderne en inmiddels breed gedragen algemene opvattingen over goede corporate governance. TVM sluit zoveel mogelijk aan bij de best practice bepalingen. TVM wijkt op sommige bepalingen af van de Nederlandse Corporate Governance Code. Deze afwijkingen zijn gepubliceerd op de website van TVM.

In het kader van de Corporate Governance Code beschikt TVM over een diversiteitsbeleid voor de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen. De doelstellingen van dit beleid zijn een evenwichtige verdeling van verschillende leeftijden, minimumbezetting in beide organen door 30% vrouw, een evenwichtige verdeling van expertise, beroepservaring en geschiktheid door kennis van de financiële sector, cultuur en maatschappelijke omgeving van de belangrijkste markten van TVM, kennis van transport- en vervoerssector en financiële en verzekeringstechnische kennis en deskundigheid op het gebied van ICT, technologische innovatie en nieuwe businessmodellen. Deze beleidsuitgangspunten worden toegepast op het moment dat er in-, door- of uitstroom is binnen de Raad van Bestuur of Raad van Commissarissen.

Het percentage vrouwen in zowel de Raad van Commissarissen als de Raad van Bestuur is 20%. Het streven blijft 30% conform beleid. Er is een evenwichtige verdeling bereikt in deskundigheid waarbij ook voorzien is in deskundigheid op het gebied van ICT en technologische innovatie. Voor een evenwichtige verdeling van verschillende leeftijden is een langere periode nodig.

Focus op klanttevredenheid en toegevoegde waarde

“Bij TVM willen we meer zijn dan een verzekeraar. We doen veel om onze klanten optimaal te bedienen, maar we streven vanzelfsprekend altijd naar beter. Om die reden hebben we een dienstencluster ingericht om onze klanten en transportgerelateerde bedrijven te ondersteunen in hun bedrijfsvoering.

In 2018 hebben we bij TVM onze dienstverlening uitgebreid met TVM assistance, onze eigen alarmcentrale. Met deze nieuwe service nemen we bij een calamiteit meteen alle zorgen uit handen van onze klanten. De hoge klantwaardering – een 8,7 – geeft aan dat hier in een behoefte wordt voorzien.

Onze leden zijn onze klanten. Voor hen is het belangrijk dat ze snel en eenvoudig met ons kunnen communiceren op de wijze en het moment dat het hen uitkomt; online, telefonisch of via persoonlijk contact. Digitaal waar het kan, persoonlijk indien gewenst. Toegankelijkheid en duidelijkheid zijn twee basisvoorwaarden voor een goede klantervaring. Dit jaar gaan we de dienstverlening richting onze klanten

nog verder uitbreiden. Zo gaan we op het gebied van preventie veel meer gebruik maken van data. Voorts werken we aan een digitale oplossing om snel en eenvoudig schade te melden, zowel voor vrachtauto, lading als verzuim. Dat combineren we met een overzichtelijk dashboard, waardoor onze klanten ook een goed inzicht krijgen in de status van al hun lopende dossiers. Tevens krijgen ze daarmee een helder beeld van hun eigen performance, ook ten opzichte van de andere transporteurs. Dat stelt ze in staat hun schadelast te beheersen en terug te dringen.

Een van de andere diensten die we komend jaar aanbieden is ORM, oftewel Operational Risk Management. Vanuit een volledige inventarisatie van de bedrijfsvoering en de daarmee samenhangende risico's willen we goede adviezen geven, zowel op het gebied van preventie als ook op het gebied van verzekeringen. In de toekomst is het voor alle transportgerelateerde bedrijven en organisaties mogelijk om bij TVM een dienst af te nemen zonder dat daar een verzekering aan gekoppeld is.”

“Dit jaar gaan we de dienstverlening richting onze klanten nog verder uitbreiden.”

WILMA TOERING

CCO

*"Bij TVM willen we
meer zijn dan een
verzekeraar."*

RIEKS STROEVE
COO

2

Jaarrekening 2018

Coöperatie TVM U.A., Hoogeveen

2.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2018

Activa (in duizenden euro's)

	31 december 2018		31 december 2017	
	<i>noot</i>			
Immateriële activa	1			
<i>Kosten van ontwikkeling</i>		7.079		3.381
Beleggingen	2			
<i>Terreinen en gebouwen</i>	15.800		16.396	
<i>Overige financiële beleggingen</i>				
Aandelen	438.775		501.361	
Obligaties	186.060		163.463	
Vorderingen uit andere leningen	6.417		6.562	
Deposito's bij kredietinstellingen	-		10.002	
	<u>631.252</u>		<u>681.388</u>	
		647.052		697.784
Vorderingen	3			
Vorderingen uit directe verzekering op verzekeringnemers	24.946		25.720	
Vordering uit herverzekering	268		212	
Overige vorderingen	12.834		5.769	
Afgeleide financiële instrumenten	<u>1.379</u>		<u>510</u>	
		39.427		32.211
Overige activa	4			
Materiële vaste activa	5.737		4.397	
Liquide middelen	<u>17.331</u>		<u>13.942</u>	
		23.068		18.339
Overlopende activa				
Lopende rente	-		35	
Overige overlopende activa	<u>2.758</u>		<u>2.989</u>	
		<u>2.758</u>		<u>3.024</u>
Totaal		<u>719.384</u>		<u>754.739</u>

Passiva (in duizenden euro's)

		31 december 2018	31 december 2017
	<i>noot</i>		
Eigen vermogen	5	375.666	396.734
Technische voorzieningen	6		
<i>Voor niet verdiende premies en lopende risico's</i>			
Bruto		13.135	13.796
Herverzekeringsdeel		-	-
		<u>13.135</u>	<u>13.796</u>
<i>Voor te betalen schaden</i>			
Bruto		283.322	289.680
Herverzekeringsdeel		-19.865	-16.608
		<u>263.457</u>	<u>273.072</u>
<i>Overige technische voorzieningen</i>		<u>159</u>	<u>120</u>
		276.751	286.988
Voorzieningen	7		
Voor pensioenen		1.424	1.308
Voor belastingen		34.494	40.865
Overige		<u>1.459</u>	<u>1.373</u>
		37.377	43.546
Schulden	8		
Schulden uit directe verzekering		3.918	3.572
Overige schulden		21.536	18.540
Afgeleide financiële instrumenten		<u>109</u>	<u>442</u>
		25.563	22.554
Overlopende passiva	9	<u>4.027</u>	<u>4.917</u>
Totaal		<u>719.384</u>	<u>754.739</u>

Coöperatie TVM U.A., Hoogeveen

2.2 Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2018

Technische rekening schadeverzekering (in duizenden euro's)

		2018	2017
	<i>noot</i>		
Verdiende premies eigen rekening	10		
Premies			
Bruto		262.757	239.917
Uitgaande herverzekeringspremies		<u>-5.888</u>	<u>-5.341</u>
		256.869	234.576
Wijziging technische voorzieningen niet verdiende premies en lopende risico's			
Bruto		661	3.427
Aandeel herverzekeraars		<u>-</u>	<u>-</u>
		<u>661</u>	<u>3.427</u>
		257.530	238.003
Toegerekende opbrengst uit beleggingen	11	4.689	5.440
Schaden eigen rekening	12		
Schaden			
Bruto		-215.791	-182.261
Aandeel herverzekeraars		<u>907</u>	<u>1.163</u>
		-214.884	-181.098
Wijziging voorziening voor te betalen schaden			
Bruto		6.358	-16.626
Aandeel herverzekeraars		<u>3.257</u>	<u>1.671</u>
		<u>9.615</u>	<u>-14.955</u>
		-205.269	-196.053
Wijziging overige technische voorziening eigen rekening			
		-	-
Bedrijfskosten	13		
Beheers- en personeelskosten; afschrijvingen bedrijfsmiddelen		-37.970	-37.731
Provisies en opbrengst diensten		2.795	2.695
Administratiekostenvergoedingen		<u>-15.931</u>	<u>-16.098</u>
		-51.106	-51.134
Overige technische lasten eigen rekening	14	<u>-8.487</u>	<u>-5.808</u>
Resultaat technische rekening schadeverzekering	15	<u>-2.643</u>	<u>-9.552</u>

Niet-technische rekening (in duizenden euro's)

		2018	2017
	<i>noot</i>		
Resultaat technische rekening schadeverzekering		-2.643	-9.552
Opbrengst uit beleggingen	16		
Terreinen en gebouwen		349	635
Overige financiële beleggingen		11.784	14.407
Niet gerealiseerde winst op beleggingen		4.614	19.062
Gerealiseerde winst op beleggingen		<u>30.369</u>	<u>18.223</u>
		47.116	52.327
Beleggingslasten	16		
Rente participatiekapitaal		-18	-7
Beheerskosten		-444	32
Niet gerealiseerd verlies op beleggingen		-57.556	-17.127
Gerealiseerd verlies op beleggingen		<u>-10.241</u>	<u>-8.694</u>
		-68.259	-25.796
Toegerekende opbrengst uit beleggingen overgeboekt naar technische rekening schadeverzekering		<u>-4.689</u>	<u>-5.440</u>
Resultaat voor belastingen		-28.475	11.539
Belastingen met betrekking tot resultaat	17	<u>7.477</u>	<u>-2.242</u>
Resultaat na belastingen		<u>-20.998</u>	<u>9.297</u>

2.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht (in duizenden euro's)

	2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat voor directe beleggingsopbrengsten en belastingen	-27.099	-1.864
Aanpassingen voor:		
- Mutatie technische voorzieningen eigen rekening	-10.237	11.520
- Mutatie voorzieningen	-6.169	-490
- Afschrijving (im)materiële vaste activa	1.308	1.103
- Waardemutatie beleggingen	30.625	-6.131
- Mutatie schulden	2.119	1.966
- Mutatie vorderingen	-6.950	-450
- Overige mutaties	4	72
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	-16.399	5.726
Ontvangen interest	3.826	5.028
Ontvangen dividend	7.338	10.952
Betaalde interest	-24	-13
Betaalde winstbelasting	-5.039	-5.223
	6.101	10.744
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	<u>-10.298</u>	<u>16.470</u>
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten		
Investerings en aankopen		
* immateriële vaste activa	-3.698	-3.381
* beleggingen in terreinen en gebouwen	-6	-133
* vordering uit andere leningen	-105	-919
* overige financiële beleggingen	-169.257	-84.834
* materiële vaste activa	-2.648	-1.512
Desinvesteringen, aflossingen en verkopen		
* beleggingen in terreinen en gebouwen	130	505
* vorderingen uit andere leningen	250	72
* overige financiële beleggingen	189.095	72.486
* materiële vaste activa	-	6
Totaal kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	<u>13.761</u>	<u>-17.710</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Terugbetaling participatiekapitaal	-74	-42
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>-74</u>	<u>-42</u>
Mutatie liquide middelen	<u>3.389</u>	<u>-1.282</u>
Liquide middelen per 1 januari	13.942	15.224
Mutatie liquide middelen	3.389	-1.282
Liquide middelen per 31 december	<u>17.331</u>	<u>13.942</u>

Overzicht geconsolideerd totaalresultaat (in duizenden euro's)

	2018	2017
Eigen vermogen per 1 januari	396.734	387.470
Geconsolideerd resultaat na belastingen	-20.998	9.297
Totaal rechtstreekse vermogenmutaties in relatie tot leden	-70	-33
Eigen vermogen per 31 december	<u>375.666</u>	<u>396.734</u>

2.4 Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2018

Algemeen

Coöperatie TVM U.A. (gevestigd te Hoogeveen) is een coöperatie waarbij het lidmaatschap open staat voor alle in Nederland gevestigde zakelijke verzekeringsnemers van TVM verzekeringen N.V. die direct of indirect (uitgezonderd volmachten) één of meerdere verzekeringsproducten van TVM verzekeringen N.V. afnemen. Coöperatie TVM U.A. is ingeschreven in het handelsregister onder nummer 04021669.

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen voor verzekeringsmaatschappijen, zoals opgenomen in Afdeling 15 van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

De financiële gegevens van de onderneming zijn in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt. Derhalve vermeldt de enkelvoudige winst- en verliesrekening conform artikel 402 Boek 2 BW slechts het aandeel in het resultaat van vennootschappen waarin wordt deelgenomen na belastingen en het overige resultaat na belastingen.

Alle bedragen in de jaarrekening zijn in duizenden euro's vermeld, tenzij anders aangegeven. Waar nodig zijn rubriceringen, inclusief de ter vergelijking weergegeven cijfers, aangepast.

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor consolidatie

In de consolidatie worden, naast Coöperatie TVM U.A., alle (directe en indirecte) deelnemingen in groepsmaatschappijen en de Stichting TVM Veiligheidsplan betrokken. Deze deelnemingen betreffen uitsluitend 100% belangen. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij onderlinge schulden, vorderingen en transacties zijn geëlimineerd, evenals de binnen de groep gerealiseerde resultaten.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

De belangrijkste deelnemingen in groepsmaatschappijen zijn: **TVM verzekeringen N.V.**, Hoogeveen (schadeverzekeringen) **TVM intermediair holding B.V.**, Hoogeveen (assurantiebemiddeling) **TVM rechtshulp B.V.**, Hoogeveen (rechtsbijstand) **TVM diensten en letsel holding B.V.**, Hoogeveen (diensten) **Vijverstaete B.V.**, Hoogeveen (beleggingen: onroerend goed)

Voor een overzicht van alle groepsmaatschappijen wordt verwezen naar pagina 111.

Verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de onderneming en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de onderneming. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de onderneming en haar deelnemingen, commissarissen, bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. Alle transacties met verbonden partijen hebben plaatsgevonden onder normale marktvoorwaarden.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De belangrijkste schattingen hebben betrekking op:

- de actuele waarde van bepaalde beleggingen;
- (terugname op) bijzondere waardeverminderingen;
- voorziening op vorderingen;
- de waardering van verplichtingen voortvloeiend uit verzekeringscontracten;
- de bepaling van niet-technische voorzieningen.

Stelselwijziging

Met ingang van het verslagjaar 2018 voert TVM verzekeringen N.V. een stelselwijziging door ten aanzien van de technische voorzieningen. Omdat TVM verzekeringen N.V. een 100% dochtervennootschap is van Coöperatie TVM U.A. heeft dit ook gevolgen voor zowel de geconsolideerde als enkelvoudige jaarrekening van Coöperatie TVM U.A.

De stelselwijziging wordt doorgevoerd om de volgende redenen:

- a) Door de stelselwijziging wordt de technische voorziening gewaardeerd op een benadering van actuele waarde. Hiermee wordt het inzicht in het eigen vermogen en het resultaat van TVM verbeterd. De Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving bieden in RJ 605 de mogelijkheid om voor de invulling van de actuele waarde de Solvency II grondslagen (zoals opgenomen in de Wft) te hanteren;
- b) Door de stelselwijziging verbetert de aansluiting tussen het eigen vermogen volgens de jaarrekening en het eigen vermogen zoals dat bepaald wordt ten behoeve van het prudentieel toezicht. Hiermee wordt invulling gegeven aan de wens voor aansluiting bij toezichtverslaggeving.

Conform Richtlijn 140 heeft de verwerking van deze stelselwijziging in de jaarrekening 2018 retrospectief plaatsgevonden. Hierbij is het cumulatieve effect van

de stelselwijziging, zijnde het verschil tussen het eigen vermogen aan het eind van het voorgaand boekjaar voor en na herrekening (rekening houdend met belastingeffecten), als rechtstreekse mutatie in het eigen vermogen per 1 januari 2017 verwerkt.

Daarnaast zijn de vergelijkende cijfers over het boekjaar 2017 herzien omwille van zowel de vergelijkbaarheid als op basis van de bepalingen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De verschillen met de oorspronkelijke cijfers en grondslagen zijn toegelicht. Feitelijk betekent het aanpassen van de vergelijkende cijfers dat in de jaarrekening 2018 het retrospectieve effect van de stelselwijziging wordt verwerkt in het eigen vermogen per 1 januari 2017.

In de volgende tabel is de voor de in de stelselwijziging betrokken balansposten uiteengezet wat de oude en nieuwe waarderingsgrondslag is.

Balanspost	Nieuwe grondslagen	Oude grondslagen
Vorderingen uit directe verzekeringen op verzekeringnemers (contractueel nog te factureren premies)	Actuele waarde als onderdeel van de technische voorzieningen	Geamortiseerde kostprijs
Technische voorzieningen, bestaand uit de onderdelen:		
Te betalen schade	Actuariële best estimate zonder diversificatie-effecten met discontering (indien duration>4)	Som van dossier- en ibnr-voorzieningen zonder discontering
Voorziening herverzekering	Actuariële best estimate, rekening houdend met het tegenpartijkredietrisico van herverzekeraars met discontering (indien duration>4)	Som van herverzekeringsdossier-voorzieningen zonder discontering
Risicomarge	Cost of capital methode (6%) met discontering (indien duration>4)	Impliciet in dossiervoorzieningen
Premievoorziening	Saldo van inkomende kasstromen (premie) en uitgaande kasstromen (schade, kosten) met discontering (indien duration>4) voor lopende contracten	Tijdsevenredig onverdiende premie inclusief contractueel nog te factureren premie zonder discontering
	Premietekortvoorziening voor toekomstige contracten indien verlieslatend, met discontering (indien duration>4)	Voorziening voor verlieslatende contracten
Premievoorziening herverzekering	Saldo van inkomende kasstromen (schade, kosten) en uitgaande kasstromen (premie) voor lopende contracten, met discontering (indien duration>4)	Niet opgenomen
	Premietekortvoorziening voor toekomstige contracten indien verlieslatend, met discontering (indien duration>4)	
Schadebehandelingskosten	Actuariële best estimate met discontering (indien duration>4)	Actuariële best estimate zonder discontering

Het netto resultaat 2017 voor stelselwijziging bedroeg € 11.101. Na stelselwijziging bedraagt dit € 9.297.

Het eigen vermogen voor stelselwijziging op 1 januari 2017 bedroeg € 329.323 en na stelselwijziging € 387.470. Het positieve effect van de stelselwijziging op het eigen vermogen per 1 januari 2017 ter grootte van € 58.147 wordt als volgt gespecificeerd:

Eigen vermogen 1 januari 2017 voor stelselwijziging		329.323
Mutatie technische voorzieningen	67.385	
Mutatie vorderingen uit directe verzekering op verzekeringnemers	10.144	
	77.529	
Belastingeffect	-19.382	
Totaal		<u>58.147</u>
Eigen vermogen 1 januari 2017 na stelselwijziging		<u>387.470</u>

Het resultaat over het boekjaar 2018 is als gevolg van de effecten van de stelselwijziging met € 15.780 verhoogd. De stand van het vermogen per 31 december 2018 is als gevolg van de stelselwijziging € 72.123 hoger (31 december 2017 € 56.343).

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

Voor zover niet anders wordt vermeld, zijn activa en passiva gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De geamortiseerde kostprijs is gelijk aan de nominale waarde indien er geen sprake is van te amortiseren kosten en rente. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar TVM zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

In vreemde valuta luidende bedragen worden omgerekend tegen de koersen per balansdatum, waarbij valuta-resultaten via de winst- en verliesrekening worden verwerkt.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, afgeleide financiële instrumenten (derivaten), handelsschulden en

overige te betalen posten. In de jaarrekening van TVM zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: aandelen en obligaties, vorderingen uit andere leningen, deposito's bij kredietinstellingen, vorderingen, schulden en overige overlopende activa en passiva. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten bij de vervolg-waardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

Indien TVM financiële instrumenten heeft verworven of is aangegaan met het doel het instrument op korte termijn te verkopen, maken deze deel uit van de handelsportefeuille en worden deze na eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardewijzigingen in de winst- en verliesrekening.

Afgeleide financiële instrumenten

Alle contracten worden getoetst of de hierin besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten) separaat moeten worden gewaardeerd en verantwoord. Ter afdekking van valutarisico's op in de beleggingen begrepen posities in vreemde valuta, wordt gebruik gemaakt

van valutatermijncontracten. De contracten worden gewaardeerd tegen actuele waarde op basis van het verschil tussen de contante koers op rapporteringsdatum en de overeengekomen afrekenkoers op afwikkeldatum van het contract. De waarde per balansdatum wordt opgenomen onder de vorderingen of schulden. De mutatie in de reële waarde van het valutatermijncontract gedurende het boekjaar wordt verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Immateriële vaste activa (1)

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De uitgaven na eerste verwerking van een gekocht of zelf vervaardigd immaterieel vast actief worden toegevoegd aan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs als het waarschijnlijk is dat de uitgaven zullen leiden tot een toename van de verwachte toekomstige economische voordelen en de uitgaven en de toerekening aan het actief op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Als niet wordt voldaan aan de voorwaarden voor activering, worden de uitgaven verantwoord als kosten in de winst- en verliesrekening.

Ontwikkelingskosten

De vervaardigingsprijs omvat de kosten van de extern ingezette capaciteit op deze ontwikkeling. De geactiveerde kosten worden na beëindiging van de ontwikkelingsfase (actief gereed voor ingebruikname) afgeschreven over de verwachte gebruiksduur, die 7 jaar bedraagt. De afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode. De kosten voor onderzoek en de overige kosten voor ontwikkeling worden ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarin deze zijn gemaakt.

Beleggingen (2)

Terreinen en gebouwen

De kantoorgebouwen worden voor het in eigen gebruik zijnde deel, gewaardeerd tegen de onderhandse verkoopwaarde, vrij van huur en gebruik. Overige terreinen en gebouwen worden gewaardeerd tegen de getaxeerde opbrengsten bij onderhandse verkoop in verhuurde staat. Alle gebouwen worden jaarlijks extern getaxeerd, waarbij gebruik wordt gemaakt van algemeen erkende taxatiemethodes. Verkrijgingen worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs of tegen de verkrijgingsprijs.

Op de terreinen en gebouwen wordt niet afgeschreven. De in het verslagjaar gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten zijn direct in de winst- en verliesrekening verwerkt. Voor

ongerealiseerde waardemutaties van gebouwen en terreinen wordt, rekening houdend met latente belastingen, een herwaarderingsreserve aangehouden.

Beleggingen in groepsmaatschappijen en deelnemingen

De waardering van de andere deelnemingen waarbij sprake is van invloed van betekenis, vindt plaats tegen de netto vermogenswaarde, bepaald volgens de grondslagen van de onderneming. De hieronder verwerkte vordering op andere deelneming is gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Overige financiële beleggingen

Aandelen en obligaties

Waardering geschiedt tegen de reële waarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum, of – bij ontbreken daarvan – tegen geschatte opbrengstwaarde. De in het verslagjaar gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten (inclusief resultaten op vreemde valuta) zijn in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Vorderingen uit andere leningen en deposito's bij kredietinstellingen

Vorderingen zijn bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde. Vervolgwaardering geschiedt tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Vorderingen (3)

Vorderingen zijn bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vervolgwaardering geschiedt tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Overige activa (4)

Materiële vaste activa

Overige bedrijfsmiddelen (ICT-middelen, inventarissen, e.d.) worden gewaardeerd tegen de aanschaffingswaarde, verminderd met lineaire afschrijvingen, over een periode van 5 tot 10 jaar, tot de geschatte restwaarde.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Eigen vermogen (5)

Herwaarderingsreserve

Waardeverschillen die ontstaan bij herwaardering van tegen actuele waarde gewaardeerde beleggingen worden in de winst- en verliesrekening verwerkt. Voor zover ongerealiseerde waardevermeerderingen betrekking hebben op beleggingen waarvoor geen frequente marktnotering beschikbaar is, zal een herwaarderingsreserve worden gevormd ten laste van de algemene reserve. Hierbij wordt rekening gehouden met de latente belastingverplichting.

Wettelijke reserve

Voor het nog niet afgeschreven deel van de geactiveerde ontwikkelingskosten wordt een wettelijke reserve gevormd.

Algemene reserve

Op basis van de statuten van Coöperatie TVM U.A. hebben verschillende ledengroepen een latente aanspraak op specifieke delen van de algemene reserve, echter uitsluitend wanneer Coöperatie TVM U.A. zal worden ontbonden.

Technische voorzieningen (6)

De Technische voorzieningen worden gewaardeerd op actuele waarde. De actuele waarde is gebaseerd op de regels voor de bepaling van de technische voorzieningen ten behoeve van prudentieel toezicht zoals opgenomen in de Wft (Solvency II). Deze regels zijn als volgt toegepast.

Voor niet-verdiende premies en lopende risico's

Voor de voorziening niet-verdiende premies en lopende risico's wordt het saldo bepaald van in- en uitgaande kasstromen. Deze wordt berekend door het niet-verdiende deel van de premie te vermenigvuldigen met de schade- en kostenratio's zoals deze per homogene risicogroep zijn vastgesteld.

Voor te betalen schaden

De voorziening voor te betalen schaden is gelijk aan de som van een beste schatting en een risicomarge. De voorziening voor te betalen schaden is vastgesteld voor schadegebeurtenissen die hebben plaatsgevonden, ongeacht of deze wel zijn voorgevallen maar nog niet zijn gemeld. De kasstroomprognoses voor de berekening van de voorziening voor te betalen schaden omvatten uitkeringen en kosten die met deze gebeurtenissen samenhangen. Voor de bepaling van de beste schatting en risicomarge van de voorziening voor te betalen schaden wordt een berekening op basis van schadedriehoeken gebruikt. Grote schades kunnen vanwege de daarmee samenhangende grote schadebetalingen een versturende invloed hebben op de projectie van de kasstromen. Deze worden daarom separaat geanalyseerd in

de kasstroomprojectie. De verwachte betalingen voor grote schades worden ingeschat op basis van het individuele dossier. De beste schatting van de voorziening voor te betalen schaden bevat ook toekomstige interne schadeafwikkelingskosten.

De voorziening voor schadeafwikkelingskosten is voor lopende schadegevallen met een lange uitloop bepaald met behulp van uitlooptriehoeken. Voor lopende schadegevallen met een korte uitloop is de voorziening berekend als een percentage van de schadevoorziening.

De risicomarge is bepaald op basis van de Cost of Capital-methode (CoC) met een CoC percentage van 6%. Voor de bepaling van de risicomarge is rekening gehouden met de Solvency II curve met toepassing van de Ultimate Forward Rate zonder volatiliteitsaanpassing.

Voor zover de duration minder dan 4 jaar bedraagt, vindt overeenkomstig de bepalingen van de Raad van de Jaarverslaggeving bij de vaststelling van de technische voorzieningen geen discontering plaats.

Toereikendheidstoets

De Actuariële functie (tweede lijn) beoordeelt onafhankelijk ten minste jaarlijks de betrouwbaarheid en toereikendheid van de technische voorzieningen en rapporteert hierover in het Actuarieel functieverslag.

Voorzieningen (7)

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Nederlandse pensioenregelingen

De Raad van Bestuur en de medewerkers in Nederland hebben een pensioenregeling die in de vorm van een verzekerdenregeling is ondergebracht bij een pensioenverzekeraar. Deze pensioenregeling betreft een middelloonregeling met een deels voorwaardelijke en deels onvoorwaardelijke indexatie. Indexatie van de toegekende aanspraken en rechten is overeengekomen tot en met 2018. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt

een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies. Verder wordt op balansdatum onder de overige schulden een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

Buitenlandse pensioenregelingen

Pensioenregelingen die vergelijkbaar zijn ingericht en functioneren als waarop het Nederlandse pensioenstelsel is ingericht en functioneert, worden verwerkt en gewaardeerd conform Nederlandse pensioenregelingen.

Voor belastingen

Voor de verschillen tussen commerciële en fiscale waarderings van de activa en passiva wordt een voorziening voor latente belastingen gevormd. Deze voorziening wordt berekend tegen het belastingtarief waartegen waarschijnlijk wordt afgerekend en heeft een overwegend langlopend karakter. Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overige voorzieningen

De voorziening vervroegde uittreding met betrekking tot ingegane uitkeringen, de voorziening garantieregeling CAO en de voorziening jubileumuitkeringen zijn gewaardeerd tegen contante waarde op basis van verwachte uitstroom van middelen. Bij de berekening van de voorziening garantieregeling CAO en de voorziening jubileumuitkeringen is rekening gehouden met sterfte- en blijfkansen.

Schulden (8 en 9)

Schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rente-methode. De effectieve rente wordt direct in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Leasecontracten

TVM is leasecontracten aangegaan op basis van operational lease. Een groot deel van de voor- en nadelen die aan het eigendom zijn verbonden, liggen daardoor niet bij TVM. Verplichtingen uit hoofde van operational leasing worden

op lineaire basis verwerkt in de winst- en verliesrekening gedurende de looptijd van het leasecontract.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de diensten zijn geleverd.

Verdiende premies eigen rekening (10)

Het bruto premie-inkomen bestaat uit de premies die door de polishouders zijn verschuldigd aan TVM verzekeringen N.V. voor afgesloten verzekeringscontracten en zijn inclusief kortingen/toeslagen en exclusief assurantiebelaastingen, polis- en administratiekosten en wettelijke bijdragen.

Wijziging technische voorzieningen niet-verdiende premies en lopende risico's

De premie voor verzekeringen wordt als opbrengst genomen gedurende de looptijd van het contract naar evenredigheid van de verstreken verzekeringstermijn rekening houdend met de schaderatio. De wijzigingen in de technische voorzieningen voor niet-verdiende premies en lopende risico's wordt tevens onder het premie-inkomen verantwoord.

Toegerekende opbrengst uit beleggingen (11)

De beleggingen worden aangehouden ter afdekking van het eigen vermogen en de technische voorzieningen. De directe beleggingsopbrengsten zijn aan de technische en niet-technische rekening toegerekend op basis van de verhouding tussen het gemiddelde eigen vermogen en de gemiddelde technische voorzieningen. De indirecte beleggingsopbrengsten zijn volledig aan de niet-technische rekening toegerekend.

Schaden eigen rekening (12)

Claims uit hoofde van schadecontracten betreffen alle schadegevallen die zich gedurende het jaar voordoen, ongeacht of deze zijn gemeld, alsmede hiermee verband houdende schadebehandelingskosten, verminderd met de eventuele residuwaarde en andere verhaalde bedragen, en eventuele aanpassingen van uitstaande claims uit voorgaande jaren.

Schadebehandelingskosten omvatten gemaakte interne en externe kosten in verband met de onderhandeling over en afwikkeling van schadeclaims. Onder de interne kosten vallen alle directe kosten van de schadeafdeling en het deel van de algemene beheerskosten dat direct aan dit onderdeel kan worden toegerekend.

De schaden eigen rekening omvatten zowel de in het boekjaar betaalde bedragen verminderd met het aandeel van de herverzekeraars als de wijziging in de voorziening voor te betalen schaden.

Bedrijfskosten (13)

De beloningen van het personeel worden als last in de winst- en verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Indien de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de coöperatie. De acquisitiekosten, zijnde de administratiekostenvergoedingen aan tussenpersonen, worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben en hebben een kortlopend karakter. De onder de bedrijfskosten verantwoorde provisies en opbrengst diensten betreffen grotendeels de opbrengsten welke worden verkregen uit intermediaire activiteiten.

Opbrengst uit beleggingen en beleggingslasten (16)

De opbrengst uit beleggingen en beleggingslasten bestaan uit huuropbrengsten, rentebaten uit vastrentende waarden, dividenduitkeringen op aandelen, beleggingskosten, gerealiseerde beleggingswinsten en -verliezen en waardeveranderingen van beleggingen. De waardeveranderingen en de gerealiseerde winsten en verliezen van beleggingen betreffen zowel aandelen, obligaties, vastgoed als vorderingen uit andere leningen.

Belastingen met betrekking tot het resultaat (17)

De vennootschapsbelasting wordt berekend over het resultaat voor belastingen, waarbij rekening wordt gehouden met fiscaal niet belaste baten en fiscaal niet aftrekbare kosten. Verschillen met de acuut verschuldigde belastingen, welke het gevolg zijn van afwijkende fiscale waarderingen van tijdelijke aard, worden via de voorziening voor belastingen verantwoord. De Nederlandse vennootschappen van de TVM groep maken onderdeel uit van een fiscale eenheid. De verrekening van een aandeel in de vennootschapsbelasting van de fiscale eenheid door de moedermaatschappij TVM aan de afzonderlijke vennootschappen, welke onderdeel zijn van de fiscale eenheid, vindt plaats als waren deze vennootschappen zelfstandig belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

Grondslagen voor het geconsolideerd kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode, waarbij onderscheid is gemaakt tussen kasstromen uit operationele, investerings- en financieringsactiviteiten. Voor het kasmiddelenbegrip wordt aangesloten bij de liquide middelen.

Geconsolideerde balans per 31 december 2018

Activa

Immateriële vaste activa (1)

Kosten voor ontwikkeling

Het verloop van deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

	2018	2017
Stand per 1 januari		
Vervaardigingsprijs	3.381	-
Afschrijvingen	-	-
Boekwaarde 1 januari	<u>3.381</u>	<u>-</u>
Mutaties		
Investerings	3.698	3.381
Bijzondere waardevermindering/-vermeerdering	-	-
Afschrijvingen	-	-
	<u>3.698</u>	<u>3.381</u>
Stand per 31 december		
Vervaardigingsprijs	7.079	3.381
Afschrijvingen	-	-
Boekwaarde 31 december	<u>7.079</u>	<u>3.381</u>

De geactiveerde ontwikkelingskosten betreffen externe kosten voor de bouw van een nieuwe verzekeringsadministratie.

Beleggingen (2)

Terreinen en gebouwen

Het verloop van deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

	Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	Overige terreinen en gebouwen	Totaal
Stand per 1 januari 2018	9.070	7.326	16.396
Investerings	-	6	6
Desinvesteringen	-130	-	-130
Herwaardering	-415	-57	-472
Stand per 31 december 2018	<u>8.525</u>	<u>7.275</u>	<u>15.800</u>

De historische kostprijs van de terreinen en gebouwen bedraagt per 31 december 2018 € 27.391 (31 december 2017: € 27.517). Het saldo van de cumulatieve herwaarderingen van de terreinen en gebouwen is per 31 december 2018 nihil (31 december 2017: nihil). De overige terreinen en gebouwen, welke zijn bestemd voor de verhuur, betreffen bedrijfspanden. Voor de verhuurde gebouwen zijn geen huurcontracten afgesloten met een resterende periode van 5 jaar en langer.

Overige financiële beleggingen

De aandelen, gewaardeerd tegen reële waarde, zijn als volgt te onderscheiden:

	31 december 2018		31 december 2017	
	Balanswaarde	Verkrijgingsprijs	Balanswaarde	Verkrijgingsprijs
Aandelen				
Beleggingsinstellingen:				
- in aandelen	124.008	124.402	152.546	116.717
- in obligaties	246.026	228.117	278.165	262.616
- in vastgoed	57.229	54.886	55.478	46.803
	<u>427.263</u>	<u>407.405</u>	<u>486.189</u>	<u>426.136</u>
Handel, industrie en diversen	11.512	27.030	15.172	10.231
	<u>438.775</u>	<u>434.435</u>	<u>501.361</u>	<u>436.367</u>

Van de totale beleggingen in aandelen is 99% (2017: 98%) gebaseerd op genoteerde marktprijzen per balansdatum en is 1% (2017: 2%) afgeleid van de verwachte opbrengstwaarde bij onderhandse verkoop.

De obligaties, gewaardeerd tegen de reële waarde, zijn als volgt nader te onderscheiden:

	31 december 2018		31 december 2017	
	Balanswaarde	Verkrijgingsprijs	Balanswaarde	Verkrijgingsprijs
Obligaties				
Staatsleningen Nederland	45.532	45.584	44.535	43.881
Staatsleningen Buitenland	137.622	142.160	115.962	117.450
Bank-, krediet-, verzekerings- wezen en diversen	2.906	3.004	2.966	3.004
	<u>186.060</u>	<u>190.748</u>	<u>163.463</u>	<u>164.335</u>

In de overige financiële beleggingen zijn effecten begrepen, waarvan de notering in een andere valuta is dan de presentatievaluta. Om het valutarisico op deze fondsen te verminderen, zijn valutatermijncontracten afgesloten met een looptijd van 3 maanden.

Op balansdatum zijn de volgende valutatermijncontracten afgesloten:

Valuta	Omvang in vreemde valuta	Omvang in euro's
USD	36.854	32.261
GBP	13.320	14.910
CAD	17.230	11.452
AUD	17.660	11.410
JPY	557.570	4.333

De doelstelling van het afsluiten van valutatermijncontracten is om waardemutaties van de beleggingen, als gevolg van valutakoersen ten opzichte van de eurokoers, te verminderen. Gedurende het boekjaar 2018 is € 2.084 ten laste van het resultaat gebracht. In 2017 was sprake van een bate van € 7.254.

Verloop financiële beleggingen

	Aandelen	Obligaties
Balanswaarde 1 januari 2018	501.361	163.463
Aankopen	98.691	71.003
Verkopen en lossingen	-136.011	-43.393
Herwaarderingen	-25.266	-5.013
Balanswaarde 31 december 2018	<u>438.775</u>	<u>186.060</u>

Vorderingen uit andere leningen

De vordering uit andere leningen bestaat uit een drietal leningen:

- onderhandse lening met hypothecaire zekerheid tegen een nominaal rentepercentage van 5% en een hoofdsom van € 4.939. De lening volgt een overeengekomen aflossingsschema en heeft een looptijd tot en met 2024. Naast de hypothecaire zekerheid is pandrecht verkregen op de certificaten van aandelen van de vastgoedvennootschap van de debiteur;
- onderhands converteerbare lening, bestaande uit een drietal leningdelen met een nominaal rentepercentage van 8% en een totale hoofdsom van € 1.217. De lening heeft een resterende looptijd van 3 jaar en 3 maanden en volgt na 0,5 jaar een overeengekomen aflossingsschema. Onder voorwaarden kan gedurende de looptijd conversie in nieuw uit te geven aandelen plaatsvinden;
- in 2018 is een onderhandse lening volledig afgelost. Dit betrof een lening met zekerheid van eerste hypotheek en de daarbij gebruikelijk te vestigen pandrechten tegen een nominaal rentepercentage van 0% en een hoofdsom van € 250. De lening had nog een resterende looptijd van 1 jaar.

	2018	2017
Balanswaarde 1 januari	6.562	5.715
Verstrekke leningen	-	550
Effectieve rente	105	369
Aflossingen	-250	-72
Herwaardering naar reële waarde	-	-
Balanswaarde 31 december	<u>6.417</u>	<u>6.562</u>

Vorderingen (3)

De vorderingen hebben een overwegend kortlopend karakter en er zijn geen belangrijke concentraties van kredietrisico aanwezig. Onder de overige vorderingen is een acute vordering inzake Vennootschapsbelasting opgenomen van € 9.969 (2017: € 3.168). Onder de afgeleide financiële instrumenten is € 1.379 (2017: € 510) opgenomen voor op balansdatum lopende valutatermijncontracten.

Overige activa (4)

Materiële vaste activa

De samenstelling en het verloop van de materiële vaste activa kunnen als volgt worden weergegeven:

	Informatieverwerkende apparatuur	Kantoorinventaris	Overige bedrijfsmiddelen	Totaal
Stand per 1 januari 2018				
Aanschaffingswaarde	3.944	2.605	4.253	10.802
Afschrijvingen	<u>-2.730</u>	<u>-1.454</u>	<u>-2.221</u>	<u>-6.405</u>
Boekwaarde 1 januari 2018	<u>1.214</u>	<u>1.151</u>	<u>2.032</u>	<u>4.397</u>
Mutaties 2018				
Investeringen	2.024	286	338	2.648
Verkoop en buitengebruikstelling	-837	-54	-112	-1.003
Afschrijvingen	-660	-275	-373	-1.308
Afschrijvingen desinvesteringen	<u>837</u>	<u>54</u>	<u>112</u>	<u>1.003</u>
	<u>1.364</u>	<u>11</u>	<u>-35</u>	<u>1.340</u>
Stand per 31 december 2018				
Aanschaffingswaarde	5.131	2.837	4.479	12.447
Afschrijvingen	<u>-2.553</u>	<u>-1.675</u>	<u>-2.482</u>	<u>-6.710</u>
Boekwaarde 31 december 2018	<u>2.578</u>	<u>1.162</u>	<u>1.997</u>	<u>5.737</u>

Liquide middelen

Alle liquide middelen staan ter vrije beschikking van de TVM groep.

Passiva

Eigen vermogen (5)

Solvabiliteit

Met ingang van 1 januari 2016 is Solvency II van toepassing. Daarmee zijn de vereisten rond de vereiste solvabiliteitsmarge ingevolge het Besluit prudentiële regels Wft komen te vervallen en vindt een beoordeling op basis van de SCR plaats. Per 31 december 2018 wordt (evenals ultimo 2017) het surplus boven de Solvency Capital Requirement (SCR) als ruim voldoende beoordeeld. Voor een toelichting op het eigen vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de vennootschappelijke balans.

Technische voorzieningen (6)

Het verloop van de technische voorzieningen is als volgt:

	2018		2017	
	Premie	Schade	Premie	Schade
Stand per 1 januari voor stelselwijziging			27.917	335.096
Per 1 januari contractueel nog te factureren premie			-10.144	-
			17.773	335.096
Stelselwijziging			-550	-76.979
Stand per 1 januari na stelselwijziging	13.796	273.072	17.223	258.117
Mutatie	-661	-9.615	-3.427	14.955
Stand per 31 december	<u>13.135</u>	<u>263.457</u>	<u>13.796</u>	<u>273.072</u>

De overige technische voorzieningen bestaan uit:

	1 januari 2018	Mutatie	31 december 2018
Voorzieningen inzake onverdiende provisie uit assuratiebemiddeling	120	39	159

Voorzieningen (7)

Voor pensioenen

Het verloop van de voorziening voor pensioenen gedurende het boekjaar is als volgt:

	1 januari 2018	Via resultaat	Onttrekkingen	31 december 2018
Pensioenverplichtingen buitenland	<u>1.308</u>	<u>189</u>	<u>-73</u>	<u>1.424</u>

Voor belastingen

Het verloop van de voorziening voor belastingen gedurende het boekjaar is als volgt:

	2018	2017
Stand per 1 januari voor stelselwijziging		22.096
Stelselwijziging		19.382
Stand per 1 januari na stelselwijziging	40.865	41.478
Mutatie	-6.371	-613
Stand per 31 december	<u>34.494</u>	<u>40.865</u>
<i>De latente belastingen hebben betrekking op:</i>		
Fiscale egalisatiereserve	6.197	7.022
Fiscaal lagere waardering immateriële vaste activa	1.515	845
Fiscaal lagere waardering beleggingen	7.026	17.250
Fiscaal lagere waardering bedrijfspand	738	903
Fiscaal hogere waardering technische voorzieningen	21.907	18.368
Fiscaal hogere waardering deelneming	-2.889	-3.523
	<u>34.494</u>	<u>40.865</u>

De stelselwijziging heeft een belastingeffect dat tot uitdrukking komt in de voorziening voor belastingen. De fiscale grondslag voor de bepaling van de technische voorzieningen is niet gewijzigd in tegenstelling tot de jaarrekening waarin de risicobenadering van Solvency II wordt gehanteerd. De voorziening heeft een overwegend langdurig karakter. In de voorziening voor latente belastingen is rekening gehouden met de voorgenomen tariefdalingen in toekomstige jaren, gekoppeld aan de verwachte looptijd van de voorziening.

Overige voorzieningen

Het verloop van de overige voorzieningen gedurende het boekjaar is als volgt:

	1 januari 2018	Via resultaat	Onttrekkingen	31 december 2018
Vervroegde uittreding m.b.t. ingegane uitkeringen	41	-	-	41
Garantieregeling CAO	330	-	-	330
Jubileumuitkeringen	1.002	138	-52	1.088
	<u>1.373</u>	<u>138</u>	<u>-52</u>	<u>1.459</u>

Van de overige voorzieningen is circa € 106 kortlopend.

Schulden (8)

Onder de overige schulden is € 5.520 (2017: € 5.310) aan overige belastingen en premies sociale verzekering opgenomen. Daarnaast is onder de afgeleide financiële instrumenten € 109 (2017: € 442) opgenomen voor de op balansdatum lopende valutatermijncontracten.

Overlopende passiva (9)

De overlopende passiva zijn als volgt samengesteld.

	31 december 2018	31 december 2017
Vooruitontvangen premie	877	965
Overige vooruitontvangen posten	3.150	3.952
	<u>4.027</u>	<u>4.917</u>

Risicoparagraaf

TVM berekent de hoogte van haar risico's met behulp van het standaardmodel van Solvency II. Het eigen vermogen op Solvency II-grondslagen overstijgt ruimschoots de vereiste solvabiliteitsratio.

TVM wil met een zeer hoge mate van zekerheid solvabel zijn en in de toekomst solvabel blijven. TVM heeft echter een relatief beperkte omvang qua premievolume, een coöperatieve structuur, afhankelijkheid van een nichemarkt (transportsector) en regio (Benelux, Duitsland), een focus op een beperkt aantal branches (motorrijtuigen en transport over weg en water) en een relatief grote afhankelijkheid van een beperkt aantal grote klanten. TVM voelt zich daarom comfortabeler bij het aanhouden van een ruime marge boven de Solvency Capital Requirement (SCR). Intern wordt op groepsniveau gestreefd naar ten minste een solvabiliteitsniveau van 200% van de SCR. Hierbij vergelijkt TVM zich met andere Nederlandse verzekeraars in de markt. De streefwaarde voor de solvabiliteit is zo gekozen dat TVM hiermee (op groepsniveau) positief afsteekt ten opzichte van haar concurrenten, rekening houdend met haar eigen relatief hoge risicoprofiel.

De risicocategorieën marktrisico en het verzekeringstechnisch risico vormen samen veruit de grootste componenten van de bruto SCR. De volgende risicocategorieën worden in het standaardmodel onderscheiden.

Verzekeringstechnisch risico

De verzekeringsportefeuille bestaat hoofdzakelijk uit schade- en verzekeringsproducten in eigen beheer en is primair gericht op de logistieke sector en de binnenvaart. De samenstelling van de verzekeringsportefeuille is een afspiegeling van de opbouw en samenstelling van ondernemingen in het beroepsgoederenvervoer over de weg en het water. Om relaties totaalpakketten te kunnen bieden, wordt door TVM intermediair ook bemiddeld in producten van collega-verzekeraars. Het verzekeringstechnisch risico bestaat uit het premie-, reserve-, catastrofe- en vervalrisico.

Premierisico

Het premierisico komt voort uit het risico dat voor de komende periode de ontvangen premies ontoereikend zijn om verwachte schaden te kunnen uitkeren. Dit risico wordt beperkt door strikte procedures op het gebied van acceptatie en door schadebeheersing.

Reserverisico

Het reserverisico komt voort uit het risico dat de aangehouden reserves ontoereikend zijn bij het afwickelen van de betreffende schaden. De reserves zijn gevormd op best estimate-niveau. Daarnaast houdt TVM een risicomarge aan om te komen tot een hoge mate van zekerheid ten aanzien van de toereikendheid.

Catastroferisico

Het catastroferisico komt voort uit het risico dat zich zeer grote schaden kunnen voordoen. TVM beheerst

dit risico met herverzekeringen. Dit is vastgelegd in het herverzekeringsbeleid dat jaarlijks wordt geëvalueerd. Herverzekeringen worden op basis van Excess of Loss-contracten ondergebracht bij vooraanstaande herverzekeraars met een goede kredietwaardigheid. Er bestaat een evenwichtige spreiding over de verschillende herverzekeraars. In beginsel worden langdurige relaties met herverzekeraars onderhouden.

Vervalrisico

Het vervalrisico komt voort uit het risico dat polishouders hun verzekeringscontracten beëindigen voor de vervaldatum. Voor schadeverzekeringen is dit risico beperkt.

Marktrisico

TVM heeft voor het beheer van haar beleggingsportefeuille een fiduciaire overeenkomst afgesloten met een professionele investment manager, NN Investment Partners. Deze rapporteert en doet voorstellen aan de Beleggingscommissie die bestaat uit de CEO (mr. Arjan Bos), de CFRO (Dirk Jan Klein Essink RA) en een externe deskundige (prof. dr. Jaap van Duijn). Als beleggingsdeskundige heeft Jaap van Duijn een jarenlange ervaring bij onder andere Robeco.

De Beleggingscommissie vergadert vijfmaal per jaar. Daarnaast is frequent telefonisch contact tussen de commissieleden. De Beleggingscommissie heeft als belangrijkste taak zorg te dragen voor het uitvoeren van het vastgestelde beleggingsbeleid. Dit wordt gerealiseerd door op basis van een Asset Liability Management-analyse (ALM) en een Strategische Asset Allocatie een optimale verdeling van de beleggingsportefeuille vast te stellen. Hierbij wordt het risico van de beleggingen afgestemd op de verplichtingen die TVM draagt, uitgaande van de risicobereidheid en het beschikbaar gestelde risicobudget. De ALM-analyse neemt de afstemming van de kasstromen uit beleggingen op de kasstromen uit verzekeringscontracten in ogenschouw. Het resulterende renterisico is onderdeel van het marktriscobudget en wordt periodiek gemonitord. Valutarisico's worden grotendeels afgedekt door middel van termijncontracten. Met het oog op het concentratierisico spreidt TVM de beleggingen.

Voor de obligatieportefeuille zijn criteria vastgelegd ten aanzien van de rating en het relatieve gewicht in de portefeuille. TVM maakt bij deze criteria onderscheid naar staatsobligaties en bedrijfsobligaties en naar EU- en niet-EU-landen. Uitgangspunt in de samenstelling van de aandelenportefeuille is een evenwichtige verdeling tussen enerzijds de diverse sectoren en anderzijds de diverse geografische gebieden. Ten aanzien van deposito's wordt het concentratierisico bij Nederlandse systeembanken, of banken waarvan de Nederlandse Staat aandeelhouder is, geaccepteerd.

TVM werkt met een Gedragscode Beleggingen. Deze maakt deel uit van de Gedragscode Integriteit. Het onderwerp beleggingen, als onderdeel van de kwartaalrapportage, is een vast agendapunt tijdens vergaderingen met de Raad van Commissarissen. In de vergadering van 3 december 2018 heeft de Raad van Commissarissen het door de Raad van Bestuur voorgestelde beleggingsbeleid voor 2019 goedgekeurd.

Voor TVM vormen het aandelen-, rente, valuta en spread-risico de belangrijkste componenten van het marktrisico. Het aandelenrisico is hiervan overheersend. De grootste valutaexposure is die aan de Amerikaanse dollar en de Japanse yen. TVM hanteert voor beide valuta's een normhedgeratio van 70%. Het spreadrisico en renterisico maken elk een beperkt deel uit van het marktrisico, zodat de kapitaal eis voor TVM relatief ongevoelig is voor mutaties hierin.

Tegenpartijkredietrisico

Van tegenpartijkredietrisico is sprake als verliezen kunnen worden geleden die worden veroorzaakt door betalingsonmacht van debiteuren of van derden, met name uit hoofde van beleggingen en vorderingen. TVM handelt met derden die over een goede kredietwaardigheid beschikken. De herverzekeraars waar TVM verzekeringsverplichtingen in herverzekering heeft, dienen minimaal over een A-rating te beschikken. Het kredietrisico dat verbonden is aan beleggingsactiviteiten, herverzekeraars, tussenpersonen, gevolmachtigden en polishouders wordt bewaakt op basis van algemene en specifieke risicolimieten. Het tegenpartijkredietrisico maakt een beperkt deel uit van de kapitaal eis voor TVM, zodat deze relatief ongevoelig is voor mutaties hierin.

Liquiditeitsrisico

Dagelijks worden de saldi van alle bankrekeningen van TVM en dochtermaatschappijen gemonitord. Aan het saldo van de bankrekeningen worden de intradagmutaties toegevoegd. Er wordt rekening gehouden met de verwachte ontvangsten op korte en lange termijn, waaronder die van debiteuren. Ook wordt rekening gehouden met de verwachte uitgaven op korte en lange termijn zoals schadebetalingen, belastingen, uitgaande herverzekeringen en kosten.

TVM houdt een afdoende liquiditeitsbuffer aan en beschikt daartoe over zakelijke spaarrekeningen met alle vrijheid om over het geld te beschikken. Met deze liquiditeitsbuffer kan TVM snel acteren op liquiditeitsoverschotten en -tekorten. TVM maakt voor haar cashmanagement gebruik van specifieke software.

Operationeel risico

Binnen het operationeel risico hebben ICT, businesscontinuïteit, compliance, productontwikkeling en het reputatierisico speciale aandacht. TVM kwantificeert het operationeel risico volgens de aannames van het standaardmodel, wat uitkomt op 3% van de technische voorzieningen.

ICT

TVM beoogt met het informatiebeveiligingsbeleid de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van de informatie en de informatievoorziening te waarborgen en de eventuele gevolgen van beveiligingsincidenten tot een acceptabel, vooraf bepaald, niveau te beperken. Beveiliging van geautomatiseerde systemen en diensten vraagt bijzondere aandacht, zeker vanwege de toenemende externe data-uitwisseling, bijvoorbeeld via Mijn TVM en internet. Daarom worden periodiek testen uitgevoerd om de beveiligings- en continuïteitsmaatregelen te toetsen. TVM heeft intern de hoofdsystemen dubbel ingericht en op een uitwijklocatie alle, voor de continuïteit noodzakelijke, ICT-componenten nogmaals uitgevoerd.

Businesscontinuïteit

Naar aanleiding van de continuïteitstesten in 2016 is een intensief verbeterprogramma voor de IT-infrastructuur opgezet dat in een aantal stappen TVM klaar maakt voor de toekomst, waarin IT een steeds belangrijkere rol zal spelen. De eerste verbeteringen zijn in 2017 doorgevoerd (vernieuwing storage) en in 2018 zijn vervolgstappen in dit verbeterprogramma gezet (vernieuwing compute), vernieuwing draadloos en bedraad netwerk). Als laatste stap zal in Q1 2019 een verhuizing van het datacenter plaatsvinden. Naar aanleiding van deze wijzigingen wordt ook het businesscontinuïteitsplan continu aangepast en er wordt tijdens deze grote wijzigingen ook uitgebreid getest om de beschikbaarheid van de systemen te waarborgen, binnen de gestelde risk appetite. Dit geldt ook voor daar waar we werken met externe leveranciers die systemen voor ons beheren. Ook daar zijn passende afspraken gemaakt over de te leveren continuïteit en beschikbaarheid die TVM nodig heeft voor de dienstverlening naar haar klanten.

Compliance

Om de naleving van wet- en regelgeving en het werken volgens eigen normen en regels te bevorderen, heeft de Raad van Bestuur een compliancefunctie ingericht. De compliancefunctie is onafhankelijk en gericht op bewaking van en het bevorderen van de naleving van regels die verband houden met de integriteit van TVM. TVM besteedt continu aandacht aan de compliance awareness onder al haar medewerkers en het management.

Productontwikkeling

TVM heeft een productontwikkeling-, review- en goedkeuringsproces (PARP) ingericht waarbij een van de onderdelen een risicoanalyse van het product betreft. Met het PARP waarborgt TVM dat de aangeboden producten het belang van de verzekerden dienen. In het PARP hebben diverse functies een rol, zodat het product vanuit verschillende invalshoeken wordt gezien en aan de klantbehoefte wordt gerelateerd. Deze functies zijn gepositioneerd binnen Dienst- en Productontwikkeling, Risk Management, de Actuariële functie, Compliance, Juridische Zaken, Business Analytics, Verkoop, Acceptatie, Schadebehandeling, ICT en Financiën. Niet alleen wordt hiermee het klantbelang geborgd, ook het risicoprofiel van TVM wordt met de PARP-procedure bewaakt.

Reputatierisico

TVM vindt haar reputatie belangrijk, zeker gezien de coöperatieve structuur. Belangrijke reputatierisico's zijn imagobeschadiging van het merk en reputatieschade van bestuurders en commissarissen. Daarnaast is het openbaar raken van klantgegevens door een systeemfout of door menselijk handelen een risico voor de reputatie. Tevens is het niet-integer handelen van medewerkers een reputatierisico. De afdeling Corporate en Interne Communicatie is verantwoordelijk voor de communicatie met externe stakeholders.

Dempend effect van belastingen

TVM houdt bij het bepalen van de kapitaalrekening met het dempend effect van belastingen. Door de combinatie van verrekening van belasting over gerealiseerde winsten en de bestaande belastinglatentie als gevolg van herwaarderingen, zal de schok voor TVM gedempt worden.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij van Terrorismeschaden N.V. (NHT)

Op 1 juli 2003 is na overleg tussen verzekeraars, de overheid en de Pensioen- en Verzekeringskamer inzake het terrorismeverzekeringsprobleem de NHT, de zogenaamde terrorismepool, van start gegaan. De terrorismepool waarin verzekeraars, herverzekeraars en de overheid deelnemen maakt het mogelijk om op een verantwoorde wijze dekking te blijven bieden voor terrorismerisico's. Voor verzekeraars is het risico gemaximeerd tot € 200 miljoen. TVM neemt deel aan de NHT en staat vanaf 1 januari 2018 garant voor haar aandeel (het obligo) in de 1e layer (zijnde € 67 miljoen) tot maximaal € 711.

Fiscale eenheid

Coöperatie TVM U.A. is hoofdelijk aansprakelijk voor alle fiscale verplichtingen van vennootschappen binnen de fiscale eenheid waarvan Coöperatie TVM U.A. het hoofd is.

Verplichtingen uit hoofde van inkoopcontracten

Door de groep zijn operational leaseverplichtingen aangegaan waarvan de totale verplichting € 1.577 bedraagt (2017: € 1.572). De verplichting met een looptijd tot een jaar bedraagt € 649 (2017: € 630). Er zijn geen verplichtingen aangegaan voor langer dan 5 jaar.

Uit hoofde van ICT-contracten op het gebied van onderhoud en licenties zijn in totaal verplichtingen aangegaan voor € 2.473 (2017: € 2.493), hiervan heeft € 1.160 betrekking op 2019 (2018: € 1.332). De verplichting met een looptijd tussen 1 en 5 jaar bedraagt € 1.313 (ultimo 2017: € 1.161).

Voorwaardelijke verplichting

Onderdeel van de leningsovereenkomst behorend bij de onder de langlopende vordering opgenomen onderhands converteerbare lening is een verplichting tot het verstrekken van een aanvullende lening van € 300. Deze lening wordt uitsluitend verstrekt als voldaan wordt aan een aantal gestelde voorwaarden rondom verkoopresultaten.

Verplichtingen uit hoofde van bankgaranties

In verband met afgegeven bankgaranties bestaat een verplichting van € 269.

Onderpand voor valutatermijncontracten

Afhankelijk van de waarde van de valutatermijncontracten dient TVM een collateral aan te houden, dan wel te ontvangen. Ultimo 2018 heeft TVM een collateral ontvangen van € 1.269 (ultimo 2017 is een collateral ontvangen van € 68).

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2018

Bruto premies (10)

Geografische spreiding bruto premies

	2018	2017
Nederland	166.561	159.114
België	60.637	52.841
Overige Europese landen	<u>36.220</u>	<u>31.389</u>
	<u>263.418</u>	<u>243.344</u>

De bruto premies betreffen hoofdzakelijk premies uit directe verzekering.

Schaden eigen rekening (12)

Afloopstatistieken

Van het totaal van de afloopstatistiek is de voorziening schaden ultimo boekjaar aan te sluiten met het saldo van de ultimo standen van de technische voorziening voor te betalen schade en technische voorziening voor aandeel herverzekeraar in de balans. De betaalde schade in het boekjaar, zoals opgenomen in de afloopstatistiek, is aan te sluiten met de schaden eigen rekening in het brancheoverzicht.

De schaden eigen rekening bevatten de volgende uitloopresultaten:

Totaal van alle branches

Schadejaren	Voorziening schaden ultimo vorig boekjaar	Betaalde schade in boekjaar	Voorziening schaden ultimo boekjaar	Uitloopresultaat	Schaden e/r
<2015	75.397	15.750	47.536	-12.111	-12.111
2015	25.457	8.251	16.655	-551	-551
2016	48.572	15.859	23.670	-9.043	-9.043
2017	97.211	56.684	43.462	2.935	2.935
2018	-	96.992	103.525	-	200.517
Reserve nog niet gemelde schaden (IBNR)	12.914	-	13.788	874	874
Schadebehandelingskosten tot boekjaar	13.521	-	14.821	1.300	1.300
Schadebehandelingskosten in boekjaar	-	21.348	-	-	21.348
Totaal	<u>273.072</u>	<u>214.884</u>	<u>263.457</u>	<u>-16.596</u>	<u>205.269</u>

Motorrijtuigen

Schadejaren	Voorziening schaden ultimo vorig boekjaar	Betaalde schade in boekjaar	Voorziening schaden ultimo boekjaar	Uitloopresultaat	Schaden e/r
<2015	67.874	13.431	43.521	-10.922	-10.922
2015	22.549	7.474	14.940	-135	-135
2016	35.085	9.113	18.577	-7.395	-7.395
2017	74.504	40.005	35.948	1.449	1.449
2018	-	78.083	80.310	-	158.393
Reserve nog niet gemelde schaden (IBNR)	10.485	-	11.169	684	684
Schadebehandelingskosten tot boekjaar	11.250	-	12.340	1.090	1.090
Schadebehandelingskosten in boekjaar	-	16.654	-	-	16.654
Totaal	<u>221.747</u>	<u>164.760</u>	<u>216.805</u>	<u>-15.229</u>	<u>159.818</u>

Scheepvaart

Schadejaren	Voorziening schaden ultimo vorig boekjaar	Betaalde schade in boekjaar	Voorziening schaden ultimo boekjaar	Uitloopresultaat	Schaden e/r
<2015	108	1.177	-1.043	26	26
2015	863	327	326	-210	-210
2016	2.274	591	488	-1.195	-1.195
2017	5.427	3.636	1.317	-474	-474
2018	-	6.871	5.786	-	12.657
Reserve nog niet gemelde schaden (IBNR)	425	-	425	-	-
Schadebehandelings- kosten tot boekjaar	571	-	571	-	-
Schadebehandelings- kosten in boekjaar	-	768	-	-	768
Totaal	<u>9.668</u>	<u>13.370</u>	<u>7.870</u>	<u>-1.853</u>	<u>11.572</u>

Transport

Schadejaren	Voorziening schaden ultimo vorig boekjaar	Betaalde schade in boekjaar	Voorziening schaden ultimo boekjaar	Uitloopresultaat	Schaden e/r
<2015	1.411	-83	65	-1.429	-1.429
2015	594	149	97	-348	-348
2016	1.097	428	526	-143	-143
2017	4.694	3.046	366	-1.282	-1.282
2018	-	3.067	4.702	-	7.769
Reserve nog niet gemelde schaden (IBNR)	522	-	527	5	5
Schadebehandelings- kosten tot boekjaar	500	-	500	-	-
Schadebehandelings- kosten in boekjaar	-	1.107	-	-	1.107
Totaal	<u>8.818</u>	<u>7.714</u>	<u>6.783</u>	<u>-3.197</u>	<u>5.679</u>

Ongevallen

Schadejaren	Voorziening schaden ultimo vorig boekjaar	Betaalde schade in boekjaar	Voorziening schaden ultimo boekjaar	Uitloopresultaat	Schaden e/r
<2015	2.020	90	1.830	-100	-100
2015	608	60	440	-108	-108
2016	1.570	981	302	-287	-287
2017	7.652	6.830	1.922	1.100	1.100
2018	-	4.809	8.668	-	13.477
Reserve nog niet gemelde schaden (IBNR)	362	-	385	23	23
Schadebehandelings- kosten tot boekjaar	510	-	410	-100	-100
Schadebehandelings- kosten in boekjaar	-	1.563	-	-	1.563
Totaal	<u>12.722</u>	<u>14.333</u>	<u>13.957</u>	<u>528</u>	<u>15.568</u>

Overige branches

Schadejaren	Voorziening schaden ultimo vorig boekjaar	Betaalde schade in boekjaar	Voorziening schaden ultimo boekjaar	Uitloopresultaat	Schaden e/r
<2015	3.984	1.135	3.163	314	314
2015	843	241	852	250	250
2016	8.546	4.746	3.777	-23	-23
2017	4.934	3.167	3.909	2.142	2.142
2018	-	4.162	4.059	-	8.221
Reserve nog niet gemelde schaden (IBNR)	1.120	-	1.282	162	162
Schadebehandelings- kosten tot boekjaar	690	-	1.000	310	310
Schadebehandelings- kosten in boekjaar	-	1.256	-	-	1.256
Totaal	<u>20.117</u>	<u>14.707</u>	<u>18.042</u>	<u>3.155</u>	<u>12.632</u>

Bedrijfskosten (13)

	2018	2017
Bruto beheerskosten	58.650	54.568
Toegerekend aan schadelast	<u>20.680</u>	<u>16.837</u>
Beheers- en personeelskosten; afschrijvingen bedrijfsmiddelen	<u>37.970</u>	<u>37.731</u>

Bezoldigingen

	2018	2017
Salarissen	28.978	27.490
Sociale lasten	4.827	4.359
Pensioenlasten	5.045	5.064
Commissarissenbeloning	280	245
	<u>39.130</u>	<u>37.158</u>

Het volgens artikel 383 Boek 2 (Titel 9) van het Burgerlijk Wetboek te vermelden bedrag luidt € 2.271 (2017: € 2.005).

Honoraria externe accountant

	KPMG Accountants N.V.	KPMG netwerk Overig	Totaal 2018 KPMG netwerk	Totaal 2017
Onderzoek van de jaarrekening	155	15	170	156
Andere controleopdrachten	45	-	45	45
Fiscale adviesdiensten	-	-	-	-
Andere niet controlediensten	-	-	-	-
	200	15	215	201
BTW	42	3	45	42
	<u>242</u>	<u>18</u>	<u>260</u>	<u>243</u>

De honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar zijn gebaseerd op de totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2018, ongeacht of de werkzaamheden door de externe accountant en de accountantsorganisatie reeds gedurende dat boekjaar zijn verricht.

De gegevens met betrekking tot het honorarium over 2017 zijn aangepast ten opzichte van de gewaarmerkte jaarrekening 2017 als gevolg van een afwijking tussen de voorlopige inschatting van de kosten voor afronding van het boekjaar 2017 en de definitieve afwikkeling.

Aantal personeelsleden

In 2018 waren gemiddeld 445 (2017: 429) medewerkers (fte) werkzaam bij de TVM groep, waarvan 73 (2017: 67) medewerkers (fte) in het buitenland.

Overige technische lasten eigen rekening (14)

Als overige technische lasten eigen rekening zijn voornamelijk de kosten verwerkt van het programma TVM kompas, donatie aan de TVM foundation, dotaties aan voorzieningen en diversen, waarop het resultaat van letselschaderegelingsactiviteiten, verleende rechtsbijstand ten behoeve van derden en overige incidentele baten zijn gecorrigeerd.

Belastingen (17)

Het gemiddelde effectieve belastingtarief over 2018 bedraagt 26,3% (2017: 19,4%). De afwijking ten opzichte van het nominale belastingtarief wordt enerzijds veroorzaakt door fiscale correcties voorgaande jaren en toepassing van de deelnemingsvrijstelling en de correctie die in de latente belastingpositie heeft plaatsgevonden naar aanleiding van de verlaging van het vennootschapsbelastingtarief over 2020 en 2021 en anderzijds door het hogere nominale vennootschapsbelastingtarief in België, Duitsland en Frankrijk.

Coöperatie TVM U.A., Hoogeveen

Brancheoverzicht (15)

De specificatie van verzekeringsactiviteiten luidt als volgt:

	Motor-rijtuigen	Transport	Scheepvaart	Ongevallen	Overige branches	Assurantie-bemiddeling	Totaal
Jaar 2018							
Geboekte premies	<u>197.756</u>	<u>17.153</u>	<u>15.796</u>	<u>15.377</u>	<u>16.675</u>	<u>31.247</u>	<u>294.004</u>
Verdiende premies eigen rekening		-					
- Bruto	198.226	17.268	15.297	15.755	16.872	-	263.418
- Aandeel herverzekeraars	<u>-3.713</u>	<u>-513</u>	<u>-998</u>	<u>-179</u>	<u>-485</u>	<u>-</u>	<u>-5.888</u>
	194.513	16.755	14.299	15.576	16.387	-	257.530
Schaden eigen rekening							
- Bruto	-162.195	-5.587	-13.104	-15.568	-12.979	-	-209.433
- Aandeel herverzekeraars	<u>2.377</u>	<u>-92</u>	<u>1.532</u>	<u>-</u>	<u>347</u>	<u>-</u>	<u>4.164</u>
	<u>-159.818</u>	<u>-5.679</u>	<u>-11.572</u>	<u>-15.568</u>	<u>-12.632</u>	<u>-</u>	<u>-205.269</u>
Verzekeringstechnisch resultaat	34.695	11.076	2.727	8	3.755	-	52.261
Toegerekende opbrengst uit beleggingen	3.932	105	18	286	348	-	4.689
Wijziging overige technische voorzieningen	-	-	-	-	-	-	-
Beheerskosten	-26.775	-2.160	-2.964	-2.442	-2.018	-1.611	-37.970
Provisies en opbrengst diensten onder aftrek van administratiekostenvergoedingen	-12.302	-1.011	-902	-120	-450	1.649	-13.136
Overige technische lasten eigen rekening	<u>-6.417</u>	<u>-557</u>	<u>-513</u>	<u>-499</u>	<u>-541</u>	<u>39</u>	<u>-8.487</u>
Resultaat technische rekening	<u>-6.867</u>	<u>7.453</u>	<u>-1.634</u>	<u>-2.767</u>	<u>1.094</u>	<u>77</u>	<u>-2.643</u>

	Motor- rijtuigen	Transport	Scheepvaart	Ongevallen	Overige branches	Assurantie- bemiddeling	Totaal
Jaar 2017							
Geboekte premies	<u>178.492</u>	<u>16.064</u>	<u>14.958</u>	<u>14.489</u>	<u>15.913</u>	<u>30.624</u>	<u>270.541</u>
Verdiende premies eigen rekening		-					
- Bruto	183.936	16.149	14.039	13.495	15.725	-	243.344
- Aandeel herverzekeraars	<u>-3.508</u>	<u>-481</u>	<u>-941</u>	<u>-</u>	<u>-411</u>	<u>-</u>	<u>-5.341</u>
	180.428	15.668	13.098	13.495	15.314	-	238.003
Schaden eigen rekening							
- Bruto	-148.021	-6.528	-10.204	-14.635	-19.499	-	-198.887
- Aandeel herverzekeraars	<u>2.873</u>	<u>-5</u>	<u>427</u>	<u>-</u>	<u>-461</u>	<u>-</u>	<u>2.834</u>
	<u>-145.148</u>	<u>-6.533</u>	<u>-9.777</u>	<u>-14.635</u>	<u>-19.960</u>	<u>-</u>	<u>-196.053</u>
Verzekeringstechnisch resultaat	35.280	9.135	3.321	-1.140	-4.646	-	41.950
Toegerekende opbrengst uit beleggingen	4.520	190	167	184	379	-	5.440
Wijziging overige technische voorzieningen	-	-	-	-	-	-	-
Beheerskosten	-25.904	-2.234	-3.370	-2.478	-2.064	-1.681	-37.731
Provisies en opbrengst diensten onder aftrek van administratiekostenvergoedingen	-12.733	-866	-929	-91	-388	1.604	-13.403
Overige technische lasten eigen rekening	<u>-4.214</u>	<u>-348</u>	<u>-221</u>	<u>-466</u>	<u>-609</u>	<u>50</u>	<u>-5.808</u>
Resultaat technische rekening	<u>-3.051</u>	<u>5.877</u>	<u>-1.032</u>	<u>-3.991</u>	<u>-7.328</u>	<u>-27</u>	<u>-9.552</u>

Coöperatie TVM U.A., Hoogeveen

2.5 Balans per 31 december 2018 (na statutaire winstbestemming)

Activa (in duizenden euro's)

	31 december 2018	31 december 2017
<i>noot</i>		
Immateriële vaste activa		
<i>Kosten van ontwikkeling</i>	7.079	3.381
Beleggingen	18	
<i>Beleggingen in groepsmaatschappijen en deelnemingen</i>		
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	199.896	207.047
Vorderingen op groepsmaatschappijen	26.683	37.303
Andere deelnemingen	-	-
	<u>226.579</u>	<u>244.350</u>
<i>Overige financiële beleggingen</i>		
Aandelen	147.449	180.083
Obligaties	19.980	4.984
Vorderingen uit andere leningen	13.870	13.867
	<u>181.299</u>	<u>198.934</u>
	407.878	443.284
Vorderingen		
Overige vorderingen	54	599
Afgeleide financiële instrumenten	262	386
	<u>316</u>	<u>985</u>
Overige activa		
Materiële vaste activa	3.936	2.557
Liquide middelen	189	69
	<u>4.125</u>	<u>2.626</u>
Overlopende activa		
Overige overlopende activa	537	797
Totaal	<u>419.935</u>	<u>451.073</u>

Passiva (in duizenden euro's)

	31 december 2018	31 december 2017
	<i>noot</i>	
Eigen vermogen	19	
Geplaatst participatiekapitaal	1.929	1.999
Obligo	-	-
	1.929	1.999
Herwaarderingsreserve	1.211	4.826
Wettelijke reserve	7.079	3.381
Algemene reserve	<u>365.447</u>	<u>386.528</u>
	375.666	396.734
Voorzieningen		
Voor belastingen	34.632	40.978
Overige	<u>1.459</u>	<u>1.373</u>
	36.091	42.351
Schulden		
Schulden aan groepsmaatschappijen	585	369
Overige schulden	7.464	11.619
Afgeleide financiële instrumenten	<u>109</u>	-
	8.158	11.988
Overlopende passiva	<u>20</u>	-
Totaal	<u>419.935</u>	<u>451.073</u>

2.6 Winst- en verliesrekening over 2018 (in duizenden euro's)

	2018	2017
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen	-13.847	13.491
Resultaten deelnemingen	<u>-7.151</u>	<u>-4.194</u>
Resultaat na belastingen	<u>-20.998</u>	<u>9.297</u>

Toelichting behorende tot de Jaarrekening 2018

Algemeen

De waarderingsgrondslagen en de grondslagen van bepaling van het resultaat zijn gelijk aan die van de geconsolideerde jaarrekening. De toelichtingen hebben betrekking op die posten van de Jaarrekening 2018 die niet reeds zijn toegelicht bij de geconsolideerde Jaarrekening 2018.

Balans per 31 december 2018

Beleggingen (18)

Groepsmaatschappijen en deelnemingen

De deelnemingen zijn gewaardeerd op de netto vermogenswaarde volgens de grondslagen welke zijn vermeld bij de geconsolideerde jaarrekening. Voor zover de netto vermogenswaarde van een deelneming negatief is, is ter hoogte van dit bedrag een voorziening in mindering gebracht op de vordering op de betreffende deelneming. Het verloop gedurende het verslagjaar luidt als volgt:

	2018	2017
Stand per 1 januari voor stelselwijziging		187.240
Stelselwijziging		58.147
Stand per 1 januari na stelselwijziging	244.350	245.387
Netto-resultaat over het boekjaar	-7.151	-4.194
Agio- en dividenduitkeringen	-	-900
Mutatie in vorderingen etc.	-10.620	4.057
Stand per 31 december	<u>226.579</u>	<u>244.350</u>
Dit saldo is als volgt samengesteld:		
Deelnemingen in groepsmaatschappijen en andere deelnemingen	199.896	207.047
Vorderingen op groepsmaatschappijen en andere deelnemingen	26.683	37.303
	<u>226.579</u>	<u>244.350</u>

Coöperatie TVM U.A. heeft ten behoeve van haar geconsolideerde groepsmaatschappijen een zogenaamde artikel 403-verklaring verstrekt, waarmee zij zich hoofdelijk aansprakelijk stelt voor alle, uit rechtshandelingen voortvloeiende schulden, van deze vennootschappen.

Onder de vorderingen op groepsmaatschappijen is onder andere een tweetal leningen opgenomen:

- een aan een groepsmaatschappij verstrekte lening met een resterende hoofdsom van € 7.453, tegen een rente van 4% met een jaarlijkse aflossing van € 102.
- een verstrekte onderhandse lening. De lening bestaat uit drie leningdelen met een nominaal rentepercentage van 8% en een totale hoofdsom van € 1.217. De lening heeft een resterende looptijd van 3 jaar en 3 maanden en volgt na 0,5 jaar een overeengekomen aflossingsschema.

Eigen vermogen (19)

Geplaatst participatiekapitaal

Het Bestuur kan terugbetalingen verrichten op de inschrijvingen in het participatiekapitaal. Hierbij worden statutaire en overige wettelijke bepalingen in acht genomen.

Het verloop van het geplaatst en gestort participatiekapitaal kan als volgt worden weergegeven:

	2018	2017
Stand per 1 januari	1.999	2.032
Statutaire rentebijdring	4	9
Terugbetalingen	-74	-42
Stand per 31 december	<u>1.929</u>	<u>1.999</u>

Herwaarderingsreserve

Het verloop kan als volgt worden weergegeven:

	2018	2017
Stand per 1 januari	4.826	3.646
Mutatie ongerealiseerde (netto) herwaarderingsbeleggingen	-3.615	1.180
Stand per 31 december	<u>1.211</u>	<u>4.826</u>

Wettelijke reserve

Het verloop kan als volgt worden weergegeven:

	2018	2017
Stand per 1 januari	3.381	-
Van Algemene reserve	3.698	3.381
Stand per 31 december	<u>7.079</u>	<u>3.381</u>

Algemene reserve

Het verloop kan als volgt worden weergegeven:

	2018	2017
Stand per 1 januari voor stelselwijziging		323.645
Stelselwijziging		58.147
Stand per 1 januari na stelselwijziging	386.528	381.792
Netto-resultaat over het boekjaar	-20.998	9.297
Mutatie ongerealiseerde (netto) herwaarderingsgebouwen	3.615	-1.180
Naar wettelijke reserve	-3.698	-3.381
Stand per 31 december	<u>365.447</u>	<u>386.528</u>

Het resultaat na belastingen over het boekjaar 2018 is overeenkomstig de statutaire bepalingen verwerkt.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Coöperatie TVM U.A. heeft een garantie tot bijstorting van kapitaal afgegeven aan TVM verzekeringen N.V. als bij deze vennootschap de solvabiliteitsratio op basis van Solvency II grondslagen minder dan 150% bedraagt. Deze situatie heeft zich niet voorgedaan.

Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum hebben zich geen noemenswaardige gebeurtenissen voorgedaan welke invloed hebben op de Jaarrekening 2018.

Hoogeveen, 27 maart 2019

Namens de Raad van Bestuur

mr. Arjan Bos, voorzitter
Dirk Jan Klein Essink RA, algemeen secretaris
Rieks Stroeve, technisch secretaris
ir. Wilma Toering-Keen

Namens de Raad van Commissarissen

Martin Duvivier, voorzitter
drs. Tjebbe Nabuurs, vicevoorzitter/secretaris
drs. Carin Gorter RA
Freek Wansink
Peter Appel

3

Overige gegevens

3.1 Controleverklaring KPMG Accountants N.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Ledenraad en de Raad van Commissarissen van Coöperatie TVM U.A.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Coöperatie TVM U.A. per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Coöperatie TVM U.A. (de coöperatie) te Hoogeveen gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2018;
- 2 de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2018;
- 3 het geconsolideerde kasstroomoverzicht; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Coöperatie TVM U.A. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Controleaanpak

Samenvatting

Materialiteit
<ul style="list-style-type: none"> — Materialiteit van EUR 2,3 miljoen — 1% van de verdiende premies
Groepscontrole
<ul style="list-style-type: none"> — Alle entiteiten volledig in scope
Kernpunten
<ul style="list-style-type: none"> — Waardering technische voorziening voor te betalen schade — Stelselwijziging technische voorzieningen
Oordeel
<ul style="list-style-type: none"> — Goedkeurend

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 2.300.000 (2017: EUR 2.200.000). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van de verdiende premies (1%). Wij beschouwen de verdiende premies als de meest geschikte benchmark, omdat de totale verdiende premies een belangrijk kengetal is voor verzekeraars. We hebben de materialiteit ook getoetst aan de hand van andere benchmarks zoals het eigen vermogen. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met de Raad van Commissarissen afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 115.000 (2017: EUR 110.000) rapporteren aan hen alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de groepscontrole

Coöperatie TVM U.A. staat aan het hoofd van een groep van entiteiten (groepsonderdelen). De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de jaarrekening van Coöperatie TVM U.A.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Vanwege het beperkt

aantal groepsonderdelen en de verwevenheid van de meeste activiteiten zijn alle entiteiten volledig in scope waarbij we geen gebruik hebben gemaakt van werkzaamheden van andere accountants. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden op basis van de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten in de jaarrekening.

Door bovengenoemde werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

Reikwijdte van onze controle ten aanzien van fraude

Op basis van de Nederlandse controlestandaard zijn wij verantwoordelijk voor het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat die het gevolg zijn van fraude of fouten. In het bepalen van onze controlewerkzaamheden maken we gebruik van de evaluatie van management in relatie tot frauderisicomanagement (preventie, detectie en respons) inclusief ethische normen die een eerlijke cultuur bewerkstelligen.

Tijdens het identificeren van frauderisico's hebben wij frauderisicofactoren geëvalueerd, welke we met de Raad van Bestuur en met de Audit- en Risicocommissie hebben besproken. Frauderisicofactoren zijn gebeurtenissen en omstandigheden die duiden op een stimulans of druk om fraude te plegen of die een gelegenheid scheppen om te frauderen.

Wij hebben, op basis van de controlestandaarden, het frauderisico ten aanzien van het doorbreken van interne beheersing door management onderkend. In onze controlewerkzaamheden hebben we de interne beheersing relevant voor het mitigeren van deze risico's geëvalueerd en gegevensgerichte controlewerkzaamheden verricht.

Onze controlewerkzaamheden zijn niet vergelijkbaar met een specifiek fraudeonderzoek dat vaak diepgaander van aard zal zijn.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen aanwijzingen en daadwerkelijke gevallen van fraude geïdentificeerd.

Reikwijdte van onze controle ten aanzien van niet-naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben wet- en regelgeving geïdentificeerd waarvan redelijkerwijs verwacht kan worden dat deze een materieel effect kan hebben op de jaarrekening op basis van onze algemene en sectorspecifieke kennis, de NBA-handreiking 1143 en op basis van gesprekken met de Raad van Bestuur, de Audit- en Risicocommissie en/of ander management (zoals voorgeschreven door de controlestandaarden). Wij hebben tevens de richtlijnen en procedures van Coöperatie TVM U.A. met betrekking tot wet- en regelgeving besproken. Wij hebben de geïdentificeerde wet- en regelgeving, waaronder de Wet Financieel Toezicht (inclusief Solvency II), gecommuniceerd binnen ons controleteam en zijn tijdens de controle alert geweest op eventuele indicaties van niet-naleving van deze wet- en regelgeving.

Op basis van de controlestandaarden beperken de werkzaamheden die gedaan moeten worden om niet-naleving van deze wet- en regelgeving te identificeren zich tot het bespreken ervan met het de Raad van Bestuur, de met governance belaste personen en/of ander management en het doornemen van eventuele notulen en/of correspondentie met toezichthouders en/of juridische adviseurs met betrekking tot de niet-naleving van wet- en regelgeving. Deze werkzaamheden maken onderdeel uit van onze procedures op de daaraan gerelateerde jaarrekeningposten.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen aanwijzingen en daadwerkelijke gevallen van niet-naleving van wet- en regelgeving geïdentificeerd. Wij zijn evenwel niet verantwoordelijk voor het voorkómen van niet-naleving, en evenmin kan er van ons worden verwacht dat wij niet-naleving van alle wet- en regelgeving detecteren.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de Raad van Commissarissen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Waardering technische voorziening voor te betalen schade

Omschrijving

De technische voorziening voor te betalen schade van EUR 283 miljoen (voor aftrek aandeel herverzekeraar) (2017: EUR 290 miljoen) ofwel 39% van het balanstotaal per 31 december 2018 is voor de jaarrekening significant.

De inschattingen kunnen significante impact hebben op de uitkomst van de berekeningen van de technische voorziening, waaronder het totale bedrag waarvoor de per balansdatum gemelde en nog te verwachten schadeclaims kunnen worden afgewikkeld.

Bij de berekening van de technische voorziening voor te betalen schade worden verschillende bronnen en assumpties gehanteerd en worden interne actuariële specialisten van TVM ingeschakeld.

Zoals toegelicht in de grondslagen wordt de technische voorziening voor te betalen schade gewaardeerd op actuele waarde. De actuele waarde is gebaseerd op de regels voor de bepaling van de technische voorzieningen ten behoeve van prudentieel toezicht zoals opgenomen in de Wft (Solvency II). De voorziening voor te betalen schade is gelijk aan de som van een beste schatting en een risicomarge. De voorziening voor te betalen schade is vastgesteld voor schadegebeurtenissen die hebben plaatsgevonden, ongeacht of deze reeds zijn gemeld.

Onze aanpak

- Wij hebben de werking van de interne beheersingsmaatregelen die de betrouwbaarheid van de voorziening te betalen schade waarborgen vastgesteld, waaronder de interne controles op de kwaliteit van de in de beste estimate gebruikte schadedriehoeken. Waar nodig hebben wij aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd.

- Wij hebben detailwerkzaamheden verricht op de gehanteerde schadedriehoeken door verificatie van schadeclaims met de bronadministratie en onderliggende documenten.
- Wij hebben de voorziening voor te betalen schade gecontroleerd aan de hand van intern opgestelde kwalitatieve en kwantitatieve analyses van de best estimate schadeontwikkeling. Tevens hebben wij de door management vastgestelde parameters beoordeeld op aanvaardbaarheid en plausibiliteit.
- Wij hebben vastgesteld of het oordeel over de uitkomsten van de best estimate schadevoorzieningen toereikend zijn volgens de Actuarieel Functiehouder. Wij hebben hierbij vastgesteld dat de Actuarieel Functiehouder is ondersteund door een externe partij. Wij hebben hiertoe tevens aandacht besteed aan de uitloopresultaten op oude jaren.
- Wij hebben eigen actuariële specialisten ingezet om de gehanteerde modellen, methodieken en veronderstellingen van TVM te beoordelen.
- Wij hebben vastgesteld of de toelichting in de jaarrekening op de technische voorzieningen, waaronder de schade-uitloopstatistieken, opgenomen op pagina 72, 79 en 86-88 toereikend is.

Onze observatie

Wij achten de door de Coöperatie TVM U.A. toegepaste methodiek en gehanteerde veronderstellingen voor de vaststelling van de technische voorziening voor te betalen schaden aanvaardbaar en zijn van mening dat de technische voorziening voor te betalen schaden per 31 december 2018 neutraal is gewaardeerd op basis van best estimate principes.

Wij achten de opgenomen toelichtingen op pagina 72, 79 en 86-88 in de jaarrekening toereikend.

Stelselwijziging technische voorzieningen

Omschrijving

Met ingang van het verslagjaar 2018 voert TVM verzekeringen N.V. een stelselwijziging door ten aanzien van de waardering technische voorzieningen naar actuele waarde, zoals opgenomen in de Wft. Omdat TVM verzekeringen N.V. een 100%-dochtervennootschap is van Coöperatie TVM U.A. heeft dit ook gevolgen voor zowel de geconsolideerde als de enkelvoudige jaarrekening van Coöperatie TVM U.A.

Gegeven het belang van de stelselwijziging voor de jaarrekening 2018 van Coöperatie TVM U.A., inclusief aanpassing van de vergelijkende cijfers, beschouwen we de verwerking van de stelselwijziging in de jaarrekening 2018 als een kernpunt in onze controle.

Onze aanpak

- Onze werkzaamheden hebben onder meer bestaan uit het verkrijgen van inzicht in de wijze waarop TVM de stelselwijziging heeft doorgevoerd en de vergelijkende cijfers op basis van de nieuwe grondslagen heeft bepaald en adequate toelichtingen heeft opgenomen in de jaarrekening over de stelselwijziging.
- Wij hebben vastgesteld of de door TVM toegepaste stelselwijziging, waarderingsgrondslagen en opgenomen toelichtingen in de jaarrekening in overeenstemming zijn met de relevante Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving 140 'Stelselwijzigingen' en 605 'Verzekeringsmaatschappijen'.
- Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden verricht met betrekking tot de gebruikte uitgangspunten bij het berekenen van de technische voorzieningen zoals ook benoemd bij het kernpunt 'waardering technische voorziening voor te betalen schaden', zowel voor de cijfers over 2018 als voor de vergelijkende cijfers. Bij deze werkzaamheden hebben wij waar relevant gebruikgemaakt van onze eigen actuariële specialisten.

Onze observatie

Wij hebben vastgesteld dat de cijfers over 2018 en de vergelijkende cijfers juist zijn bepaald en dat de stelselwijziging is verwerkt in overeenstemming met 140 'Stelselwijzigingen' en 605 'Verzekeringsmaatschappijen'.

Wij achten de toelichting van de stelselwijziging in de jaarrekening als toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het Bestuursverslag 2018;
- de Overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het Bestuursverslag en de Overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is Raad van Bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de Raad van Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de Raad van Bestuur afwegen of Coöperatie TVM U.A. in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsels moet de Raad van Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de Raad van Bestuur het voornemen heeft om Coöperatie TVM U.A. te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als

beëindiging het enige realistische alternatief is. De Raad van Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of Coöperatie TVM U.A. haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van Coöperatie TVM U.A.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een verdere beschrijving van onze verantwoordelijkheden ten aanzien van de controle van de jaarrekening is opgenomen in de bijlage bij deze controleverklaring. Deze beschrijving vormt onderdeel van onze controleverklaring.

Amstelveen, 27 maart 2019

KPMG Accountants N.V.

F.M. van den Wildenberg RA

Bijlage:

Beschrijving van onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Bijlage

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Raad van Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de Raad van Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of Coöperatie TVM U.A. haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groeps-onderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen

of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de Raad van Commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de Raad van Commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

3.2 Statutaire bepalingen inzake bestemming resultaat

De bestemming van het resultaat is geregeld in artikel 28 van de statuten.

Lid 6

Een uit de vastgestelde jaarrekening blijkend voordelig of nadelig saldo van de rekening van baten en lasten wordt ten gunste respectievelijk ten laste gebracht van de algemene reserve.

3.3 Structuur TVM groep (per 31 december 2018)

